

Jaarverslag

2021

De Haagse
Scholen

Inhoud

Voorwoord	3	Deel II / Jaarrekening	61
Deel I / Bestuursverslag	5	Deel III / Overige gegevens	94
1. Het schoolbestuur	6	Verantwoording subsidies	95
1.1. Profiel	7	Vaststellingsformat schoolbesturen subsidie	103
1.2. Organisatie	9	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen	105
2. Verantwoording van het beleid	14	Verbonden partijen	109
2.1. Onderwijs & kwaliteit	15	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	110
2.2. Personeel & professionalisering	28	Bijlagen	114
2.3. Huisvesting & facilitaire zaken	36	Nevenfuncties college van bestuur	115
2.4. Financieel beleid	41	Verslag raad van toezicht	116
2.5. Risico's en risicobeheersing	48	Verslag gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	119
3. Verantwoording van de financiën	52	Overzicht van de scholen	123
3.1. Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	53		
3.2. Staat van baten en lasten meerjarig	55		
3.3. Balans in meerjarig perspectief	57		
3.4. Financiële positie	59		

Voorwoord

Waar we dachten dat 2020 wel het meest onstuimige jaar zou worden, doet het jaar 2021 er niet aan onder. Ook afgelopen jaar hadden de scholen nog volop te maken met alle maatregelen en beperkingen die de coronapandemie oplegde. In 2021 zijn onze scholen in totaal zes weken dicht geweest. Er waren quarantaines voor leerlingen, leerkrachten, hele groepen en soms een hele school. Daar bovenop is het lerarentekort nijpender dan ooit. Wanneer leerkrachten ziek zijn, is er bijna geen vervanging te vinden. Collega's springen extra bij en proberen zo het onderwijs zoveel mogelijk door te laten gaan.

Afgelopen jaar lag onze focus op deze problematiek. We constateerden dat gemiddeld genomen over al onze scholen circa 20% van onze mensen die voor de klas staat onbevoegd is. Op sommige scholen is dat zelfs 50%. Dit is een groot risico, omdat de kwaliteit van het onderwijs en het welbevinden van ons personeel hierdoor onder druk staat. In 2021 hebben we daarom het Programma Lerarentekort opgezet, waarin naast het behouden en werven van personeel het anders organiseren van het onderwijs centraal staat.

In november hebben we met een groot aantal schooldirecteuren tijdens een tweedaagse besproken hoe we het onderwijs anders kunnen organiseren en wat daar voor nodig is. Dit was een eerste verkennende stap, en inmiddels zijn er een aantal groepen scholen gevormd die intensiever willen gaan samenwerken, de lesweek anders willen inrichten, aan de slag gaan met unitonderwijs, of een samenwerking willen aangaan met de kinderopvang. Ook heeft zich een groepje scholen gevormd dat geïnteresseerd is in het IB-

PYP onderwijs. In 2020 werd één van onze scholen, Startpunt International, als eerste Nederlandstalige school IB-PYP geaccrediteerd. We zien dat dit onderwijsconcept ten eerste een enorm positief effect heeft op de leermotivatatie van leerlingen en hun onderzoekende vaardigheden, maar dat het ook een aantrekkende werking heeft op leerkrachten die bewust kiezen voor dit type onderwijs.

Om de leer- en ontwikkelvertraging die bij leerlingen is ontstaan door corona in te lopen en het onderwijs te blijven ontwikkelen, heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap afgelopen jaar het Nationaal Programma Onderwijs opgezet. Binnen De Haagse Scholen worden de middelen ingezet op de brede ontwikkeling van leerlingen. We willen de middelen ook duurzaam inzetten, werken aan professionalisering en het uitwisselen van kennis en school specifieke expertise. Op deze manier sluiten de mogelijkheden uit het NPO aan bij onze visie op onderwijs en onze ambities, op schoolniveau en bestuursniveau. De uitvoerbaarheid van deze plannen staat echter wel onder druk door het tekort aan personeel. Het NPO en andere incidentele extra middelen kunnen hierdoor niet altijd direct benut worden en zorgen zo voor extra (onvoorzien) vermogen, wat niet wenselijk is.

Al met al kan ik heel trots zijn op het jaar 2021, want er zijn veel positieve ontwikkelingen te noemen. Het laat bovendien zien dat we ondanks deze moeilijke tijd niet stilzitten en dat er veerkracht en energie in de organisatie zit. Allereerst wil ik stilstaan bij de schooldirecteuren en hun teams. Zij hebben er het afgelopen jaar alles aan gedaan om het onderwijs zoveel als mogelijk door

te laten gaan en de kwaliteit zo goed mogelijk op orde te houden. Ik heb veel waardering voor deze enorme inspanning.

We hebben inmiddels een heel scala aan succesvolle leernetwerken. We zijn een nieuw maatwerktraject voor zij-instromers opgestart samen met Hogeschool Inholland. Deze nieuwe zij-instromers worden specifiek opgeleid voor het speciaal onderwijs en scholen met een uitdagende leerlingpopulatie. En we blijven werken aan toegankelijk onderwijs voor iedereen; een breed aanbod voor speciaal onderwijs, nieuwkomersgroepen, kopklassen en peuterplusgroepen om een aantal voorbeelden te noemen. U leest dit en meer in het jaarverslag.

Dank aan alle medewerkers van De Haagse Scholen, op de scholen en op het bestuurskantoor. Jullie zijn ons belangrijkste goed. En veel dank aan al onze vele samenwerkingspartners. Alleen samen kunnen we bouwen aan het beste onderwijs.

Cobi van Beek en Wiely Hendricks

College van bestuur De Haagse Scholen
Stichting voor primair en speciaal openbaar onderwijs

Deel I

Bestuursverslag

1.

Het schoolbestuur

1.1 Profiel

De Haagse Scholen is een grootstedelijk schoolbestuur met een grote diversiteit aan leerlingen. We opereren in de maatschappelijke context van de stad Den Haag; een gesegregeerde stad, op 'het zand en het veen'. Met in het totaal 52 scholen bieden wij onderwijs aan zo'n 15.000 leerlingen van 4 tot 18 jaar. Door ons brede aanbod aan SBO, SO en VSO scholen en expertise op dat vlak hebben we een regionale functie als het gaat om speciaal onderwijs. Naast het speciaal onderwijs werkt een aantal van onze 44 reguliere basisscholen met een onderwijsconcept; Montessori, Dalton, OGO en IB-PYP. De Haagse Scholen kenmerkt zich door haar openbare identiteit, ieder kind is welkom.

De missie van De Haagse Scholen is: 'We bereiden onze leerlingen voor op de wereld van morgen' Onderwijsinhoudelijke doelen zijn een brede ontwikkeling, grotere leermotivatatie, onderzoekende houding en vaardigheden.

De missie hebben wij vertaald in zes beloften aan kinderen en hun ouders: vaste waarden om te werken aan goed onderwijs voor iedere leerling.

Hier werken we aan met drie pijlers van het ambitiestatement: onderwijsvernieuwing, professionalisering en profilering.

Onze missie

We bereiden onze leerlingen voor op de wereld van morgen

Onze beloftes

1. Wij kennen ieder kind.
2. Wij stimuleren verwondering en nieuwsgierigheid.
3. Wij leren onze leerlingen om samen te werken en samen te leven.
4. Wij leren onze leerlingen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun leerproces.
5. Wij verbeteren de dialoog met ouders over de ontwikkeling van leerlingen.
6. Wij onderzoeken en ontwikkelen onze kennis, houding en vaardigheden.

Onze ambities

Onderwijsvernieuwing

Continue ontwikkeling naar toekomstgericht onderwijs, afgestemd op de behoeften van ieder kind. Dit betekent brede ontwikkeling, de leermotivatatie vergroten en onderzoekende houding en vaardigheden.

Professionaliteit

Professionaliteit in mens en cultuur, we leren van en met elkaar en werken evidence based en evidence informed in alle onderdelen van de organisatie, gericht op onze ambities.

Profilering

Scholen hebben een sterk profiel en weten welke expertise we met elkaar in huis hebben. De Haagse Scholen is een krachtige partner en een aantrekkelijke werkgever.

Onze sturingsvisie

Onze scholen zijn 'in the lead'. De school is de plek is waar onze missie, beloften en ambities een passende vertaling krijgen en waar onderwijskwaliteit vorm krijgt. Iedere school stelt doelen die passen bij de specifieke behoeften van leerlingen en hun ouders en die aansluiten bij de unieke omgeving van de school. Het bestuur bevraagt de scholen of zij de juiste doelen stellen, of deze doelen ambitieus genoeg zijn en of het goede wordt gedaan om deze doelen te bereiken en stuurt waar nodig bij. Daarbij sturen we op continue ontwikkeling van het onderwijs en van onze medewerkers en een professionele cultuur van samen leren en ontwikkelen. In onze visie staat de dialoog hierbij centraal.

Toegankelijkheid & toelating

De Haagse Scholen is een stichting voor het primair en speciaal openbaar onderwijs. Ieder kind is welkom. Het bestuur houdt oog voor een goede spreiding van het openbaar onderwijsaanbod binnen de stad Den Haag. Op die manier kan iedereen binnen Den Haag terecht bij een van onze scholen.

1.2 Organisatie

Contactgegevens

- De Haagse Scholen
Stichting voor primair en speciaal openbaar onderwijs
- Bestuursnummer: 41572
- Johanna Westerdijkplein 1, 2521 EN Den Haag
- 070 – 306 5200
- info@dehaagsecholen.nl
- <https://www.dehaagsecholen.nl>

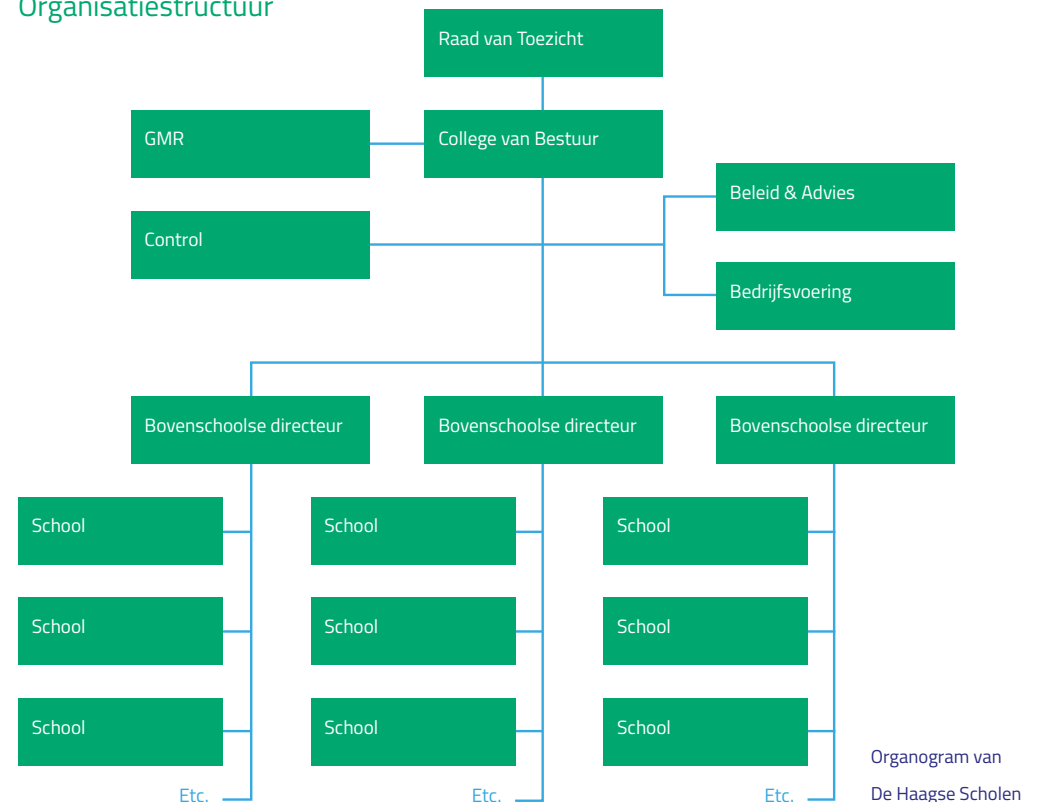
Bestuur

Het college van bestuur bestaat uit twee leden:

De heer mr. W. (Wiely) Hendricks	Voorzitter college van bestuur
Mevrouw Dr. J (Cobi) van Beek	Lid college van bestuur
De heer R. (René) Peeters	Interim lid college van bestuur

De heer Peeters vervangt sinds medio oktober 2021, gedurende haar ziekteverzuim, mevrouw Van Beek als lid van het college van bestuur. Een overzicht van de nevenfuncties van de bestuurders is opgenomen in de bijlage. Er is geen sprake van conflicterende nevenfuncties in het kader van de code goed bestuur. Dit geldt ook voor de leden van de raad van toezicht (zie volgende pagina).

Organisatiestructuur

Scholen

Een overzicht van alle scholen is te vinden in de bijlage. Daarnaast zijn alle scholen ook te vinden op de website van De Haagse Scholen en op scholenopdekaart.nl.

Intern toezicht

In het kader van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' dienen de functies van bestuur en het intern toezicht gescheiden te zijn. Bij De Haagse Scholen is die functiescheiding gerealiseerd door de vorming van een apart orgaan voor intern toezicht te weten een raad van toezicht en een apart orgaan voor bestuur te weten een college van bestuur, zijnde het bevoegd gezag van De Haagse Scholen. De raad van toezicht wordt ten aanzien van bedrijfsvoering en financiën geadviseerd door een audit commissie bestaande uit twee onafhankelijke leden en een afvaardiging van de raad van toezicht.

Samenstelling raad van toezicht

De heer drs. M.M. Frequin	Voorzitter raad van toezicht
De heer A. Mohamedajoeb	Lid raad van toezicht
De heer H-F. Verkerk	Lid raad van toezicht
Mevrouw G. Mohebbi (benoemd per februari 2022)	Lid raad van toezicht
Mevrouw J. van Bussel (benoemd per februari 2022)	Lid raad van toezicht
Mevrouw I. Brummelman (benoemd per februari 2022)	Lid raad van toezicht

De (gemeenschappelijke) medezeggenschap

Op scholen is medezeggenschap geregeld door een eigen medezeggenschapsraad (MR). Bovenschools verloopt dit via de gemeenschappelijke medezeggenschap (GMR). Taken en bevoegdheden zijn geregeld in de Wet medezeggenschap op scholen en het eigen medezeggenschapsreglement. De medezeggenschap is de 'brug' tussen ouders, leerkrachten en het bestuur. De (G)MR voert een intensieve dialoog over de hoofdthema's beleid, de begroting, de uitvoering, de opbrengst en de verantwoording. De GMR heeft in totaal zestien zetels. Van deze zetels worden er acht vervuld door ouders en acht vervuld door medewerkers van De Haagse Scholen. Binnen de personeels- en oudergeleding zijn twee zetels gereserveerd voor het speciaal onderwijs. De ledenlijst van de GMR is te vinden op: Medezeggenschap (dehaagsescholen.nl) en in de bijlage van dit jaarverslag. De GMR vergadert maandelijks. Daarnaast is maandelijks overleg met het bestuur van De Haagse Scholen. Het jaarverslag van de GMR van De Haagse Scholen is opgenomen in de bijlage.

Dialogo met verbonden partijen

De Haagse Scholen werkt structureel samen met andere onderwijsorganisaties en schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, hogescholen, gemeenten, overheid en kennisplatformen om uitvoering te geven aan onze missie en ambities. Er waren in 2021 geen bijzonderheden te melden met betrekking tot de samenwerking met verbonden partijen.

Organisatie of groep	Beknpte omschrijving van de vorm van de dialoog of samenwerking en de ontwikkelingen hierin
AanmeldenPO	Stedelijk, gemeente; aanmelden kinderen tot 4 jaar
Bouwstenen voor sociaal	Participatie in de werkgroep onderwijs. Doel: werken aan ontwikkelingen en delen van ervaringen en kennis m.b.t. het verduurzamen van schoolgebouwen
BOVO Haaglanden	Stedelijk; overstap leerlingen van basis- naar voortgezet onderwijs
CultuurSchakel	Implementeren van kunst- en cultuurarrangementen in onze scholen
DUO	Overleg data leerlinggegevens, deelname aan de landelijke werkgroep doorontwikkeling bron/PO ketendag
Gemeente Den Haag	Samenwerking met andere besturen m.b.t. Kopklassen (begeleidingscommissie), HEA-aanvragen, lerarentekort, onderwijsachterstandenbeleid, onderwijshuisvesting, Veiligheidsregio, Leerplicht
HCO	Voor trainingen, begeleiding en leerlingonderzoek
Inspectie van het Onderwijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	Houdt toezicht op de bestuurlijke verantwoordelijkheid dat de kwaliteit van onze scholen voldoende is, en onderzoekt of scholen voldoen aan wet- en regelgeving en of de financiën op orde zijn.
Kennisnet	Ontwikkeling Nationaal Diensten Centrum, centrale security en compliance oplossing voor het PO (samen met Glaslokaal en SIVON).

Organisatie of groep	Beknpte omschrijving van de vorm van de dialoog of samenwerking en de ontwikkelingen hierin
Kinderopvangorganisaties in de regio Den Haag	Samenwerking m.b.t. voor- en vroegschoolse educatie (vve) en beter passend onderwijs/ passende opvang voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte en kindcentrumontwikkeling.
Lerarenopleidingen pabo	Haagse Hogeschool (Stuurgroep Opleidingsschool Zuid-West Holland), Hogeschool Inholland (Stuurgroep Hogeschool Inholland Ad PEP) en Hogeschool Leiden
Platform PO Den Haag	Stedelijk platform schoolbesturen
PO-Raad	Landelijk overleg met andere schoolbesturen over allerlei direct en indirect onderwijs gerelateerde kwesties.
Samenwerkingsverbanden: ▪ SPPOH ▪ SPOW ▪ Zuid Holland West ▪ PPO Delflanden	Samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs, die een passende plek en gelijke onderwijskansen bieden aan ieder kind. De Haagse Scholen vormt samen met andere schoolbesturen het (dagelijks, of algemeen) bestuur van SPPOH, SPOW en Zuid Holland West.
SIVON	Inkoopcoöperatie PO/VO
Stichting Brede Buurtschool	Samenwerking opzet integraal kindcentrum
Stichting Glaslokaal	Deelname aan het technisch comité, raad van aanbesteders
Stichting Leergeld	Gemeentelijk initiatief voor devices en leermiddelen
Universiteit Leiden	Onderzoek, inzet (vak)leerkrachten, Universitaire Lerarenopleiding Grootstedelijk Onderwijs

Juridische zaken en klachtenbehandeling

In 2021 zijn er bij benadering 54 (schriftelijke) meldingen/klachten bij het bestuurskantoor ontvangen, waarvan in totaal twee (in 2020: drie) uiteindelijk zijn behandeld bij de landelijke commissies. Deze twee klachten zijn door de commissie ongegrond verklaard en afgewezen.

De Haagse Scholen hanteert een [klachtenregeling](#). De procedure van de afhandeling van een klacht verschilt per melding. De standaardprocedure is dat de ontvangst van de klacht wordt bevestigd, de klager telefonisch wordt benaderd om af te stemmen hoe het verloop van de procedure eruit komt te zien, waarna de klager een uitnodiging ontvangt voor een gesprek. De klacht wordt nader onderzocht door contact op te nemen met de betrokkenen en eventuele stukken op te vragen. Vaak wordt in dit traject gepoogd tot een minnelijke oplossing te komen. Als dit niet lukt en nadat alle partijen zijn gehoord, conform het principe van hoor en wederhoor, beoordeelt de juridisch strategisch beleidsmedewerker de klacht. De klager ontvangt dit oordeel met een onderbouwing.

	Totaal 2021	Totaal 2020	Ge- grond 2021	Onge- grond 2021	Ge- grond 2020	Onge- grond 2020
Landelijke Klachtencommissie Onderwijs	2	2	0	2	0	1
Geschillencommissie Passend Onderwijs	0	1	-	-	1	0

Juridische advies

Binnen De Haagse Scholen is in 73 gevallen juridische bijstand verleend, soms intern en soms met extern juridische bijstand van een advocaat.

Veel voorkomende onderwerpen zijn:

- ruimtelijke ordening,
- personeelsproblemen,
- passend onderwijs,
- verwijdering en schorsing,
- huisvesting,
- ontslag,
- zij-instromers,
- corona gerelateerde problematiek,
- medezeggenschap.

Bezwaren en juridische procedures

In 2021 is geen bezwaar ingediend tegen een besluit van De Haagse Scholen. Door de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in 2020 kunnen werknemers geen bezwaar meer indienen. Dit zal het aantal bezwaarzaken sterk beperken. Wel zijn er nog bezwaren mogelijk tegen bijvoorbeeld toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen.

Daarnaast is De Haagse Scholen in 2021 in drie rechtszaken betrokken als belanghebbende vanwege de (ver)bouw van onze scholen en in één civiele rechtszaak vanwege de verbouw van een van onze scholen. Tevens loopt er een civiele rechtszaak die door een leverancier is aangespannen. Als gevolg van deze (civiele) rechtszaken verwacht De Haagse scholen vooralsnog geen financieel risico. De Haagse Scholen is in 2021 niet betrokken geweest bij medezeggenschapsgeschillen bij de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS.

	Totaal 2021	Totaal 2020	Ge- grond 2021	Onge- grond 2021	Ge- grond 2020	Onge- grond 2020
Landelijke Commissie voor Geschillen WMS/ Hof	0	2	-	-	0	2
Bezwaaradviescommissie (die door de commissie zijn behandeld)	0	2	-	-	0	2
Rechter	5	2	0, overig nog niet bekend	2, overig nog niet bekend	0	1

Governance

De Haagse Scholen hanteert de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs van de PO-Raad. De beginselen van deze code werken door in richtinggevende documenten als het Managementstatuut, het Toezichtskader, Reglement raad van toezicht, Medezeggenschapsstatuut en GMR-reglement. Ook de uitwerking van de Sturingsvisie van het college van bestuur in 2021 past binnen de bepalingen van de Code Goed Bestuur. Er zijn geen (meldingen over) afwijkingen op de Code geconstateerd in 2021. Binnen De Haagse Scholen is sprake van een functionele scheiding (two-tier) tussen het bestuur en intern toezicht. De invulling van horizontale verantwoording door het bestuur wordt zichtbaar in de bovenstaande passages met betrekking tot de raad van toezicht en Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. Uiteraard is daarnaast ook sprake van horizontale verantwoording tussen afzonderlijke scholen en hun MR. Het college van bestuur hanteert een open dialoog, waarbij naast de formeel verplichte documentatie betreffende organen breed geïnformeerd worden over actuele ontwikkelingen en beleid, onder meer door het delen van de interne managementrapportages.

2. Verantwoording van het beleid

2.1 Onderwijs & kwaliteit

Onze missie, beloften en ambities geven onze visie op onderwijs weer. Naast de deugdelijkheidseisen van de Inspectie van het Onderwijs vormt dit het uitgangspunt voor ons kwaliteitszorgbeleid. Om tegemoet te komen aan de huidige en toekomstige veranderingen in de samenleving en op de arbeidsmarkt hebben onze leerlingen andere vaardigheden nodig. Dit betekent dat we een brede ontwikkeling van onze leerlingen belangrijk vinden en de leermotivatatie van leerlingen willen vergroten (onder andere door eigenaarschap, verwondering en nieuwsgierigheid te stimuleren). Ook besteden we veel aandacht aan een onderzoekende houding en vaardigheden. Deze missie hebben we vertaald in zes beloften aan onze leerlingen en hun ouders. De drie pijlers uit ons ambitiestatement (onderwijsvernieuwing, professionalisering en profilering) geven weer hoe wij hieraan werken. De diversiteit van onze leerlingen vraagt om maatwerk. Daarom geeft iedere school de missie, de zes beloften en de ambities een schooleigen invulling die past bij de leerlingen en ouders, de wijk en de onderwijsvisie.

2.1.1 Ons kwaliteitszorgbeleid

Kwaliteitszorg gaat voor ons niet alleen over monitoring, verdere verbetering en verantwoording afleggen over onderwijskwaliteit. Het gaat ook om ontwikkeling en samen nieuwe dingen leren. Juist hier liggen kansen voor meer onderwijskwaliteit op de langere termijn. Deze opvattingen komen terug in ons kwaliteitszorgsysteem. We monitoren, verbeteren en borgen de verschillende aspecten van kwaliteit. Hiervoor hanteren we een bovenschools kwaliteitskader met eisen aan het onderwijs.

Dit is gebaseerd op de deugdelijkheidseisen van de Inspectie van het Onderwijs en onze eigen ambities. Daarin staan ontwikkeling, innovatie en samen leren centraal. We gebruiken daarom niet de klassieke kwaliteitscyclus van Plan Do Check Act, maar spreken over Plannen, Doen, Reflecteren en Doorontwikkelen. We gebruiken verschillende instrumenten van kwaliteitszorg, op schoolniveau en bovenschools. Deze instrumenten brengen allerlei soorten data en kwalitatieve informatie over kwaliteit in beeld. Het beeld dat deze instrumenten schetsen is bedoeld als input voor de dialoog over de kwaliteit en ontwikkeling van scholen en bestuur.

Het afgelopen jaar hebben we opnieuw onderdelen van onze bovenschoolse kwaliteitszorg doorontwikkeld. Zo is het kwaliteitsbeeld geëvalueerd met de scholen en de bovenschoolse directie. Dit beeld geeft een overzicht van de belangrijkste aspecten van kwaliteit en een duiding daarvan door de school. Het dient als onderlegger voor het gesprek tussen directeur en bovenschools directeur over kwaliteit en de doorontwikkeling van een school. De evaluatie heeft geleid tot een aantal verbeteringen in het kwaliteitsbeeld, zoals een duiding van de beloften door scholen en het opnemen van kengetallen over passend onderwijs. Ook de vlootinspectie is afgelopen jaar verder ontwikkeld. Dit is een periodieke dialoog over de kwaliteit van onze scholen tussen de bovenschools directeuren, het college van bestuur, de controller en de beleidsmedewerker Kwaliteitszorg. Het doel is vroegtijdig risico's op scholen te signaleren (onder andere op basis van de quickscan) en de aanpak op die scholen te monitoren.

Scholen hebben hun schoolambities voor de referentieniveaus taal en rekenen bepaald, ondersteuning heeft plaats gevonden via verschillende bijeenkomsten en webinars (voor directeuren en IB'ers) met interne en externe experts. De schoolambities hebben een plek gekregen in de kwaliteitsbeelden van de scholen.

Naast de ontwikkeling op de referentieniveaus, is ook het beter zichtbaar en merkbaar maken van de brede ontwikkeling, leermotivatatie en onderzoekende vaardigheden van leerlingen een belangrijk thema binnen De Haagse Scholen. We onderzoeken manieren om de ontwikkeling van scholen op dit vlak en het effect op leerlingen beter in kaart te brengen. Dit hebben we onder andere gedaan met de pilot voor een Ambitiemonitor. Deze monitor bracht voor een aantal scholen in beeld hoe zij werken aan onderwijsvernieuwing en de zes beloften. Dit gaf meer inzicht in de huidige stand van de ontwikkeling en de voorwaarden, condities en belemmeringen voor onderwijsvernieuwing. Momenteel onderzoeken we hoe we aan deze pilot een vervolg kunnen geven.

In het afgelopen jaar zijn verschillende stappen gezet om de onderwijskwaliteitscyclus van scholen en van het bestuur sterker te verbinden met de financiële cyclus, de Planning & Control-cyclus en het meerjarig HR-beleid. De verbinding tussen deze verschillende gebieden, waaronder ook het Programma Lerarentekort, blijft een aandachtspunt in de ontwikkeling van onze bovenschoolse kwaliteitszorg. Tot slot is er afgelopen jaar stevig ingezet op de ontwikkeling van het DHS-lab, dat een belangrijke rol krijgt om de lerende cultuur binnen onze organisatie verder op gang te brengen (zie verderop in dit hoofdstuk).

Inspectie en visitatie

Begin 2021 stond een vierjaarlijks bestuurlijk inspectieonderzoek gepland. Dit onderzoek moest na het startgesprek met het college van bestuur en de bovenschoolse directie helaas voortijdig worden afgebroken, vanwege aangescherpte coronamaatregelen. Het inspectieonderzoek is alsnog gestart in februari 2022. In 2021 vond er geen bestuurlijke visitatie plaats.

Toekomstige ontwikkelingen

Verschillende onderdelen van ons Kwaliteitszorgbeleid zijn tamelijk nieuw en nog volop in ontwikkeling. Volgend jaar zullen we de kwaliteitszorgmonitor en de quickscan evalueren en door ontwikkelen. Ook zullen we het kwaliteitskader van De Haagse Scholen actualiseren en aanscherpen op basis van onze missie, beloften en ambities en het nieuwe inspectiekader. De interne auditsystematiek willen we verder verbeteren door uitbreiding van deze werkwijze naar het SO en het nog beter benutten van de informatie uit audits op bestuursniveau. Tot slot willen we samenwerking tussen de bovenschoolse directie en de staf in het ondersteunen en stimuleren van scholen nog effectiever maken.

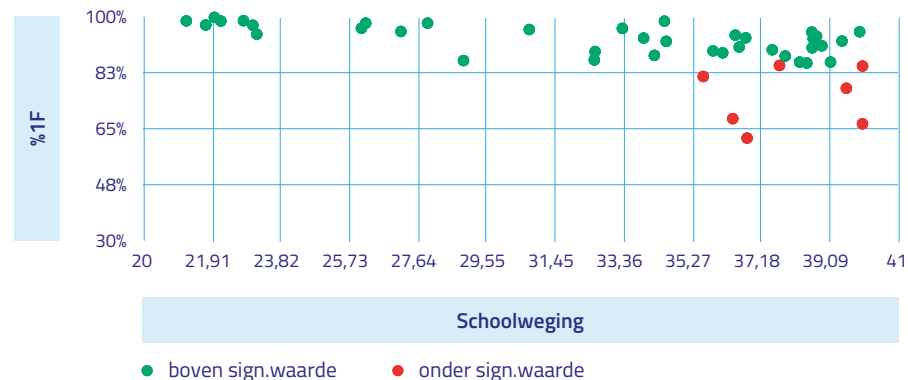

2.1.2 Cognitieve onderwijsresultaten

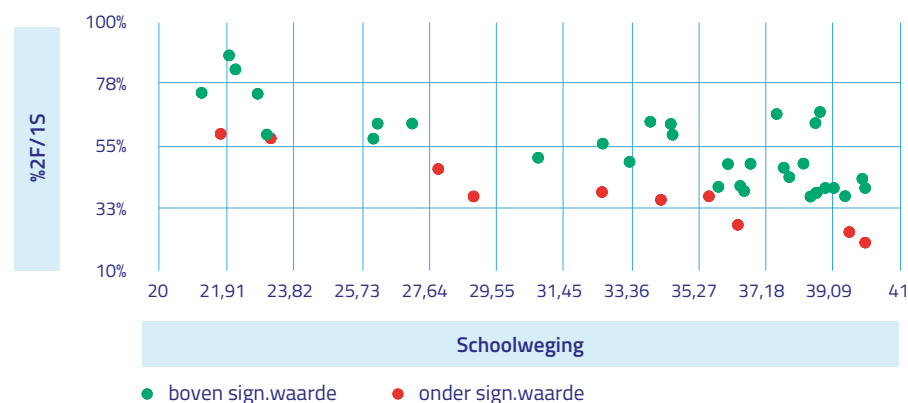
Vanaf schooljaar 2020-2021 worden onderwijsresultaten geanalyseerd en beoordeeld aan de hand van behaalde referentieniveaus. De referentieniveaus beschrijven wat een leerling op een bepaald moment in zijn schoolloopbaan op het gebied van taal, lezen en rekenen moet beheersen. Eind groep 8 moeten in principe alle leerlingen het basale niveau 1F beheersen. De Inspectie van het Onderwijs hanteert voor alle scholen 85% van de leerlingen als ondergrens (signaleringswaarde). Het streefniveau 2F/1S zou door alle leerlingen met een gecombineerd vmbo-(g)t/havo advies of hoger gehaald moeten worden. De signaleringswaarde die de Inspectie van het Onderwijs voor 2F/1S hanteert varieert met de schoolweging: hoe lager de schoolweging, hoe hoger de signaleringswaarde.

Ondanks de schoolsluiting en onderwijs op afstand in verband met corona heeft verreweg het grootste deel van de scholen in 2021 voldoende tot goede resultaten behaald op de eindtoets groep 8. Het beeld wisselt wel sterk per school en vaker dan in 2019 haalden scholen de ondergrens (signaleringswaarden) niet. Voor 1F gold dit voor zeven scholen (t.o.v. 2 in 2019); dit zijn allemaal scholen met een hogere schoolweging (>35), waarbij de leerlingpopulatie meer dan gemiddelde aandacht en ondersteuning vraagt bij het leren van de basisvaardigheden. In totaal elf scholen haalden in 2021 het streefniveau 2F/1S niet (t.o.v. twee in 2019). Deze scholen bevinden zich zowel in de hogere- als in de lagere schoolwegingscategorieën.

Eindtoets 2021 - %1F scholen DHS

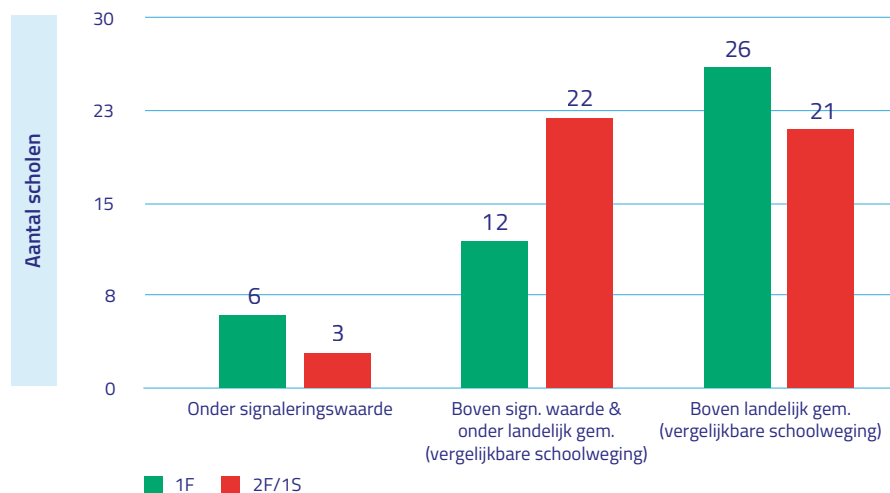

Eindtoets 2021 - %2F/1S scholen DHS

Om een stabiel beeld van een school te krijgen, worden normaal gesproken (ook door de Inspectie van het Onderwijs) de referentieniveaus van de laatste drie schooljaren samen genomen en een gemiddelde berekend. Wanneer we dat doen voor 2018, 2019 en 2021 (in 2020 is i.v.m. corona geen eindtoets afgenomen), levert dat voor De Haagse Scholen onderstaand beeld op. Ruim de helft van de scholen (59%) scoort boven het landelijke gemiddelde 1F (van vergelijkbare scholen) en bijna de helft (48%) boven het landelijke gemiddelde voor 2F/1S. Respectievelijk zes en drie scholen halen de ondergrens voor 1F en 2F/1S niet, waarbij in de meeste gevallen de score uit 2021 de doorslag gaf. Vanwege de omstandigheden die door corona zijn ontstaan is deze analyse met name bedoeld om risico's te signaleren en zo nodig met de school interventies te bepalen. Voor de beoordeling van de onderwijsresultaten van scholen weegt de Inspectie van het Onderwijs de scores van 2021 niet mee.

Referentieniveaus scholen DHS gem. 3 jaar: 2018-2019-2021

2.1.3 Professionele cultuur

Op onze scholen bereiden we onze leerlingen voor op de wereld van morgen. Dit betekent dat ons onderwijs voldoet aan de deugdelijkheidseisen van de Inspectie van het Onderwijs én dat we inzetten op brede ontwikkeling, de leermotivatatie van leerlingen en aandacht hebben voor een onderzoekende houding en vaardigheden. Iedere school geeft hieraan een eigen invulling passend bij haar leerlingen, ouders en de wijk waar zij staat.

We zien dat onze 52 scholen veel kennis en expertise in huis hebben. Daarom hebben we het DHS-lab ingericht om leren van en met elkaar binnen De Haagse Scholen te ondersteunen. Het DHS-lab is een fysiek en digitaal kennisdelingsplatform. Het is de plaats binnen De Haagse Scholen waar alles wat te maken heeft met onderwijsvernieuwing, inspiratie, verbinding en professionalisering samen komt. De rol van het DHS-lab is de 'spin in het web', een broedplaats, die vragen uit het veld verbindt aan mogelijkheden, scholen aan scholen of juist externe organisaties kan koppelen. Met het DHS-lab willen we de wijze waarop scholen invulling geven aan de zes beloften zichtbaar maken, zodat scholen elkaar kunnen inspireren en van elkaar leren.

In 2021 heeft het DHS-lab een eerste concrete uitwerking gekregen in de vorm van een digitaal platform waarop activiteiten zichtbaar worden gemaakt. Activiteiten zijn gegroepeerd rondom 6 thema's: inspiratie, innovatie, STEAM-scholen, professionalisering, onderzoek en het Nationaal Programma Onderwijs. In oktober 2021 is het DHS-lab geïntroduceerd aan alle scholen van De Haagse Scholen tijdens 'De Haagse scholen deelt kennis' dag. Dit is een dag die één keer per twee jaar wordt georganiseerd voor alle medewerkers van De Haagse Scholen en waarin kennisdeling tussen scholen centraal staat. Vanwege de coronamaatregelen is gekozen voor een hybride opzet met een combinatie van fysieke en digitale kennisdeling. Tijdens deze dag zijn de 'Innovatievionk pioniers' (zie verderop in deze paragraaf) gepresenteerd en hebben zij gedeeld aan welke innovatievraag zij gaan werken. Tevens was er een college 'Briljante mislukkingen' door Paul Iske over experimenteren, innoveren en leren

en is tijdens een managementbijeenkomst, mede voortvloeiend uit de samenwerking op het gebied van onderzoek, een webinar gegeven over actueel onderzoek naar kansengelijkheid door prof. dr. Eddie Denessen.

Naast de digitale kennisdeling worden thema's rondom onderwijsvernieuwing geagendeerd tijdens managementbijeenkomsten met alle directeuren en wordt een podium geboden aan directeuren met inspirerende verhalen. In 2021 zijn inspiratiebijeenkomsten over het International Baccalaureate (IB-PYP) georganiseerd, heeft er een voorlichting over de Uncommon schools plaats gevonden en hebben twee samenwerkingspartners, Stichting KOO en Cultuurschakel, een workshop gegeven over de inzet van kunstvakonderwijs op scholen.

We lichten hieronder 3 onderdelen van het DHS-lab nader toe: de innovatievonk, STEAM-onderwijs en onderzoek. De inzet voor het Nationaal Programma Onderwijs wordt in de laatste paragraaf 2.1.6 toegelicht.

Innovatievonk: stimulans voor innovatieve projecten

Om innovatieve ideeën te stimuleren en ondersteuning te bieden bij realisatie daarvan, heeft De Haagse Scholen jaarlijks een innovatiebudget van 200.000 gereserveerd voor leerkrachten en schoolteams die met een innovatief idee op hun school aan de slag willen. Dit heet de 'Innovatievonk'. Het aanvragen van een Innovatievonk kan door leerlingen (met hun leerkracht), onderwijsgevend (met schoolleiding) en schoolteams van De Haagse Scholen. Er zijn in 2021 in totaal twaalf Innovatievonken aangevraagd, die door een jury van peers (leerlingen, leerkrachten en directeuren) zijn bekeken. Van deze Innovatievonk aanvragen zijn zes Innovatievonken toegekend. Om met en van elkaar te leren worden drie Innovatievonk pioniersbijeenkomsten georganiseerd, de eerste heeft plaats gevonden in september 2021. Daarnaast is procesbegeleiding beschikbaar vanuit het DHS-lab. De uitkomsten worden gedeeld via het DHS-lab. In de periode van december 2021 tot en met februari 2022 kunnen weer nieuwe Innovatievonken worden aangevraagd.

STEAM: Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics

Binnen De Haagse Scholen zijn er diverse scholen die werken aan STEAM-onderwijs, STEAM staat voor Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics. Bij diverse vraagstukken worden externe organisaties aan de scholen gekoppeld. Zo zijn bijvoorbeeld organisaties als Cultuurschakel, de Binckhorst kunstenaars, Stichting KOO, de gemeente Ypenburg en het Corbulo College betrokken bij STEAM-projecten op scholen. Elk proces per school wordt vastgelegd middels foto's, film of podcast en zijn terug te vinden op het DHS-lab online. Om scholen te ondersteunen bij hun ontwikkelingsvraag over STEAM-projecten zijn in 2021 acht scholen begeleid door de STEAM-expert van het DHS-lab. De STEAM-expert denkt mee met scholen bij vragen over STEAM-onderwijs en Ontwerpend & Ontdekkend leren (Maak-onderwijs). Via het DHS-lab worden vraagstukken van scholen aan elkaar verbonden, zodat scholen van elkaar weten waar zij mee bezig zijn en kunnen leren van elkaar.

Onderzoek

Binnen De Haagse Scholen willen we de kennis uit (praktijkgericht) onderzoek gebruiken om de kwaliteit van het onderwijs binnen De Haagse Scholen te vergroten. Landelijk zien we dat er in de afgelopen jaren betere en goed toegankelijke websites (onder andere www.onderwijskennis.nl, www.nro.nl) zijn ontstaan. Via ons intranet geven we aan nieuwe publicaties structureel aandacht.

Op verschillende scholen vindt onderzoek en samenwerking plaats met universiteiten, hogescholen en onderzoekers. Bovendien zien we binnen De Haagse Scholen steeds meer leerkrachten en directieleden die een (master) studie volgen. Het lerarentekort en de factor tijd werken hierbij helaas soms belemmerend.

In 2021 is een begin gemaakt met de ontwikkeling van een De Haagse Scholen kennisagenda. De bedoeling is om een agenda te ontwikkelen met strategische kennisvragen die bestuursbreed worden gezien als de vragen die van belang zijn om te beantwoorden voor de langere termijn. De vorm waarin onderzoek gegoten moet worden, is afhankelijk van het type vraag. De praktijk staat daarbij centraal.

De Haagse Scholen is in 2021 betrokken bij verschillende meerjarige landelijke, regionale en stedelijke onderzoeken:

- Onderzoek Burgerschap gericht op de ontwikkeling van meetinstrumenten en een werkwijze voor opbrengstgericht burgerschapsonderwijs. Samenwerking van Universiteit van Amsterdam, Inspectie van het Onderwijs en scholen uit het hele land, (zie verder paragraaf 2.1.4).
- Breed landelijk onderzoek naar kansengelijkheid, deelname aan de regiegroep, ingericht vanuit ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de PO-Raad. Voor De Haagse Scholen heeft prof.dr. Eddie Denessen een webinar Kansengelijkheid verzorgd tijdens een managementbijeenkomst georganiseerd door DHS-lab.
- Rndom het kind, onderzoek naar de rol van jeugdzorg, school en ouders van zorgleerlingen met als doel het verbeteren van de samenwerking tussen ouders, basisonderwijs en jeugdhulp. Samenwerking met Lectoraat Jeugdhulp in Transformatie van de Haagse Hogeschool en de gemeente Den Haag
- Haags Onderwijs Anders (HOA), een kenniswerkplaats gelijke onderwijskansen. De betrokken scholen willen de (onderwijs)kansengelijkheid bevorderen door het onderwijs op hun school, aan de leerlingen uit kwetsbare groepen in de samenleving, anders in te richten. Vanuit De Haagse Scholen participeren de twee IB-PYP scholen Startpunt International en de Springbok. Samenwerking met de gemeente Den Haag, de collega-Haagse besturen en Universiteit Leiden.

2.1.4 Internationalisering

Onze leerlingen komen vanuit allerlei landen uit de hele wereld en veel van onze scholen hebben dan ook een internationale populatie. Dit betekent dat we onze onderwijsbelofte 'Wij leren onze leerlingen om samen te werken en samen te leven' inhoud en vorm geven vanuit een grote diversiteit. We noemen hier vier initiatieven op het gebied van internationalisering die we hebben ondernomen in 2021.

Kennisnetwerk opbrengstgericht burgerschap

Samen met de Universiteit van Amsterdam (prof. Dr. Anne Bert Dijkstra) hebben vier van onze scholen deelgenomen aan een onderzoek waarin een instrument en een werkwijze is ontwikkeld voor opbrengstgericht burgerschapsonderwijs voor basisscholen. Het instrument en de werkwijze helpen bij de inrichting en ontwikkeling van het burgerschapsonderwijs van de school en sluiten aan bij de wettelijke taken van de scholen op het gebied van burgerschap. Het onderzoek heeft in het najaar van 2021 geresulteerd in een nieuw kennisnetwerk burgerschap binnen De Haagse Scholen waar ook de UvA bij betrokken is. In 2022 willen we deze opgebouwde kennis breder met andere scholen in de organisatie delen en voegen we een brede kijk op de wereld toe aan (wereld) burgerschapsonderwijs, waarbij we het verband leggen met het dagelijks leven van de leerlingen.

Bovenbestuurlijk leernetwerk Meertaligheid

De Haagse Scholen ziet internationaal onderwijs in een breder perspectief. Het gaat niet alleen over leerlingen van internationals die tijdelijk in Nederland wonen en die het curriculum in het Engels volgen, omdat ze bij een verhuizing naar een ander land makkelijker het onderwijs weer vervolgen.

We zien steeds vaker leerlingen uit het buitenland komen die de Nederlandse taal niet spreken maar wel in Nederland blijven wonen. Daarnaast zitten op een deel van onze scholen leerlingen die in Nederland geboren zijn en die thuis met meerdere talen of met alleen een andere taal dan het Nederlands opgroeien. De Haagse Scholen onderzoekt nog hoe ze haar rol voor deze groep nog beter kan vervullen. Steeds meer scholen bekwamen zich op het gebied van meertaligheid, omdat men het belang onderkent van de rol van de thuistaal. Dit gebeurt onder andere in bovenbestuurlijke kennisnetwerken vanuit Urban Education met steun van de gemeente Den Haag. Deze netwerken onderzoeken de diversiteit en uitdagingen van 'de grote stad', maken het bespreekbaar en verkennen hoe het onderwijs de kansen van alle leerlingen kan vergroten, ongeacht niveau, sociaaleconomische achtergrond of kleur.

Onderwijs voor nieuwkomers

Voor kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 12 jaar die afkomstig zijn uit het buitenland en minder dan twee jaar onderwijs op een Nederlandse school hebben gevolgd bieden negen van onze scholen nieuwkomersonderwijs aan. Eén school is in 2021 onder meer vanwege personeelstekort gestopt met de nieuwkomersgroep, op een andere school start nieuwkomersonderwijs in 2022. De nieuwkomersgroepen maken onderdeel uit van de stedelijke opvang van nieuwkomers in de gemeente Den Haag en ontvangen hiervoor subsidie van de gemeente. Door de oorlog in Oekraïne verwachten wij een stijging in het aantal leerlingen dat een plek nodig heeft in nieuwkomersgroepen, of waarvoor we op een andere manier onderwijs moeten organiseren.

IB-PYP (International Baccalaureate – Primary Years Programme)

Na een voorbereiding van enkele jaren is het Startpunt als eerste school van De Haagse Scholen geaccrediteerd als IB-PYP school. In 2021 is de nieuwe naam van de school 'Startpunt International' officieel onthuld door wethouder Hilbert Bredemeijer. In het IB-concept kijkt de school naar de ontwikkeling van het hele kind en wat voor mensen de wereld nodig heeft. Daarom streeft het IB ernaar om zorgzame en goed geïnformeerde jonge mensen op te leiden die willen en kunnen bijdragen aan een betere en meer vreedzame wereld door culturele verschillen te overbruggen door begrip en respect. Kenmerkend is denken in concepten, onderzoekend leren en ondernemen van actie. Hoogstwaarschijnlijk volgt in 2022 een tweede school van De Haagse Scholen, namelijk de Springbok. Er zijn steeds meer scholen binnen (en buiten) De Haagse Scholen die interesse tonen voor het International Baccalaureate (IB-PYP). Startpunt International wordt als pionier al veelvuldig door andere scholen gevraagd hun expertise te delen.

2.1.5 Passend onderwijs

Onze wettelijke opdracht is een passende plek en gelijke onderwijskansen te bieden aan ieder kind. Hiervoor werken onze scholen samen in samenwerkingsverbanden. Bijna alle scholen van De Haagse Scholen maken deel uit van het samenwerkingsverband SPPOH

(Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden). Dit geldt niet voor de (V)SO-scholen, deze participeren in meerdere samenwerkingsverbanden.

Het gezamenlijke doel binnen SPPOH is om voor elk kind op de meest passende plek het best passende onderwijs te realiseren. De scholen werken op drie niveaus aan passend onderwijs: 1) de basisondersteuning, 2) extra ondersteuning door arrangementen (voor een individuele leerling of een klein groepje leerlingen) en 3) extra ondersteuning door plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs. Daarnaast heeft elke school een schoolondersteuningsprofiel opgesteld. Met deze profielen willen we ouders en andere scholen laten zien wat de scholen bieden aan basisondersteuning en extra ondersteuning.

De middelen voor passend onderwijs vanuit het samenwerkingsverband gaan zoveel mogelijk naar de scholen. Voor de basisondersteuning geldt dat er jaarlijks een vaste voet per school en een vast bedrag per leerling wordt bekostigd. De toekenningen voor arrangementen worden volledig toebedeeld aan de betreffende scholen. Dit geldt ook voor de SBO-bekostiging door het samenwerkingsverband (>2%) en alle groeibekostigingen voor (V)SO en SBO. Van de personele bekostigingen voor basisondersteuning en zware ondersteuning wordt een klein percentage ingehouden als bijdrage aan bovenschoolse kosten.

Begin 2021 heeft de Inspectie van het Onderwijs kritische conclusies getrokken over het passend aanbod in regio Haaglanden. Er zijn leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) die onvoldoende passend onderwijs ontvangen omdat er te weinig plaatsen zijn in het S(B)O en er onvoldoende extra ondersteuning wordt gerealiseerd in de periode die overbrugd moet worden tot toelating in het S(B)O. Door het lerarentekort en de effecten van de coronapandemie zijn de wijzigingen in de aanpak van passend onderwijs van nog groter belang. Binnen het samenwerkingsverband is een verbeterplan opgesteld dat zich onder andere richt op het verminderen van de wachtlijsten voor het S(B)O, het verbeteren van de regie van SPPOH op aanmeldlijsten van S(B)O en de versterking van jeugdhulp en onderwijs (onder andere door Onderwijs-

Jeugdhulparrangementen). Het bestuur en met name onze S(B)O-directeuren leveren hier een actieve bijdrage aan.

Als bestuur zijn we verantwoordelijk voor de kwaliteit van de ondersteuning op onze reguliere scholen en scholen voor S(B)O. Om scholen hierin te ondersteunen is het allereerst belangrijk dat we goed in kaart te brengen hoe de ondersteuningsstructuur van onze scholen functioneert aan de hand van data en de duiding van scholen zelf, zodat we weten waar eventuele hiaten zitten in het aanbod. De scholen hebben eind 2021 een nieuw schoolondersteuningsprofiel voor de komende vier jaar opgesteld aan de hand van een gezamenlijk format van de besturen binnen SPPOH. Dit format stelt ons in staat beter zichtbaar te maken welke expertise we in huis hebben, waar we hiaten zien in het aanbod en welke verbindingen we bovenschools (en bovenbestuurlijk) tussen scholen kunnen leggen. Daarnaast is afgelopen jaar het kwaliteitsbeeld van scholen uitgebreid met data over passend onderwijs (het aantal verwijzingen en arrangementen per school) en een duiding hiervan door de school. Deze monitorinformatie gebruiken de bovenschools directeuren tijdens het uitgebreide schoolbezoek om samen met de school de onderwijskwaliteit te duiden. Waar de bovenschools directeuren problemen signaleren, wordt samen met de school een plan van aanpak gemaakt. Zo is er afgelopen jaar op de Gelderlandschool een onderzoek gestart van Beekveld & Terpstra om in kaart te brengen hoe de school om kan gaan met de sterk toegenomen zorgvraag van leerlingen.

Het versterken en verbreden van de basisondersteuning van scholen zodat we eerder bepaalde problematiek bij kinderen kunnen signaleren en bijsturen, blijft een belangrijk speerpunt voor De Haagse Scholen. Verschillende scholen zetten zich hiervoor in, onder andere door meer samen te werken met kinderopvangpartners en jeugdzorg of door specifieke expertise te ontwikkelen op het gebied van bijvoorbeeld houding en gedrag of het jonge kind. Hierbij is het ook belangrijk dat we beter elkaars expertise benutten in netwerken. De leernetwerken van intern begeleiders en gedragsspecialisten binnen De Haagse Scholen zijn hier voorbeelden van. In het voorjaar van 2021 is gestart met het pilot-leertraject Brede Aanpak Gedrag, dat zich richt op strategieën

en factoren die kunnen zorgen voor een stevige basisondersteuning binnen de school. De bijeenkomsten van het netwerk van intern begeleiders moesten in 2021 opnieuw overwegend online plaatsvinden vanwege de coronamaatregelen. Er zijn drie webinars georganiseerd over het werken met referentieniveaus en verschillende kleinschalige bijeenkomsten. De geplande bijeenkomst over sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen is vanwege de coronamaatregelen doorgeschoven naar 2022.

Om een passend aanbod te kunnen bieden, is het versterken van de samenwerking tussen het reguliere basisonderwijs, SBO, SO, samenwerkingsverband en maatschappelijke partners heel belangrijk. Verschillende scholen van De Haagse Scholen werken met andere scholen en/of maatschappelijke partners samen aan een passend aanbod voor kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften. Een voorbeeld is de I-klas van de Kleine Wereld voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben op het gebied van gedrag of de nauwe samenwerking van de Leeuwerikhoeve met JongLeren gericht op extra ondersteuning aan het jonge kind. Ook werken verschillende scholen momenteel samen aan het ontwikkelen van een specifiek aanbod voor hoogbegaafde leerlingen. Zo nemen de Willem Dreesschool en de Prins Willem Alexanderschool deel aan een project vanuit het samenwerkingsverband en namen de Zonnebloem, de Valkenbos en Houtrust initiatief om een aanbod voor hoogbegaafde leerlingen te ontwikkelen in hun wijk. De Bonte Vlinder onderzoekt samen met het samenwerkingsverband de mogelijkheid om de C+groepen (voor hoogbegaafde leerlingen met daarnaast een zeer specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte) uit te breiden op een andere locatie. Ook is er veel behoefte aan het peuterplusaanbod dat nu wordt verzorgd door de Bonte Vlinder in samenwerking met de Klimop en JongLeren. De Jan Ligthart verkent momenteel de mogelijkheden om ook een peuterplusgroep te starten.

2.1.6 Extra ondersteuning voor leerlingen

Net als in 2020 was er in 2021 sprake van schoolsluitingen vanwege de coronapandemie. Bij de start van 2021 was er een schoolsluiting vanaf 16 december 2020 tot 8 februari 2021 (inclusief de kerstvakantie) en van 20 tot en met 24 december (de week voor de kerstvakantie). Dit zijn in totaal 6 schoolweken in 2021. Naast de schoolsluitingen hadden we in 2021 te maken met veel uitval van leerkrachten en leerlingen door corona en quarantaines waardoor klassen naar huis gestuurd moesten worden en leerlingen soms thuis en soms op school waren. Dit leidde tot veel onrustige periodes op de scholen. Ook zien we effecten op het leren en ontwikkelen van onze leerlingen.

Om de effecten van de coronapandemie voor leerlingen op te vangen heeft het ministerie van OCW het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ingericht. Daarnaast hebben scholen vanaf 2020 gewerkt aan inhaal- en ondersteuningsprogramma's. We lichten de inzet van beide programma's toe.

2.1.6.1 Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Vanaf 1 augustus 2021 ontvangt De Haagse Scholen extra middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. Het Nationaal Programma Onderwijs is aanvankelijk ingericht voor 2 schooljaren: 2021-2022 en 2022-2023. Eind februari 2022 is bekend gemaakt dat het NPO met twee jaar wordt verlengd: er komen geen extra middelen beschikbaar voor het programma, maar er is voor scholen meer tijd om de middelen in te zetten.

De inzet van de NPO middelen is gericht op het inhalen van leer- en ontwikkelvertraging bij leerlingen én op ontwikkeling van het onderwijs. De middelen mogen ingezet worden voor interventies uit de landelijke 'Menukaart interventies funderend onderwijs'. Iedere school maakt een schoolscan, een analyse van de leer- en ontwikkelvertraging van de

leerlingen, en een schoolprogramma, een beschrijving van de doelen en activiteiten passend bij het vierjarige schoolplan. Bestuursbreed willen we de NPO middelen inzetten op een wijze die past bij onze visie op onderwijs, onze ambities en eigen ontwikkeling. We richten ons op: brede ontwikkeling (cognitief, sociaal-emotioneel, welbevinden) voor leerlingen op alle vaardigheidsniveaus, duurzame inzet van de middelen (zoals vergroten leerkrachtvaardigheden en werken aan verbetercultuur), samenwerking, professionalisering en leren binnen en tussen scholen, aansluitend bij scholen 'in the lead', met een werkwijze die zich kenmerkt als ontwikkelingsgericht, dialooggestuurd en evidence informed.

De NPO middelen worden vooral op schoolniveau ingezet. Omdat we professionalisering en het leren tussen scholen belangrijk vinden vanuit ons ambitiestatement, zetten we ter ondersteuning van de uitvoering van de schoolprogramma's een klein percentage van het basisbedrag per leerling (5%) in voor bovenschoolse professionalisering, verbetercultuur en monitor en evaluatie. Dit komt op het totale NPO budget neer op ongeveer 3%. Met bovenschools bedoelen we collectieve activiteiten voor en met scholen, aansluitend bij de vragen van scholen. Dit vindt plaats via DHS-lab. Het NPO budget voor het schooljaar 2021-2022 is in totaal € 16,8 miljoen, waarvan € 518.000 voor ondersteuning van de schoolprogramma's door bovenschoolse professionalisering, verbetercultuur en monitor en evaluatie. Voor het jaar 2021 is het budget € 6,5 miljoen voor de 52 schoolprogramma's en € 216.000 voor de bovenschoolse aanpak.

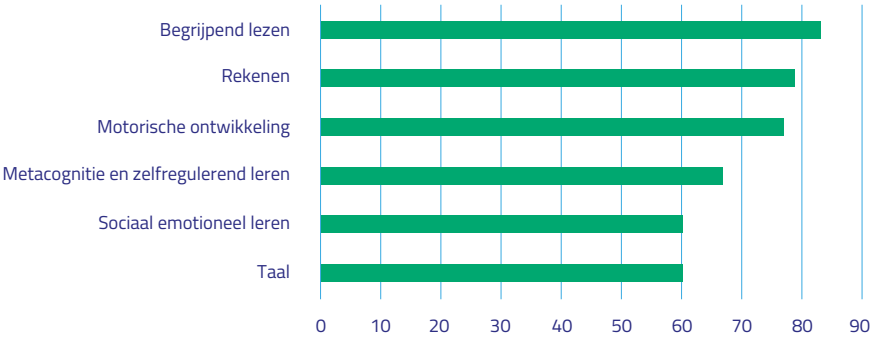
Schoolscan

De schoolscan is een belangrijke stap die de scholen hebben gezet om te komen tot een goed onderbouwd schoolprogramma voor het schooljaar 2021-2022. Iedere school heeft een schoolscan gemaakt in de maanden maart en april 2021. De schoolscans zijn opgesteld in het overleg binnen de schoolteams. Vervolgens zijn twaalf bijeenkomsten georganiseerd in kleine groepjes van scholen waaraan de directeuren en soms met intern begeleiders deel hebben genomen. Doel van deze bijeenkomsten is (kennis) uitwisseling, feedback en delen van good practice.

Schoolprogramma

Op basis van de schoolscan hebben de scholen een schoolprogramma opgesteld waarin zij aangeven welke interventies zij kiezen uit de landelijke Menukaart. In de 52 schoolprogramma's krijgen alle ontwikkelgebieden aandacht, waarbij we zien dat het accent ligt op de basisvakken rekenen en begrijpend lezen. Maar ook motorische ontwikkeling krijgt veel aandacht. Door corona is er nu specifiek meer aandacht voor spelontwikkeling onder andere van het jonge kind en aandacht voor overgewicht. Daarnaast is er aandacht voor metacognitie en zelfregulerend leren, sociaal emotioneel leren en taal. Een overzicht van de thema's die voorkomen in de schoolprogramma's is in het onderstaande figuur opgenomen.

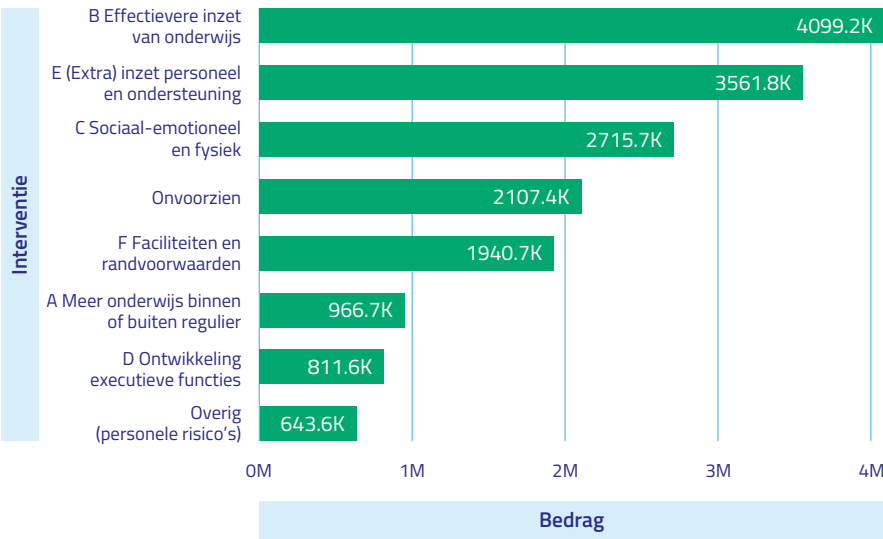
Thema's Schoolprogramma's in percentages

Om de NPO middelen ook een duurzaam effect te laten hebben, kiezen onze scholen voor diverse vormen van professionalisering. De professionalisering is vooral gericht op teamontwikkeling zoals teamtraining, coaching, lesson study, collegiale consultatie en klassenbezoeken. Ook wordt gekozen voor ondersteuning en begeleiding door externe deskundigen en individuele scholing op specifieke expertise (zoals leescoördinator, rekencoördinator). De inhoud van de professionalisering is gericht op de thema's uit de schoolprogramma's. Er is aandacht voor cognitief-didactische aanpakken zoals

begrijpend lezen, rekenen en EDI (Expliciete Directe instructie), sociaal emotioneel leren, motorische ontwikkeling, en executieve functies: (metacognitie en zelfregulerend leren en gedrag). Ook zien we aandacht voor versterken leerkrachtvaardigheden (ook zij-instromers, startende leerkrachten), ouderbetrokkenheid, (ouder)communicatie, missie/visie trajecten en ICT. In de onderstaande figuur zijn de gekozen interventies bestuursbreed opgenomen. De letters verwijzen naar het landelijke keuzemenu. Onder de post onvoorzien is het bedrag opgenomen dat het Rijk toekende, maar waarvoor scholen nog geen bestemming hadden opgenomen in hun schoolprogramma. De bekendmaking van budgetten door het Rijk kwam namelijk later dan dat scholen hun schoolprogramma afrondden en bespraken met de medezeggenschap.

Bedrag per Interventie

Betrokkenheid leerkrachten en ouders

Het opstellen van het schoolprogramma voor het NPO maakt onderdeel uit van de reguliere kwaliteitszorgcyclus binnen iedere school van De Haagse Scholen. Op basis van de brede analyse van de leerkracht van de leerlingen in de eigen groep, maakt het schoolteam een schoolanalyse, oftewel schoolscan, en op basis daarvan keuzes voor passende interventies. Het schoolprogramma is een bijlage bij het 4-jarige schoolplan van de school, en geeft richting aan de keuzes in het schoolprogramma. Ouders zijn bij de ontwikkeling van hun eigen kind betrokken via de oudergesprekken. Via de ouder- en personeelsgeleding van de MR is betrokkenheid bij het schoolprogramma gerealiseerd. Alle scholen hebben hun schoolprogramma voorgelegd aan hun MR en daarop instemming verkregen.

Deel middelen ingezet voor inhuur van personeel niet in loondienst (PNIL)

Ongeveer 9% van het totaalbudget van het NPO in 2021 is aangewend voor personeel niet in loondienst, zoals uitzendkrachten, zzp'ers en externe ondersteuning. Onder andere voor inzet van expertise op het gebied van hoogbegaafdheid, huiswerkbegeleiding, reken- en taallessen (NT2), muzieklessen en technieklessen, sport, coaching en advisering.

Eerste resultaten in de uitvoering van de plannen

De scholen zijn gestart met de uitvoering van hun schoolprogramma's aan het begin van het schooljaar 2021-2022. Iedere school monitort de resultaten van de schoolprogramma's als onderdeel van de eigen kwaliteitszorgcyclus. We zien dat het lerarentekort en gevolgen van de corona-epidemie belemmerende factoren zijn voor de uitvoering van de schoolprogramma's: de financiële cijfers laten zien dat ongeveer 40% van het budget is besteed in de maanden september tot en met december 2021. In het voorjaar 2022 vindt een (tussen)evaluatie plaats op basis waarvan het schoolprogramma 2022-2023 wordt opgesteld. Ook zullen we dan de verlenging van het NPO meenemen in de plannen, omdat de besteding van NPO middelen over meerdere jaren verspreid kan worden.

Bovenschoolse inzet NPO

Een klein percentage van de NPO middelen wordt bovenschools ingezet, het gaat om een bedrag van 216.000. Het doel van het bovenschoolse NPO is het ondersteunen van activiteiten met en tussen scholen gericht op professionalisering, verbetercultuur en evidence informed werken. Het bovenschoolse NPO sluit aan op de 52 schoolprogramma's. In ieder schoolprogramma is het bedrag voor de bovenschoolse, collectieve doelstellingen opgenomen. De MR van de school heeft hiermee ingestemd. Voor de besteding van de bovenschoolse NPO-middelen is een bestedingsplan opgesteld door de projectgroep NPO. Op dit bestedingsplan heeft de GMR haar instemming verleend. Activiteiten in het bovenschoolse NPO richten zich op: versterken bestaande en initiëren nieuwe leernetwerken en/of broedplaatsen, verdiepen en verbreden STEAM-onderwijs (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics), gekoppeld aan executieve vaardigheden en samenwerkend leren, vergroten bereik en impact van de Innovatievink scholen door fysieke en digitale vormen van kennisdeling, data-geïnformeerd werken van scholen ondersteunen en vraaggerichte ondersteuning van scholen.

Onderdeel van het Nationaal Programma Onderwijs is een tijdelijke arbeidsmarkttoelage voor personeel dat in dienst is bij De Haagse Scholen en werkzaam op een van de door de minister aangewezen scholen met een uitdagende leerlingpopulatie, zie verder in paragraaf 2.2.2.

Samenwerking met gemeente Den Haag

Samen met de andere Haagse besturen neemt De Haagse Scholen ook deel aan de activiteiten die vanuit het NPO budget van de gemeente Den Haag worden opgezet. Dit is onder meer het ontwerpen en ontwikkelen van een traject tot modulair opleiden van onderwijsondersteunend personeel en het realiseren van een wijkgerichte aanpak waarin onderwijs en jeugdhulp samenkomen. De Anne Frankschool en de Tweemaster nemen deel aan dit project met de naam Buitenkans. Beide trajecten zijn eind 2021 gestart.

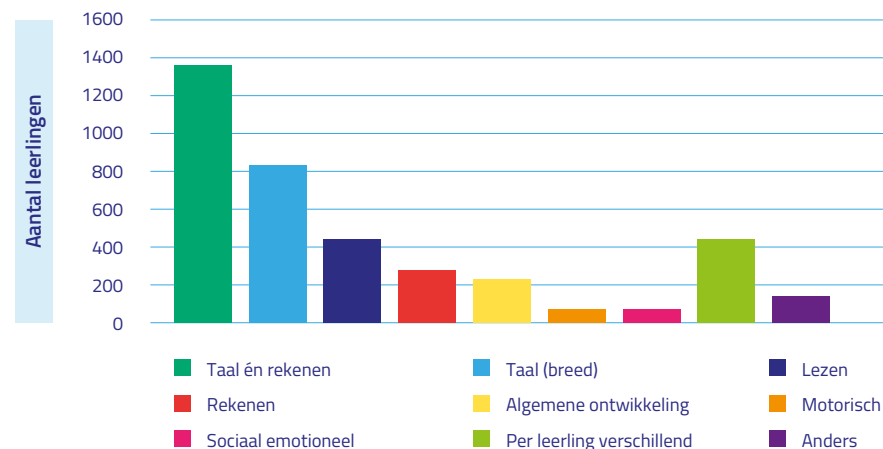
2.1.6.2 Inhaal- en ondersteuningsprogramma's in verband met corona

De rijksoverheid heeft vanaf juli 2020 subsidie beschikbaar gesteld zodat scholen inhaal- en ondersteuningsprogramma's konden realiseren voor leerlingen die vanwege de schoolsluitingen en het (online) afstandsonderwijs vertraging hadden opgelopen. Van deze mogelijkheid hebben de meeste scholen (46 van de 52) in één of meerdere tijdvakken gebruik gemaakt.

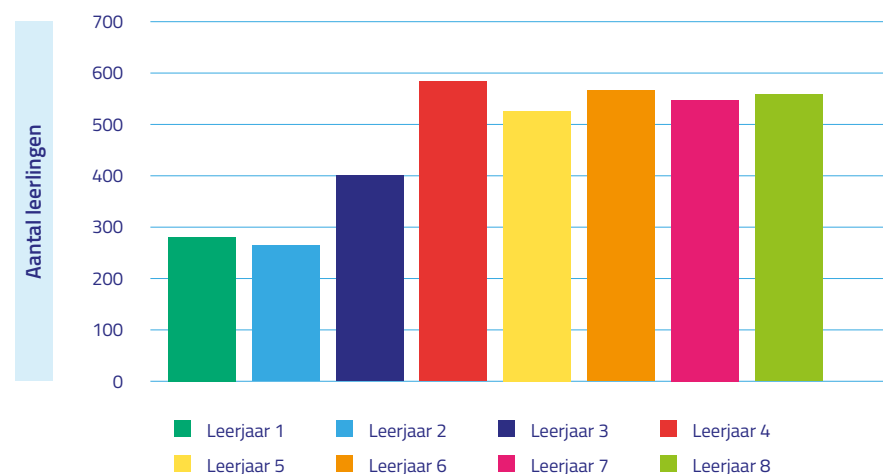
	Aantal scholen dat aanvraag heeft ingediend	Aantal leerlingen waarvoor subsidie is aangevraagd	Aantal leerlingen dat aan programma heeft deelgenomen
Tijdvak 1 1 juli 2020 tot 31 dec 2021	18	680	849
Tijdvak 2 1 oktober 2020 tot 31 dec 2021	33	1.374	1.390
Tijdvak 5 26 juli 2021 tot 31 dec 2021	31	1.626	1.643
Totaal De Haagse Scholen (alle tijdvakken)	46	3.680	3.882

Scholen hebben via resultaten op toetsen, vragenlijsten (onder andere sociaal emotioneel) en/of observaties de doelgroep voor de programma's bepaald. Soms is ook gekozen voor een specifieke groep leerlingen, bijvoorbeeld nieuwkomers. Meestal lag de focus van het ondersteuningsprogramma op de basisvakken taal en/of rekenen. Er zijn voor leerlingen uit verschillende leerjaren programma's uitgevoerd, maar het merendeel betrof leerlingen vanaf groep 4.

Focus ondersteuningsprogramma

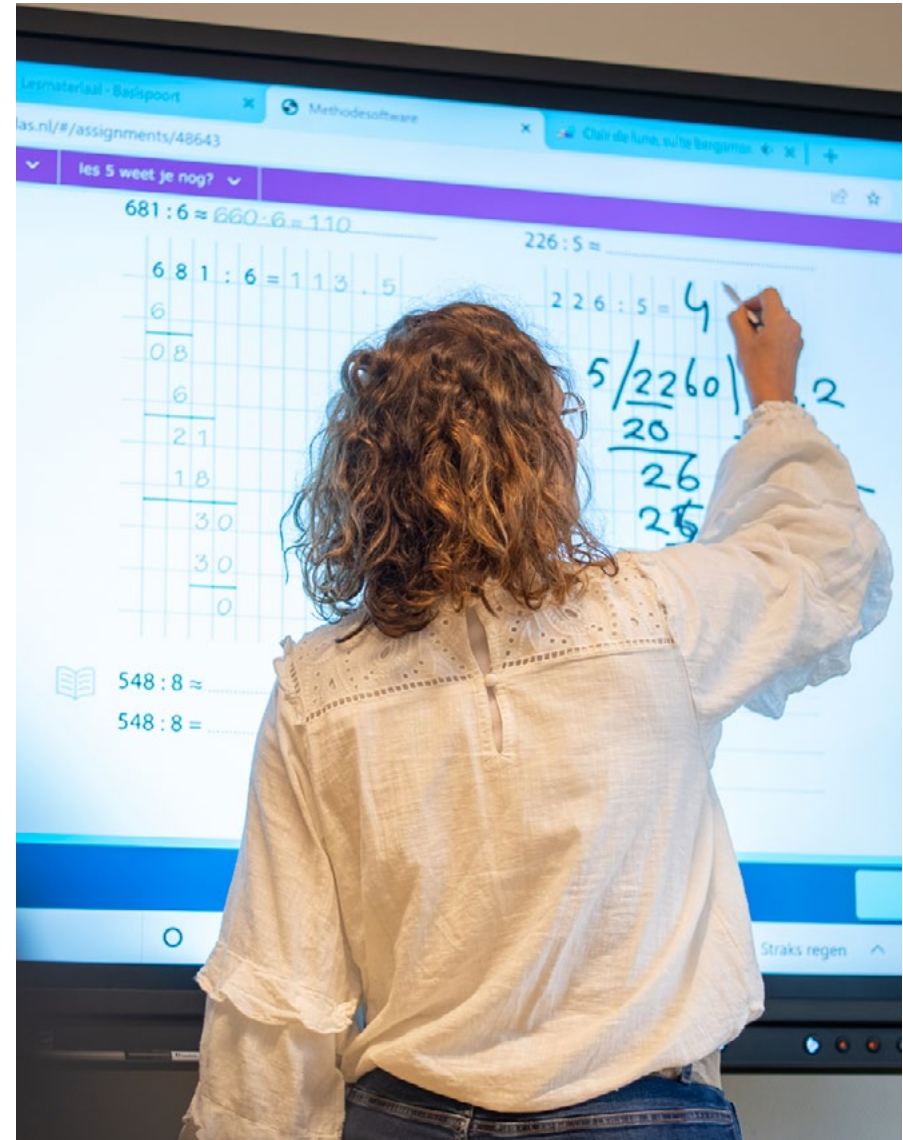

Deelname programma's naar leerjaar

Een deel van de scholen heeft ervoor gekozen om voor de programma's uitsluitend met eigen personeel te werken, omdat zij de school en de leerlingen kennen en het beste kunnen aansluiten op het reguliere programma. Dit gold voor 45% van de deelnemende leerlingen. Voor 55% van de geselecteerde leerlingen is (ook) extern personeel ingeschakeld. Daarbij is een grote diversiteit aan organisaties en functionarissen terug te zien: het betrof niet alleen leerkrachten en ondersteuners/assistenten, maar ook remedial teachers, orthopedagogen, studenten, vakdocenten en NT2 docenten.

Over het algemeen zijn scholen tevreden over de effectiviteit van de programma's. De grootste tevredenheid bestaat over het effect op welbevinden van de leerlingen en het zelfvertrouwen. Iets minder hoog scoorde de tevredenheid over het inlopen van de achterstanden. Sommige scholen gaven als verklaring dat de coronasituatie (sluitingen, quarantainemaatregelen, personeelsuitval), de coronamaatregelen (onder andere gescheiden houden van groepen) en de algehele personeelstekorten de uitvoering van de programma's gehinderd heeft en daardoor het effect op het inlopen van achterstanden minder groot was dan gehoopt.

2.2 Personeel & professionalisering

Onze medewerkers zijn de spil van ons onderwijs. Zij zijn het immers die met de leerlingen ons onderwijs vorm geven in de praktijk van alledag. Het HRM-beleid van de Haagse Scholen is daarom een belangrijke anker waarin we werken aan goed onderwijs dat onze leerlingen voorbereidt op de wereld van morgen.

In 2021 zagen we als onderwijssector, en met name in de grote steden, het lerarentekort steeds verder toenemen. Deze ontwikkeling is ook binnen De Haagse Scholen zichtbaar en merkbaar. In onderstaand schema staan de cijfers van de oktobermeting in 2020 en 2021 opgenomen. We zien dat tussen 1 oktober 2020 en 1 oktober 2021 de omvang van het lerarentekort met 2,2% is toegenomen.

Indicator	2020	2021
Omvang lerarentekort, openstaand (3,5%) en verborgen (13,4%)	14,7%	16,9%
Verborgen, intern opgevuld	10,4 %	12,45%
Verborgen, extern opgevuld	1,8 %	0,95%
Opgevuld met inzet onbevoegden	5,2 %	5,7%

Vanwege de urgentie van het lerarentekort is in de tweede helft van 2021 een Programma Lerarentekort ingericht. Het doel van het programma is het bewerkstelligen van een kwantitatief en kwalitatief zo optimaal mogelijk personeelsbestand, zodat

de negatieve effecten van het lerarentekort op de kwaliteit van het onderwijs worden beheerst. Kwaliteit van onderwijs is hier bedoeld als basiskwaliteit en vernieuwing van het onderwijs conform de ambities van De Haagse Scholen. De maatregelen van het programma zijn onder te verdelen in 3 programmalijnen: behouden, werven & opleiden en anders organiseren. Daarnaast heeft de programmagroep in 2021 de beschikbare data over personeel en de personeelsbezetting op de scholen in beeld gebracht. Via een wekelijkse uitvraag naar de personeelssituatie en de bezetting van de groepen is een adequaat beeld van de ernst van het lerarentekort zichtbaar per school en bestuursbreed. Dit beeld helpt om beleid en activiteiten te ontwikkelen voor De Haagse Scholen als geheel maar ook voor een individuele school of een groep scholen. De resultaten van de landelijke monitor van het ministerie van OCW (uitgevoerd door Centerdata in oktober 2021) over het lerarentekort zijn gedeeld binnen de organisatie. Ook zijn overzichten van mogelijke instroom en uitstroom van personeel opgesteld. Deze vormen de basis om werving van personeel zo goed mogelijk te richten op de scholen die het meest last hebben van het lerarentekort.

We gaan in dit hoofdstuk achtereenvolgens in op de volgende onderdelen: werven, binden & boeien, professionaliseren & opleiden en anders organiseren.

2.2.1 Werven

Het aantal extern uitgezette vacatures (voor OP, OOP, directie en bestuurskantoor) ligt in 2021 aanzienlijk hoger dan in 2020. Het lerarentekort loopt verder op. Dit zien we terug in het aantal reacties op vacatures via de werken-bij website: het aantal reacties op vacatures is teruggelopen maar er reageren wel meer passend kandidaten ten opzichte van 2020 (zie tabel). In 2021 zijn dan ook meer kandidaten die via de vacaturewebsite hebben gereageerd, aangenomen. Er zijn verschillende redenen waarom kandidaten niet zijn aangenomen, maar wel zijn voorgesteld door recruitment. Redenen hiervoor zijn onder andere niet geschikt of geen interesse meer.

Vacaturecijfers 2021	Aantal vacatures	Aantal reacties via website	Voorgesteld door recruitment	Aangenomen
2021	213	411	297	93
2020	105	518	350	79

Tevens zien we een oplopend tekort aan schooldirecteuren, want ook het invullen van vacatures voor directiefuncties wordt steeds moeilijker.

De werving van personeel richt zich op: verbeteren arbeidsmarktcommunicatie, samenwerking met pabo opleidingen, inzet van zij-instromers, inzet van studenten, organisatie interne invalpool en inhuur externen. We lichten de ontwikkelingen in 2021 hieronder toe.

Arbeidsmarktcommunicatie

Met het huidige lerarentekort is het belangrijk dat we inzetten op een goede arbeidsmarktcommunicatiestrategie om ons te profileren en te onderscheiden. In 2021 hebben we allereerst de huisstijl en uitstraling van De Haagse Scholen vernieuwd en hebben de social mediakanalen van De Haagse Scholen een update gekregen. Naast het

plaatsen van vacatures op deze kanalen is met andere aantrekkelijke content actiever ingezet op de doelgroep leerkracht en werkzoekende. In 2022 wordt een nieuwe online contentstrategie uitgewerkt en wordt de vacaturewebsite vernieuwd.

Samenwerking met pabo opleidingen

Met de verschillende pabo opleidingen werken we samen in het opleiden van studenten. Binnen de Opleidingsschool Zuid-West Holland werkt De Haagse Scholen met drie andere besturen nauw samen met de pabo van de Haagse Hogeschool om basisschoolleerkrachten op te leiden voor de regio. In het voorjaar van 2021 is de Opleidingsschool Zuid-West Holland geaccrediteerd. Vanuit deze Opleidingsschool hebben er dit jaar 84 studenten stagegelopen bij onze organisatie. Daarnaast onderhouden we met de andere pabo opleidingen contact over Opleiden in de School en zijn we in gesprek met de Universiteit Leiden over de opzet van verschillende routes om academisch geschoolde leerkrachten op te leiden.

Zij-instroom

Het totaal aantal zij-instromers dat studeert en werkzaam is in onze scholen kent een groei. Op 1 augustus 2020 waren 31 zij-instromers werkzaam op onze scholen en per 1 augustus 2021 was dit aantal toegenomen tot 46. In 2021 zijn er 21 zij-instromers gestart, waarvan 14 zij-instromers die meedoen aan het nieuwe maatwerktraject dat hen specifiek opleidt voor het speciaal onderwijs en scholen met een hogere schoolweging. Binnen dit maatwerktraject wordt een combinatie gemaakt van theoretische kennis en praktische workshops. Het maatwerktraject is een samenwerking met Hogeschool InHolland. Daarnaast hebben er zes studenten van de verkorte deeltijd pabo de mijlpalenregeling gehaald, waardoor zij als leerkracht konden worden aangesteld. In het totaal zijn er vijf zij-instromers (tijdelijk) met de opleiding gestopt, waarvan twee medewerkers hebben besloten om de opleiding op een andere wijze (flex pabo/verkorte deeltijd pabo) te vervolgen.

Om uitval van zij-instromers zoveel mogelijk te voorkomen hebben we de inzet en begeleiding van zij-instromers verbeterd. De subsidie die vanuit de Rijksoverheid

ter beschikking is gesteld wordt vooral ingezet op bovenschoolse coaching en bovenformatieve bekostiging van de personeelslasten gedurende het eerste half jaar van de opleiding. Begin 2022 vindt een Haagse wervingscampagne voor zij-instromers plaats vanuit de stedelijke projectgroep zij-instroom.

Studenten voor Educatie

De Haagse Scholen is een van de initiatiefnemers van 'Studenten voor Educatie' (SvE). Dit is een stedelijk project in Den Haag waardoor studenten uit verschillende studierichtingen kunnen werken op een basisschool in Den Haag. Door deze ondersteuning verhogen we de ontwikkelingskansen van leerlingen en verlagen we de werkdruk van leerkrachten. Studenten helpen in het basisonderwijs door extra ondersteuning aan leerlingen en ondersteunen leerkrachten bij hun werkzaamheden. Uniek aan dit project is dat het scholen en leerkrachten ontlast doordat studenten bovenscholse worden geworven en geselecteerd, geschoold en begeleid. Voor studenten is het een manier om leerzame, maatschappelijke ervaringen op te doen en een bijdrage te leveren aan gelijke kansen van leerlingen. Uiteraard is er de hoop dat er studenten zijn die hierdoor alsnog kiezen voor de pabo c.q. het onderwijs. Studenten voor Educatie is een samenwerking tussen de gemeente Den Haag, Het Open Leerplein, Universiteit Leiden, de Haagse schoolbesturen De Haagse Scholen, SCOH en Lucas Onderwijs en Stichting brede buurtschool Den Haag. Met subsidie van de gemeente Den Haag waren er in 2021 op acht scholen studenten werkzaam, soms meerdere op één school. In 2021 is ook de mogelijkheid gecreëerd voor scholen om vanuit eigen middelen (bijvoorbeeld NPO gelden) studenten aan te nemen waarbij werving, selectie en scholing door de gemeente wordt gefinancierd. Eind 2021 wilden acht scholen hiermee starten, door de coronamaatregelen is de start van studenten op deze scholen verschoven naar 2022.

Invalpool TOP De Haagse Scholen

In 2021 heeft TOP De Haagse Scholen (de interne invalpool) ook de gevolgen van het lerarentekort gevoeld. Er was sprake van meer uitstroom dan instroom. Door de grote hoeveelheid vacatures die is ontstaan door open formatieplekken en tijdelijke vacatures, die worden bekostigd vanuit het NPO (Nationaal Programma Onderwijs), is er minder

interesse om te werken voor een invalpool. Op 31 december 2021 bestond TOP De Haagse Scholen uit drie leerkrachten, een leraarondersteuner, drie vakleerkrachten bewegingsonderwijs en vier interim-directeuren. Deze medewerkers zijn voor een langere periode op een van onze scholen geplaatst.

Inhuur extern personeel

In de strijd tegen de het lerarentekort en de vervangingsproblematiek als onderdeel van het lerarentekort hebben 29 schoolbesturen in de regio Den Haag en Rotterdam een gezamenlijke overeenkomst afgesloten voor de inhuur van leerkrachten, leraarondersteuners en onderwijsassistenten in het (speciaal) basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs. De aanbesteding vond in 2020 plaats. Vanaf januari 2021 is gestart met de implementatie van het contract en twee nieuwe applicaties die het inhuurproces moeten ondersteunen. Vanaf eind maart zijn de nieuwe applicaties in gebruik genomen en is het mogelijk door middel van rapportages te meten of de leveranciers voldoen aan de leveringsbetrouwbaarheid.

Vervangingsaanvragen 2021	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Totaal
Aantal aanvragen	27	15	16	14	72
Aangedragen kandidaten	28	18	13	10	69
Geaccepteerde kandidaten	12	2	4	6	24

Bovenstaande rapportage geeft alleen de vervangingsaanvragen weer die zijn uitgezet bij de contractanten, in opdracht van schooldirecteuren. Vervangingsaanvragen worden pas uitgezet op het moment dat anders organiseren of het vinden van personeel via eigen kanalen niet is gelukt. Aangedragen kandidaten zijn niet altijd passend. Dit wil zeggen dat kandidaten niet voldoen aan de gestelde eisen welke noodzakelijk zijn om een vervangingsaanvraag te vervullen (onder andere opleiding, werkdagen, werkervaring). De overeenkomst inhuur extern personeel wordt in 2022 geëvalueerd, op basis daarvan wordt een besluit genomen of deze overeenkomst wordt verlengd in 2023.

2.2.2 Binden & boeien

Beleidsontwikkeling

In het afgelopen jaar is er op een aantal vlakken nieuw beleid ontwikkeld. We noemen hier de twee belangrijkste:

▪ Bevordering leerkracht

Door wijziging van de functieprofielen voor leerkrachten waarbij de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden bepalend zijn, was behoefte aan herziening van het bestaande bevorderingsbeleid voor leerkrachten. Hierdoor is het beleid rond de bevordering van een leerkracht en de toepassing van de functiemix komen te vervallen. Het beleid is gericht op ontwikkeling, professionalisering en het motiveren van medewerkers wat zorgt voor doorstroom en behoud van medewerkers. Het beleid draagt daarmee bij aan het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs binnen onze organisatie.

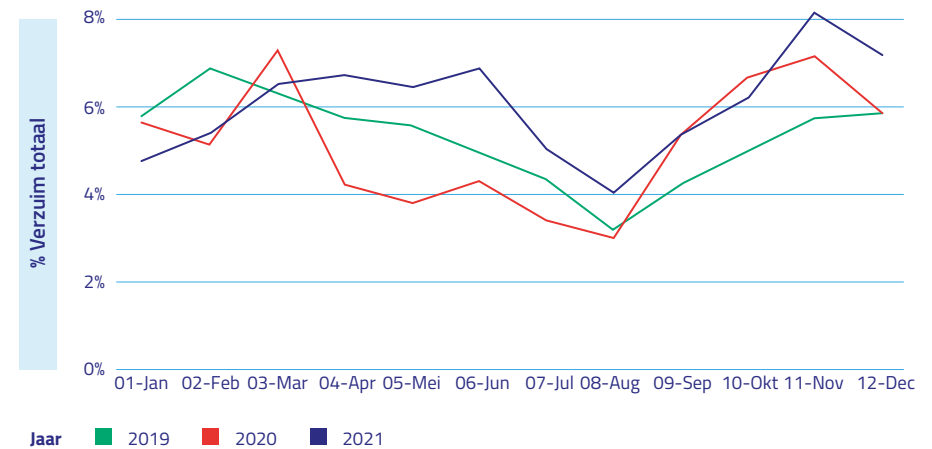
▪ Indeling van scholen

Binnen vorige cao's speelde het aantal leerlingen een belangrijke rol bij de inschaling van directeurs. Nu zijn de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden leidend voor de inschaling van directeurs. Omdat de scholen binnen De Haagse Scholen verschillen, is er beleid ontwikkeld waarbij op basis van meetbare criteria, zoals schoolgrootte, personeelsomvang en schoolweging scholen zijn ingedeeld in een D12 of D13 school. Over twee jaar zal opnieuw gekeken worden welke scholen aan de vastgestelde criteria voldoen.

Ziekteverzuim

Om inzetbaarheid van medewerkers te waarborgen is het in het licht van goed werkgeverschap van belang dat sprake is van goede verzuimbegeleiding. In tijden van het lerarentekort heeft dit als mogelijk neveneffect dat een laag verzuim de werkdruk van collega's kan verlagen. In onderstaande grafiek wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van het verzuim over de afgelopen jaren. Het laatste jaar is het verzuim opgelopen. Dit heeft vooral te maken met (gevolgen van) corona. Het middellang en lang verzuim maakt hier een behoorlijk onderdeel vanuit (3%). Uitgestelde zorg door corona

en long-covid spelen hierbij een rol. Daarnaast is net als andere jaren sprake van het regulier seizoenspatroon waardoor het verzuim in de eerste en laatste maanden van het jaar stijgt.

De Haagse Scholen vindt het van belang om aandacht te hebben voor het (preventief) ziekteverzuim. Op basis van analyses is er, in samenspraak met het Participatiefonds/Vervangingsfonds, een Plan Verzuim (Plan V) opgesteld. Dit plan heeft tot doel om door middel van acties te komen tot meer preventiemaatregelen en betere ondersteuning van leidinggevendenden. In 2022 worden hierover voorlichtingsbijeenkomsten voor directieleden georganiseerd.

Ook hebben we eind 2021 alle medewerkers de mogelijkheid van een vaccinatie tegen de griep aangeboden. Gezien het grote lerarentekort en uitval van leerkrachten door corona hebben we hiermee personele uitval vanwege de griep geprobeerd zo klein mogelijk te houden. Van de 120 geïnteresseerde medewerkers hebben 75 medewerkers ook daadwerkelijk hieraan deelgenomen. Dit is een klein deel van ons personeelsbestand. Evaluatie van dit traject zal begin 2022 plaatsvinden.

Aanpak werkdruk en bijzondere bekostiging 'Professionalisering en begeleiding van startende leraren en schoolleiders'

Om te komen tot de besteding van de werkdrukkiddelen wordt vooraf binnen de scholen besproken op welke wijze deze middelen het best kunnen worden ingezet. In het werkverdelingsplan wordt de besteding vastgelegd. Daarna wordt het werkverdelingsplan voorgelegd aan de PMR van de school. Deze plannen zijn voor akkoord getekend door de MR en zijn opgenomen in de administratie van De Haagse Scholen. De gelden die beschikbaar zijn gesteld om de werkdruk te verminderen, zijn ingezet voor; inzet van diverse vakleerkrachten, onderwijsondersteuners, remedial teaching en tussen schoolse opvang, aanschaf van ICT – of digitale leermaterialen, inzet eventmanager, (team) coaching, tijdelijke uitbreiding van werktijdfactor bij parttime medewerkers en aanschaf materialen t.b.v. thematisch werken zoals bij wetenschap & techniek of kunst & cultuur.

Vanaf het schooljaar 2021-2022 is de bijzondere bekostiging 'Professionalisering en begeleiding van startende leraren en schoolleiders' van kracht. Analooq aan de werkwijze rond de besteding van de werkdrukkiddelen is het de bedoeling dat op schoolniveau wordt besproken op welke wijze deze middelen worden besteed. De besteding wordt vervolgens in het werkverdelingsplan meegenomen, ter instemming aan de PMR van de school voorgelegd en opgenomen in de administratie van De Haagse Scholen. Om diverse redenen (onder andere de coronacrisis en de nadruk op de bekostiging NPO gelden) zijn de verantwoordingsvereisten voor deze bekostiging in 2021 uit het zicht geraakt, waardoor de hierboven genoemde werkwijze nog niet is toegepast. In de voorbereiding naar een bestedingsplan 2022-2023 nemen de scholen de PMR mee in de evaluatie van de besteding over 2021-2022. De evaluatie kan daarmee van invloed zijn op de bestedingen in 2022-2023.

Tijdelijke arbeidsmarkttoelage NPO

Voor de duur van het Nationaal Programma Onderwijs komt het personeel, dat in dienst is bij De Haagse Scholen en werkzaam op een van de door de minister aangewezen scholen met een uitdagende leerlingpopulatie, gedurende de schooljaren 2021-

2022 en 2022-2023 in aanmerking voor een bijzondere en aanvullende tijdelijke arbeidsmarkttoelage. Bij De Haagse Scholen zijn er 34 vestigingen die voor de tijdelijke arbeidsmarkttoelage in aanmerking komen. Over de inzet van deze middelen heeft overleg plaatsgevonden tussen bestuur en GMR. De GMR heeft, na een peiling bij de betrokken PMR-en van de 34 scholen, zijn instemming verleend op het toekennen van een gemiddeld toelagepercentage vanwege overwegingen van een eerlijke verdeling en onderlinge solidariteit en het beperken van onderlinge concurrentie op het gebied van de arbeidsvoorwaarden. Dit heeft ertoe geleid dat het personeel in dienst bij De Haagse Scholen en werkzaam op een van de door de minister geselecteerde scholen een tijdelijke arbeidsmarkttoelage heeft ontvangen van 8% voor de maanden augustus tot en met december 2021. Na het eerste jaar vindt een evaluatie plaats van de gelden en zal, indien nodig, een bijstelling van de hoogte van het percentage voor het tweede jaar (2022-2023) plaatsvinden. Mocht er een overschot of tekort ontstaan in de dekking van de toelage uit de rijksmiddelen, dan wordt dit verrekend met het percentage in het tweede jaar.

2.2.3 Professionaliseren & opleiden

Door de coronacrisis en het lerarentekort zijn met name in het voorjaar van 2021 de bijeenkomsten van de diverse leernetwerken geannuleerd. De aandacht van onze collega's op de scholen ging noodgedwongen vooral uit naar de werkzaamheden en professionalisering binnen de eigen school. Daarnaast werd bij een aantal leernetwerken de voorkeur gegeven aan fysieke bijeenkomsten, die door de toen geldende coronamaatregelen niet mogelijk waren.

In het najaar van 2021 zijn de eerste stappen gezet om vanuit de bovenschoolse NPO middelen de al aanwezige leernetwerken een extra impuls te geven, bijvoorbeeld door de interne trekkers te faciliteren en nog meer externe expertise in te brengen. Daarnaast zoeken we, samen met de scholen, naar mogelijkheden om nieuwe leernetwerken te starten. De leernetwerken zijn vanaf 2021 ondergebracht bij het DHS-lab.

Bovenbestuurlijke leernetwerken

Naast bovenschoolse leernetwerken zijn er ook meerdere bovenbestuurlijke leernetwerken die vanuit de HEA (Haagse Educatieve Agenda) subsidie worden gefinancierd. In 2021 zijn voor een aantal nieuwe bovenbestuurlijke leernetwerken online inspiratiesessies georganiseerd. Vanuit De Haagse Scholen ging het daarbij om een leernetwerk Meertaligheid. Dit leernetwerk is in het najaar van 2021 met dertien collega's van negen scholen met onlinebijeenkomsten gestart.

Opleiding basisbekwaam schoolleider

In 2020 zijn na een toelatingsprocedure 17 medewerkers gestart met de opleiding Basisbekwaam Schoolleider bij Hogeschool Utrecht. In 2021 hebben dertien collega's deze opleiding succesvol afgerond. Hiervan zijn acht collega's in 2021 als (adjunct-) directeur binnen onze organisatie gestart. Twee collega's hebben in 2022 de mogelijkheid om te herkansen. Daarnaast zijn twee collega's in 2021 met de opleiding gestopt. Naast de collega's die de opleiding bij Hogeschool Utrecht hebben gevolgd, zijn er in 2021 ook collega's met een opleiding Basisbekwaam Schoolleider bij andere opleidingsinstituten gestart.

Intervisie (adjunct-)directeuren

Als onderdeel van De Haagse Start, het onboardingprogramma voor nieuwe, startende directeuren zijn er in 2021 onder begeleiding van een interim-directeur vier intervisiegroepen met startende/nieuwe (adjunct-)directeuren gestart. Elke groep is een aantal keer voor (online) intervisie bij elkaar gekomen.

Leertraject Financieel management voor directeuren

In het leertraject 'Financieel management voor directeuren' wordt kennis, inzicht en handvatten gegeven rond beleidsrijk begroten. Deze training van twee dagdelen is in 2021 drie keer gegeven. In totaal hebben 33 (adjunct-)directeuren aan deze training deelgenomen.

Pilot-leertraject Brede Aanpak Gedrag

In het voorjaar van 2021 zijn we, onder leiding van de gedragsspecialist van de Jan Ligthartschool, gestart met het pilot-leertraject Brede Aanpak Gedrag. Dit traject richt zich op strategieën en factoren die kunnen zorgen voor een stevige basisondersteuning binnen de school. Aan deze pilot deden vier scholen mee. Vanwege de positieve feedback op dit traject is in het najaar van 2021 opnieuw een groep gestart met zeven collega's van vijf scholen.

2.2.4 Anders organiseren

Mede als gevolg van het lerarentekort is De Haagse Scholen genoodzaakt het onderwijs anders te organiseren. In november 2021 stond daarom een tweedaagse-directeurenconferentie in het teken van dit onderwerp. Tijdens de directeurenconferentie is een vijftal oplossingsrichtingen naar boven gekomen die kunnen bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs en het beperken van het lerarentekort:

1. Intensivering van de samenwerking tussen scholen binnen De Haagse Scholen, onder meer gericht op personeelsuitwisseling, managementstructuur en schaalgrootte.
2. IB-PYP onderwijs, dit onderwijsconcept biedt mogelijkheden om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren, ook in tijden van lerarentekort, en kan wellicht bijdragen aan de versterking van de aantrekkelijkheid van de school voor leraren die op de IB-wijze onderwijs willen geven.
3. Het structureel anders invullen van de lesweek, waarbij scholen één of meerdere schooldagen of dagdelen, op een andere manier invullen met bijvoorbeeld digitaal onderwijs of vakkrachten.
4. Intensivering van de samenwerking met de kinderopvang, versterkte samenwerking met de kinderopvangsector, mogelijk de vorming van een IKC. Hierdoor is het wellicht mogelijk beter van het beschikbare personeel, zoals pedagogisch medewerkers, gebruik te maken.
5. Unitonderwijs, organisatievorm waarbij groepen van medewerkers in een gemengde samenstelling grotere groepen leerlingen bedienen.

In 2022 zullen deze oplossingsrichtingen door directeuren in collectief verband verder worden onderzocht in groepen van scholen, in samenspraak met de bovenschoolse directie. Waar dat wenselijk is worden gespecialiseerde medewerkers vanuit het bestuurskantoor, of externen betrokken. Het onderzoek richt zich op de vraag in welke mate aannemelijk te maken is dat de gewenste oplossingsrichting bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs en het lerarentekort.

In het kader van het anders organiseren is het van belang zicht te hebben op een aantal gegevens op personeelsgebied. Hiertoe is er in 2021 een start gemaakt met de ontwikkeling van een HR-monitor. De inrichting is erop gericht managementinformatie zowel op schoolniveau als op bestuursniveau inzichtelijk te hebben. De onderdelen die zijn ontwikkeld richten zich op personele kengetallen en ziekteverzuim. In 2022 zal gekeken worden welke informatie aanvullend wenselijk is en op welke wijze de HR-monitor kan aansluiten bij de managementinformatie over het lerarentekort en de kwaliteitszorgmonitor.

2.2.5 Uitkeringen na ontslag

Voor de dekking van het werkloosheidsrisico van (oud) medewerkers is De Haagse Scholen aangesloten bij het Participatiefonds. Ontslagdossiers worden echter niet zondermeer aanvaard door het Participatiefonds, maar eerst getoetst aan een set criteria (instroomtoets). Als een ontslagdossier niet aan de criteria voldoet, dan worden de uitkeringslasten van het UWV door DUO verrekend met de bekostiging. Het bedrag dat DUO in 2021 met ons heeft verrekend voor deze uitkeringen bedroeg € 211.978. Dit is een hoger bedrag dan in de voorziening 'personele risico's' (ultimo 2020) was opgenomen. Dit komt mede door een correctie van DUO op een onterechte terugdraaiing in 2020 van € 79.000. In 2021 heeft De Haagse Scholen een totaalbedrag van € 30.080 als ontslagvergoeding en een totaalbedrag van € 316.485 als transitievergoeding uitbetaald.

Door De Haagse Scholen wordt ingezet op duurzame inzetbaarheid. Hierbij is het vooral van belang dat vroegtijdige signalering plaatsvindt wanneer er ontwikkelingen zijn rond het functioneren van een medewerker waarbij minder goed functioneren of uitval aan de orde dreigt te geraken. Vroegtijdig signaleren en bespreekbaar maken moet leiden tot minder uitval of tenminste tot geregisseerd veranderen van functie en/of taken en mogelijk van school. Ons huidige systeem voor gesprekscyclussen, is hierbij ondersteunend. Verder zal er blijvend aandacht worden besteed aan

het afgeven van overeenkomsten voor bepaalde tijd. Hierbij ontstaan rechten op eventuele werkloosheidsuitkeringen en – zij het beperkt door de korte duur van een loondienstverband – recht op transitievergoedingen.

2.2.6 Meerjarig HR-beleid 2022-2025

Voor de komende jaren is een eerste versie van een meerjarig HR-beleid ontwikkeld rekening houdend met externe factoren en interne ontwikkelingen. Bij de ontwikkeling van het meerjarig HR-beleid is gekeken naar de activiteiten die reeds zijn ingezet en de activiteiten die we de komende jaren willen oppakken. Het meerjarig HR-beleid richt zich de komende jaren op: het beheersen van het lerarentekort door het behouden, werven en opleiden van personeel en anders organiseren (Programma Lerarentekort), het opleiden en verder ontwikkelen van een professionele cultuur en het beheersen en verminderen van verzuim, duurzame inzetbaarheid en vitaliteit.

Bij de totstandkoming van het meerjarig HR-beleid zijn diverse klankbordgesprekken gehouden onder diverse geledingen binnen de organisatie zoals met de raad van toezicht, een groep directeuren en de werkgroep personeel van de GMR. Begin 2022 wordt bij een aantal leerkrachten een enquête uitgezet. De input uit de klankbordgesprekken en de enquête worden meegenomen in het meerjarig HR-beleid wat daarna kan worden vastgesteld.

Ter ondersteuning van het (meerjarig) HR-beleid heeft in 2021 een Europese aanbesteding plaats gevonden voor een nieuwe integrale HR-applicatie. Het doel van het inregelen van een integrale HR-applicatie is onder andere de HR-processen op basis van 'best practices' te standaardiseren/vereenvoudigen, doorlooptijden te verkorten, processen digitaal te ondersteunen en fouten te verminderen door volledig digitaal afhandelen van personeels- en salarismutaties. Eind 2021 is het aanbestedingstraject afgerond en heeft gunning plaatsgevonden. Per 1 januari 2023 zal De Haagse Scholen overstappen van Youforce (Visma Raet) naar het e-HRM systeem van AFAS. Komend jaar vindt de inrichting en implementatie van de nieuwe HR-applicatie plaats.

2.3 Huisvesting & facilitaire zaken

Een aantal nieuwbouwprojecten hebben we in 2021 kunnen afronden en een aantal andere nieuwbouw- en renovatieprojecten lopen nog. Zeker voor de wat langer lopende projecten hebben we het afgelopen jaar en begin 2022 goede vorderingen kunnen maken. Verder is er gewerkt aan verduurzaming van een aantal schoolgebouwen, hebben we een nieuw energiecontract afgesloten en wordt er een nieuw klein scholenbeleid en een strategisch huisvestingsplan opgesteld.

2.3.1 Nieuwbouw en renovatie

Voor nieuwbouw en renovatie lag het afgelopen jaar de focus bij de volgende vier scholen:

Renovatie, uitbreiding en vervangende nieuwbouw Galvanischool

In maart 2021 heeft de Raad van State uitspraak gedaan: er moet opnieuw een parkeerdrukonderzoek worden gedaan en de gemeente moet eisen stellen aan de scheidingschermen binnen een termijn van 10 weken. In de tussentijd was de aanbidding van de aannemer verlopen en de prijzen in de markt enorm gestegen. Met de aannemer moest opnieuw onderhandeld worden over de aanneemsom en er werd overeenstemming hierover bereikt.

De verwachting en planning was dat het project per september 2021 weer opgestart kon worden, omdat dan de termijn voor een uitspraak ruim verlopen zou zijn. De contracten met de aannemers werden getekend en alles was gereed voor de herstart van dit project. Helaas kregen wij eind augustus het bericht dat de Raad van State weer een zitting ging houden, deze is geweest op 24 november 2021. In de tussentijd is er met de gemeente overlegd over de oplopende kosten. De indexering naar 2022, toekenning van locatie gebonden meerkosten en de ontvangen SUVIS-subsidie moeten een belangrijk deel van de meerkosten opvangen. Daarnaast heeft De Haagse Scholen een voorziening opgenomen. De Raad van State heeft in januari 2022 zijn definitieve uitspraak gedaan die gunstig uitviel voor De Haagse Scholen. Het project zal in april worden hervat, zodat de school afgebouwd kan worden.

Nieuwbouw Annie M.G. Schmidtschool

In oktober 2020 was de hoorzitting van de bezwaarcommissie en in april 2021 is de beslissing op bezwaar ontvangen. De vergunning blijft in stand; maar er worden extra eisen aan de vergunning gesteld en tevens moeten wij voor de buitenschoolse opvang een aparte vergunningsprocedure met betrekking tot het bestemmingsplan starten. In de tussentijd is de gestanddoeningstermijn van de aannemer verlopen en zijn de bouwrijzen explosief gestegen. Met de aannemer moest opnieuw onderhandeld worden over de opdrachtsom. Uiteindelijk is er overeenstemming bereikt en

heeft de gemeente het project kunnen indexeren naar 2021, waardoor de extra kosten grotendeels zijn gedekt. Doordat de groei van de school nog verder moet plaats vinden en ook de financiering daarvan in de tijd, is de verwachting dat er uiteindelijk een financieel dekkend project wordt gerealiseerd. Op 24 augustus 2021 zijn de schoolgebouwen aan de aannemer overgedragen. De asbestsanering en sloopwerkzaamheden zijn in september 2021 gestart. De verwachting is dat de eerste paal in februari de grond in gaat en de oplevering van het project is naar verwachting rond augustus 2023. Inmiddels is de bestemmingswijziging voor de BSO aangevraagd en loopt de procedure. Er loopt nog een beroep op bezwaar bij de Raad van State, maar deze is nog niet in behandeling genomen en de verwachting is dat dit geen invloed zal hebben op de uitvoering van het bouwtraject.

Nieuwbouw Inspecteur W.P. Blokpoelschool

In januari 2021 is de nota van uitgangspunten voor dit project door het college goedgekeurd, de kavel staat nu vast. Dienst Stedelijke Ontwikkeling van de gemeente Den Haag verwacht per april 2022 het kavel beschikbaar te kunnen stellen. In februari 2021 is de WABO-procedure gestart. Er is de uitgebreide procedure gevolgd, waardoor er wel zienswijzen, maar geen bezwaarprocedure mogelijkheid is. Er zijn echter geen zienswijzen ingediend en in december 2021 is de WABO-vergunning ontvangen. Tevens is per november de aanbestedingsprocedure gestart; deze eindigt begin april met de inschrijving. Een uitdaging zal zijn dit project uitgevoerd te krijgen binnen de financiële kaders, omdat de prijzen het afgelopen jaar uitzonderlijk veel zijn gestegen. Het wordt nog geïndexeerd naar 2022 omdat de inschrijving dan zal plaats vinden. Tevens is het de vraag of er überhaupt inschrijvingen worden ontvangen door de krapte op de bouwmarkt.

Renovatie of nieuwbouw De Strandwacht

De Strandwacht staat in het Integraal Huisvestingsplan gepland voor nieuwbouw of renovatie voor 2023. Dan is er echter geen tijdelijke huisvesting beschikbaar en om die reden en de voorbereidingstijd die nodig is voor dit project is het verplaatst naar 2024. In 2021 is er een verkennend bouwtechnisch onderzoek verricht bij deze school en

onderzocht welk scenario het meest kansrijke zou zijn. Deze school staat op de 'B-lijst' van de gemeente die gebouwen met een stedenbouwkundige waarde benoemen en het voornemen is deze school later, na uitvoering van het project, als gemeentelijk monument op te nemen. Het verkennend onderzoek geeft aan dat een renovatie met verduurzaming het meest kansrijke scenario is. De school ziet dit als een prima scenario nadat er in 2021 samen met de school een ruimtelijk functioneel programma van eisen is opgesteld. De enquête die in de buurt is uitgezet bevestigt dat ook de buurt dit het meest wenselijke scenario vindt. In 2022 zal gestart worden met verder onderzoek en de voorbereiding voor het project.

Uitbreiding het Volle Leven en de Wissel

Deze projecten zijn in 2021 financieel afgehandeld met de gemeente.

SUVIS-projecten

In het kader van de SUVIS-subsidieregeling heeft De Haagse Scholen drie scholen aangemeld: de Annie M.G. Schmidtschool in de Van Hoornbeekstraat, de Galvanischool en de Van Ostadeschool. Vervolgens is de subsidie voor deze scholen ook aan ons toegekend. De subsidie wordt door het Rijk verstrekt aan de gemeente Den Haag die het vervolgens weer aan ons beschikt. Bij de Annie M.G. Schmidtschool gaat het om het verbeteren van de ventilatie van de leslokalen door extra afzuiging en monitoring van de CO2 concentratie in het leslokaal gedurende het gebruik. De werkzaamheden zijn in 2021 uitgevoerd en afgerond. Bij de Galvanischool gaat het om het aanbrengen van WTW-units, het aanbrengen van isolatieglas, het isoleren van de gevels en het plaatsen van zonnepanelen bij het renovatiedeel van het gebouw. Deze werkzaamheden zijn opgenomen in het renovatieproject wat in 2022 weer zal herstarten. Bij de Van Ostadeschool gaat het om het aanbrengen van WTW-units in de leslokalen, het aanbrengen van isolatieglas in de gevels, het vervangen van de huidige armaturen voor ledverlichting en het aanbrengen van 104 zonnepanelen op het dak van de school. Het uitzoekwerk en de offerte trajecten zijn in 2021 uitgevoerd. De uitvoering van de werkzaamheden zal starten in 2022.

2.3.2 Facilitaire zaken

De reguliere facilitaire werkzaamheden binnen De Haagse Scholen bestaan onder andere uit het afhandelen van binnengekomen meldingen en schades. Daarnaast het uitvoeren van groot meerjarig onderhoud, jaarlijks onderhoud en keuringen, ondersteunen bij verhuizingen en adviseren over diverse huisvestingsaangelegenheden. In 2021 is daarnaast gewerkt aan de volgende projecten:

- Voorbereidingen voor het herijken van het Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) en het toevoegen van duurzaamheidsaspecten hierin. In 2021 is het eerste deel van de schoolgebouwen geïnspecteerd en zijn rapportages opgesteld. De verwachting is dat de DMOP (Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan) in juni 2022 gereed is.
- Alle scholen met een bouwjaar van voor 1960 zijn onderzocht op de aanwezigheid van loden leidingen. In een aantal lokalen zijn loden aansluitingen gevonden en vervangen.
- Aanbestedingstrajecten op het gebied van: groen, meubilair en voorbereidingen ledverlichting.
- In het kader van brandveiligheid en de door de brandweer uitgevoerde controles een adviserende en een beoordelende rol van offertes. Tevens uitvoeringsbegeleiding en controle van de uitgevoerde werkzaamheden.
- Procesoptimalisatie in het Facilitaire Management Informatie Systeem voor het afhandelen van meldingen en het automatiseren van de opdrachtverstrekking.
- Opstellen van een 'producten en diensten' catalogus.
- Het opstellen van het kleine scholenbeleid. De verwachting is dat in februari 2022 het beleid wordt vastgesteld en voorbereidingen voor het opstellen van het strategisch huisvestingsplan. Er bestaat overigens geen risico voor te kleine scholen in relatie tot de opheffingsnorm (gemiddeld aantal leerlingen per school per 1/10/2021 (incl. 3% opslag): 309, minimale norm: 290).

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

In 2021 heeft De Haagse Scholen de volgende stappen gezet in relatie tot duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen:

- De Haagse Scholen heeft een nieuw energiecontract afgesloten voor de periode 2021 tot en met 2025. In dat contract is gekozen voor 100% groene energie. Dit betekent concreet een combinatie van Nederlandse windenergie én compensatie van de CO₂-uitstoot door gasverbruik via certificaten.
- Voor drie van onze scholen, de Galvanischool, de Annie M.G. Schmidtschool en de Van Ostadeschool is een plan gemaakt om het gebouw te verduurzamen en/of de ventilatie te verbeteren door het plaatsen van decentrale WTW-units. De verduurzamingsmaatregelen betreffen isolatie van ramen en/of dak, het aanbrengen van ledverlichting en/of het plaatsen van zonnepanelen. Voor deze plannen is via de gemeente Den Haag een subsidie toegekend.
- Het technische Meerjaren Onderhoudsplan wordt herijkt, waarin duurzaamheidscomponenten worden toegevoegd. De inspecties zijn in september 2021 gestart en lopen door tot juni 2022.
- Door actualisatie van het activeringsbeleid eind 2021 wordt duurzaamheid ook financieel geaccommodeerd en daarmee beter haalbaar gemaakt binnen beschikbare budgetten.
- Het energieverbruik van de scholen wordt tegenwoordig in kaart gebracht.

Thema: Ontwikkeling in de bedrijfsvoering

De afgelopen jaren heeft De Haagse Scholen grote stappen gemaakt in de ontwikkeling van haar bedrijfsvoering. In dit kader staan de grootste projecten op een rij. Deels komen zij ook elders terug in dit jaarverslag.

Digitalisering

De laatste jaren zijn in de volle breedte van de bedrijfsvoering stappen gezet om processen te digitaliseren. In de personeels- en salarisadministratie zijn in de aanloop van het nieuwe E-HRM pakket AFAS (invoering begin 2023) diverse workflows gedigitaliseerd en is een aanvang gemaakt met medewerker selfservice. Personeelsdossiers zijn ondergebracht in het centrale PSA en de medewerker beheert zelf in het systeem zijn tegemoetkoming reiskosten woon/werk, declaratie dienstreis, wijziging bankrekeningnummer en adres, aanvraag regeling uitruil reiskosten, verlofaanvraag (bestuurskantoor) en aanvraag regeling vakbondscontributie. Er zijn volledig digitale workflows voor indiensttredingen en de aanzegging van tijdelijke contracten. Bijna alle brieven worden op het selfservice portaal gepubliceerd, inclusief digitale handtekeningen, waardoor brieven ook als batch (in plaats van volgtijdelijk) gemaakt en goedgekeurd kunnen worden. Door deze en andere verbeteringen zijn de PSA processen efficiënter geworden en worden achterstanden voorkomen.

In de financiële processen is een centrale applicatie ingevoerd voor de schooladministraties (ProActive), gekoppeld aan centraal beheerde bankrekeningen. Ook is een nieuw factuurverwerkingssysteem ingevoerd (Go-spend) met een verbeterd procuratiemodel. Een begrotingsapplicatie (Capisci) is geïntroduceerd, waarmee scholen en bestuurskantoor ook voorzien worden in betere financiële monitoring en prognose. De processen in de huisvesting/ facilitaire zaken voor het afhandelen van meldingen en opdrachtverstrekking zijn geoptimaliseerd in het Facilitaire Systeem Planon. Automatisering voor opdrachtverlening aan externe partijen is nog in ontwikkeling. Ook brandmeldingen worden voortaan automatisch doorgeleid.

De ruggengraat van digitalisering wordt gevormd door de generieke ICT-infrastructuur. Ook hierin zijn majeure stappen gezet. Office365 en SharePoint zijn ingevoerd als basis voor de kantoorautomatisering, met dataopslag in de Cloud. Daarmee zijn alle scholen ook standaard uitgerust met de office applicaties, persoonlijke dataopslag in OneDrive, communicatievoorzieningen (mail, chat, video conference) en platformen voor kennisdeling, intranet en informatie voorziening. Ook leerlingen zijn toegevoegd in de Office365 omgeving om onderwijs op afstand te faciliteren (15.000 actieve accounts). Ook toegepaste applicaties worden beheerd in de Cloud (SAAS oplossingen) door leveranciers in plaats van in een eigen datacenter dat is afgebouwd. Deze externe applicaties, waaronder het leerling administratiesysteem, zijn veelal gekoppeld aan het centrale authenticatie systeem van Office365 (Single Sign On). Een centraal VOIP telefonie systeem is geïmplementeerd voor 95% van de scholen.

Efficiencyverhoging

Uiteraard neemt door bovenstaande digitalisering de efficiëntie van de bedrijfsvoering toe. Daarnaast nemen ook door centralisatie van inkoopcontracten middels aanbestedingen rechtmatigheid en efficiëntie toe. De laatste jaren zijn centrale inkoop gerealiseerd voor ICT-devices, digitale schoolborden, groenvoorziening, schoonmaak, energie, meubilair, bouwkundige ondersteuning. Ook het onderhoud van WTW-units, CV's en luchtbehandelingsinstallaties is centraal ingekocht. Het aantal dienstverleners in het IT-beheer is inmiddels voor 95% geconcentreerd bij twee lokale dienstverleners. Tot slot heeft de overgang van onze particuliere huisbank naar schatkistbankieren een grote besparing van rentelasten opgeleverd.

In de planning en control cyclus zijn processen slimmer ingericht door de (voorheen afzonderlijke) processen voor schoolbegrotingen, de (geconsolideerde) meerjarenbegroting van De Haagse Scholen en bestuursformatieplan te integreren in één centraal gecoördineerd proces. De herverdeling van middelen is vereenvoudigd en de interne regeling voor groeibekostiging is gestandaardiseerd. Niet alleen scheelt dit in administratieve belasting voor scholen (geen aanvragen) en bestuurskantoor, ook is hierdoor de financiële transparantie toegenomen.

Besturing en verantwoording

Misschien wel de belangrijkste ontwikkeling in de besturing van De Haagse Scholen is de invoering van een stelsel van bovenschoolse kwaliteitszorg. Hieronder vallen onder meer ingerichte processen voor het opstellen van school-/jaarplannen, zelfevaluaties door scholen, interne audits, schoolbezoeken en een digitale kwaliteitszorgmonitor. In het financieel management is een stelsel van financieel toezicht ingesteld om financieel zwakkere scholen extra aandacht te geven op basis van een escalatieladder. Een financieel prognoseproces is ingevoerd op basis van geconsolideerde verwachtingen van alle scholen. Naast financiën zijn ook andere beleidsterreinen/aspecten, zoals HRM en onderwijskwaliteit, sinds enkele jaren prominenter in de planning en control documenten aanwezig (bestuursplan, managementrapportages). Aan de basis van de bestuurlijke informatievoorziening ligt een serie aan nieuwe (Power BI) realtime rapportages, gevoed door een nieuw datawarehouse gekoppeld aan de financiële administratie, personeelsadministratie en leerlingenadministratie. Om toekomstige leerlingaantallen beter te kunnen ramen is een rekenmodel geïntroduceerd.

In de administratie zijn diverse maatregelen genomen met als doel om de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van de financiële informatievoorziening te verhogen. Een nieuwe standaard methodiek is doorgevoerd voor het boeken van subsidiestromen, waarin onder andere bekostigingscodes en een subsidieregister een plek hebben. Zogenaamde harde periodeafsluitingen (hard closing) en toepassing van permanence in het boeken van kosten zijn doorgevoerd. Het rekeningschema is vereenvoudigd (minder grootboekrekeningen, minder foutgevoelig). En tot slot is een plan opgesteld om op gestructureerde wijze Verbijzonderde Interne Controle toe te gaan passen.

2.4 Financieel beleid

De hoofddoelstelling van het financiële beleid van De Haagse Scholen is dat er enerzijds zoveel mogelijk middelen ingezet worden voor het onderwijs, terwijl anderzijds de continuïteit van de bedrijfsvoering gewaarborgd blijft. Hieruit vloeien diverse beleidsuitgangspunten voort, zoals het streven naar een doelmatige inzet van middelen en goede financiële kengetallen met genormeerde reserves die niet te hoog én niet te laag zijn. Om dit laatste te realiseren sturen we op een sluitende meerjarenbegroting en een aansluitend exploitatieresultaat.

In de tabel hiernaast staat weergegeven in hoeverre De Haagse Scholen in 2021 de gestelde financiële doelen heeft gerealiseerd. In de tekst daaronder wordt hier verder op in gegaan.

Doelen financieel beleid	Indicatoren/streefwaarden	Realisatie 2021
a) Waarborging van de bedrijfscontinuïteit	Financiële kengetallen voor liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen voldoen aan de normen van het Inspectietoezicht (> signaleringswaarden).	Gerealiseerd
b) Financieel jaarresultaat conform begroting	- Het verschil tussen het begrote en gerealiseerde resultaat op bestuursniveau is kleiner dan 1% van de totale baten. > 95% van de scholen/afdelingen heeft een verschil tussen het begrote en gerealiseerde resultaat kleiner dan 2% van de totale baten	Niet behaald
c) Doelmatige inzet van mensen en middelen	- De bovenschoolse lasten (bestuurskantoor) bedragen < 6% van de totale baten - Het aantal leerlingen per fte onderwyzend personeel blijft binnen bestuursformatieplan (okt 2020: 16 lln/fte OP).	Gerealiseerd
d) Verantwoord/veilig beheer liquiditeiten en vermogen (treasury)	De uitvoering van de treasuryfunctie voldoet aan de geldende wet- en regelgeving	Gerealiseerd

a) Waarborging van de bedrijfscontinuïteit

Om risico's in de bedrijfscontinuïteit te monitoren en verantwoorden, sluiten we aan bij de kengetallen en signaleringswaarden die de Inspectie van het Onderwijs hanteert. Deze komen verder terug in het hoofdstuk 'Verantwoording financiën'.

b) Financieel resultaat

In de vastgestelde meerjarenbegroting was voor 2021 een begroot resultaat opgenomen van +/- € 558k. Dit volgde op een positief jaarresultaat in 2020 van € 1.504k, waardoor de algemene reserve net de nieuwe signaleringswaarde voor bovenmatig eigen vermogen overschreed. In 2021 heeft het resultaat uiteindelijk een exceptioneel hoge omvang van € 14,4 miljoen. Dit werd al voorzien in prognoses. In het bijzonder bleek de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs trager op gang te komen dan werd verwacht. Daarnaast zijn ook diverse andere incidentele subsidies en Rijksbijdragen ontvangen die niet begroot waren. In totaal zijn afgerond € 12 miljoen meer baten ontvangen dan begroot was. De lasten van de organisatie zijn niet meebewogen met deze extra middelen. In tegendeel, er zijn juist minder bestedingen verricht dan begroot was.

In totaal is op een begrote formatie van 1.512 fte (incl. NPO) 1.508 fte gerealiseerd in 2021. Daarbij is van de geraamde NPO salarislasten ongeveer de helft gerealiseerd dit jaar. In de begrote formatieomvang was echter geen extra personeel opgenomen ten laste van (later bekend gemaakte) Rijkssubsidies, waarvan 'Extra hulp in de klas' (circa € 2 miljoen) en 'Inhaal en Ondersteuningsprogramma's' (circa € 2,3 miljoen) de grootste waren. Ook zijn in het kader van passend onderwijs circa € 1,1 miljoen meer baten ontvangen van het samenwerkingsverband dan begroot voor basisondersteuning, arrangementen en extra handen in de bovenbouwklassen van het SO. Het lerarentekort en de hoge druk op scholen door de aanhoudende coronacrisis maakt dat veel van de extra middelen niet tot besteding leiden. De tragiek achter deze ontwikkeling is dat een groot deel van het beoogde extra onderwijsaanbod aan (kwetsbare) leerlingen achterblijft op de financiële mogelijkheden.

Ook de mogelijkheden aan externe inhuur/ uitzendbureaus krimpen en zijn fors lager dan begroot. Enige miljoenen euro's die begroot stonden voor vervangingsinzet bij ziekte en ander verzuim konden niet besteed worden. Tegelijkertijd zijn de vergoedingen voor zwangerschapsverlof van het UWV met € 1,7 miljoen hoger dan ooit tevoren (begroot: € 0,5 miljoen). Hier staan weliswaar ook vervangingslasten tegenover, maar als gevolg van het lerarentekort kan niet iedereen vervangen worden en wordt vaak intern de school naar oplossingen gezocht.

Ook op de materiële lasten doen zich (significante) onderbestedingen voor ten opzichte van de begroting (bijvoorbeeld 325k minder huisvestingslasten dan begroot), maar deze vallen als verklaring voor het gerealiseerde resultaat in het niet bij de problematiek van beperkte (personele) schaalbaarheid in de primaire processen van de scholen. Alleen in de afschrijvingslasten is een toename zichtbaar als gevolg van extra investeringen door de scholen.

Bovenstaand patroon was ook in 2020 al zichtbaar, en de kans op herhaling in 2022 is realistisch. De Haagse Scholen zet er op in om de problematiek van het lerarentekort, waar de financiële problematiek grotendeels uit voortvloeit, structureel aan te pakken, zie de paragrafen Programma Lerarentekort en Anders organiseren. De niet bestede middelen (financieel resultaat) worden aangehouden in reserves van de scholen om later alsnog in te zetten. Het NPO kent een aparte bestemmingsreserve, zodat de beoogde NPO activiteiten alsnog hieruit bekostigd kunnen worden en betreffende bestedingen meerjarig verantwoord kunnen worden. De komende jaren begroten we negatieve resultaten om de ontstane (bovenmatige) reserves weer af te bouwen. Om dit proces te versnellen en intensiveren gaat het college van bestuur het gesprek aan met scholen om additionele bestedingsdoelen voor bovenmatige reserves te identificeren. Het bestuur zal scholen er op aanspreken om het bovenmatig deel van hun reserve in te zetten voor gemeenschappelijke programma's voor zij-instromers in het onderwijs, transitiekosten in het anders organiseren van het onderwijs, opleiden van schoolleiders en verduurzaming van schoolgebouwen.

c) Doelmatigheid

Het begrip doelmatigheid heeft in het primair onderwijs de laatste jaren een groter politiek/bestuurlijk gewicht gekregen. Van doelmatigheid is sprake als de beschikbare middelen en menskracht in een goede verhouding staan tot het onderwijsaanbod aan leerlingen. Dat kan worden benaderd op zowel bestuursniveau, als voor de scholen.

De overheadomvang is een belangrijke indicator voor de doelmatigheid van De Haagse Scholen. Niet alle middelen vloeien direct door naar onderwijstijd en daarmee leeropbrengsten voor leerlingen. Noodzakelijkerwijs wordt geld besteed aan beheersmatige, coördinerende en ondersteunende activiteiten voor de scholen. Als deze bestedingen echter te groot worden, dan gaat dat ten koste van het onderwijsaanbod, neemt de doelmatigheid van de bedrijfsvoering af. De overhead wordt iedere twee jaar vergeleken met vergelijkbare schoolbesturen in een extern uitgevoerd benchmarkonderzoek. Voor het laatst was dit in 2020. Uit deze benchmark bleek de bovenschoolse overheadformatie met 3,2% ruim onder het gemiddelde van de benchmark te zitten (3,7%). De uitkomst was vergelijkbaar met de voorgaande benchmark in 2018 (eveneens 3,2%). Het aandeel van de bovenschoolse lasten (excl. projecten met eigen baten) van het bestuurskantoor in de totale exploitatie van De Haagse Scholen bedroeg 4,7% in 2021. Dit is inclusief collectieve materiële lasten die voor een groot deel direct ten behoeve van de scholen worden gemaakt, zoals internetaansluiting en verzuimbegeleiding door de bedrijfsarts. Voorstellen voor mutatie van de bovenschoolse afdracht van scholen worden binnen De Haagse Scholen altijd voorgelegd aan de schooldirecteuren in een draagvlakpeiling. Pas bij een 2/3e meerderheid stelt het college van bestuur de nieuwe afdracht goed. Deze procedure heeft een dempend effect op de omvang van de indirecte kosten in de organisatie.

De vraag of het onderwijs op de scholen doelmatig is, maakt onderdeel uit van de jaarlijkse begrotingsgesprekken. Onder meer de personeelsinzet, groeps grootte, ondersteunend personeel en materiële bestedingen worden afgezet tegen de mogelijkheden van de bekostiging enerzijds en beleidskeuzes in school- en jaarplannen anderzijds. Dit proces dwingt doelmatige keuzes af.

Een algemene indicator voor de doelmatige inzet van het beschikbare (schaarse) onderwijzend personeel, is het aantal leerlingen dat per leerkracht wordt onderwezen. Deze ratio maakt ook (verplicht) onderdeel uit van het bestuursformatieplan. In het totaal van De Haagse Scholen zien we meerjarig een stijging van de ratio als gevolg van het toenemend lerarentekort. Het anders organiseren van het onderwijs, zodat niet alleen de formatie/ kosten per leerling daalt maar ook de onderwijskwaliteit gegarandeerd blijft, loopt achter op de meerjarige ontwikkeling van de ratio. Cirkels van scholen werken in 2022 plannen uit om een onderwijsaanbod te realiseren dat in zijn opzet toe kan met minder personeel. Zie ook de paragraaf Anders organiseren. Pas bij realisatie van dergelijke vernieuwingen is daadwerkelijk sprake van een doelmatiger onderwijs.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (begroot)
Ratio LLN/OP	14,8	15,1	15,2	15,2	15,5	16,0

De derde grote interventielijn van De Haagse Scholen in de waarborging van doelmatigheid, naast bewaking van overheadomvang en efficiënter inzetten van schaars onderwijzend personeel, is het collectief realiseren van voorzieningen waar scholen gebruik van maken. Hierin hebben openbare aanbestedingen een belangrijke rol. Schoonmaak, bedrijfsarts, internet, IT-hardware en energie zijn voorbeelden van centrale inkopen waarmee op basis van schaalvoordeel voordelig gezamenlijk kan worden ingekocht. Uit het laatste benchmarkonderzoek kwam naar voren dat de kosten van het IT-beheer op de scholen aanzienlijk hoger liggen dan bij andere PO besturen. Dit is aanleiding geweest om in 2021 een specifiek op IT gericht doelmatigheidsonderzoek op te zetten, waarin wordt ingezoomd op de IT-kosten van deelnemende schoolbesturen. In 2022 worden de uitkomsten verwacht. Dit onderzoek maakt het mogelijk om beargumenteerde beleidskeuzes te maken om (op onderdelen) verdergaande centralisatie van IT-beheer diensten te realiseren door bijvoorbeeld centrale inkoop.

d) Treasury

De Haagse Scholen heeft haar beleid met betrekking tot het beheer van haar vermogen en het wegzetten van liquide middelen omschreven in een treasurystatuut dat voldoet aan de juridische kaders van het ministerie van OCW in de Regeling beleggen, belenen en derivaten (gewijzigd d.d. 19 december 2018). Er zijn in 2021 geen afwijkingen geweest van de regels in het treasurystatuut.

Een risicomijdend treasurybeleid staat centraal. Belegging van overtollige liquide middelen in aandelen, opties en derivaten is niet toegestaan, en alleen na goedkeuring door de raad van toezicht kan een lening worden afgesloten of geld voor langere termijn worden weggezet in bijvoorbeeld staatsobligaties. In 2021 is hier geen sprake van geweest: de liquiditeiten van De Haagse Scholen zijn volledig aangehouden op rekeningen courant bij banken die voldoen aan de gestelde minimale credit ratings. Een beeld van de kasstromen in 2021 is opgenomen in de jaarrekening in onder meer het kasstroomoverzicht. Artikel 10 van de Regeling beleggen, belenen en derivaten geeft aan hoe verantwoord moet worden over uitstaande beleggingen en leningen, de aangetrokken leningen en afgesloten derivatenovereenkomsten (o.a. soorten en omvang, vrijval van beleggingen en looptijden). Deze verantwoording is niet van toepassing op De Haagse Scholen. Er was geen sprake van beleggingen, derivaten en leningen in 2021. Er worden eveneens geen financiële instrumenten gehanteerd om middelen weg te zetten in het kader van het financieel beleid. In 2021 is De Haagse Scholen, na goedkeuring door de raad van toezicht, overgestapt van zijn private huisbank naar Schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. Hiermee dalen de rentelasten voor het aanhouden van vermogen aanzienlijk. In 2021 was nog sprake van € 119.000 aan negatieve rente over de rekening courant tegoeden bij de private huisbankier. Het bankrisico is door de overstap naar Schatkistbankieren lager geworden dan voorheen (hogere creditrating).

2.4.2 Kasstromen en financiering

Om salarissen en werkgeverslasten te kunnen betalen en te kunnen voldoen aan onze verplichtingen aan leveranciers, is het noodzakelijk dat De Haagse Scholen ten alle tijden voldoende middelen op de rekening courant bij de bank heeft. De operationele kasstroom is dominant. De inkomende kasstroom bestaat bijna geheel uit betalingen op grond van de Rijksbesteding, vergoedingen van de gemeente en andere baten. De uitgaande kasstroom wordt gedomineerd door de personeelslasten en betalingen aan crediteuren in de exploitatie. Kasstromen uit financieringsactiviteiten zijn er niet, op de rentelasten van de rekening courant na. Er is geen inkomende kasstroom uit bijvoorbeeld leningen. Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa worden volledig gedekt uit de eigen liquiditeit.

Op ieder moment bestaat inzicht in onze liquide middelen en in de verwachte kasstromen op de korte en lange termijn. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting in het bestuursplan wordt jaarlijks ook een meerjarige liquiditeitsprognose opgesteld om de verwachte meerjarige ontwikkeling te monitoren. Zowel de korte als lange termijn zitten er geen (continuïteits-)risico's in de kasstromen. In de jaarrekening is het kasstroom overzicht opgenomen voor 2021, waarin ook nadere detailinformatie is te vinden. Per saldo namen de liquide middelen toe met € 14,8 miljoen. In 2022 wordt een beperkte positieve kasstroom verwacht, ondanks een negatief resultaat. In de jaren daarna zullen de liquide middelen jaarlijks dalen.

2.4.3 Investeringsbeleid

Vanwege het feit dat De Haagse Scholen over voldoende liquide middelen beschikt, worden investeringen uit eigen middelen voldaan. Gezien de schaalgrootte van de organisatie is er sprake van spreiding van de investeringsbehoefte, zodat er geen hele grote verschillen per jaar optreden. De scholen beslissen zelf over hun investeringen als onderdeel van hun integraal management. Om het effect van de investeringen op

de jaarlijkse exploitatie van iedere individuele school te bepalen, wordt voor iedere school een meerjaren investeringsbegroting gemaakt. Hierin zijn ICT, lesmethodes en meubilair de grootste posten. In 2021 was sprake van € 2,8 miljoen aan investeringen (2020: € 2,1 miljoen). Begroot stond hiervoor € 3,0 miljoen. De komende jaren verwachten we jaarlijkse investeringen die variëren tussen afgerond € 2,7 miljoen en € 3,6 miljoen euro per jaar. Voor gebouwonderhoud is een voorziening gevormd, welke is gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplanning.

2.4.4 Middelen Prestatiebox

Op grond van het bestuursakkoord voor de sector primair onderwijs uit 2014 is de zogenaamde prestatiebox ingevoerd. In de lumpsumbekostiging is tot en met schooljaar 2020-2021 jaarlijks een bedrag ontvangen dat bedoeld is voor:

- talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
- een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
- professionele scholen
- doorgaande ontwikkelijnen

In 2021 ontving De Haagse Scholen in totaal € 1.911k aan prestatiebox middelen. De doelen van de prestatiebox sluiten aan op het ambitiestatement van De Haagse Scholen. De middelen worden in beginsel aan deze doelen besteed door de scholen. De regeling staat echter ook toe dat scholen deze middelen besteden aan andere activiteiten van de school waarvoor bekostiging wordt verstrekt. Vanaf schooljaar 2021-2022 is de regeling vervallen. De betreffende subsidie is deels opgegaan in de lumpsum Rijksbekostiging en deels in een nieuwe regeling met als doel professionalisering van personeel en de begeleiding van starters en schoolleiders.

2.4.5 Verantwoordingsthema's ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

a. Nationaal Programma Onderwijs

De verantwoording over dit thema is te vinden in hoofdstuk 2.1 Onderwijs & kwaliteit, Nationaal Programma Onderwijs.

b. Allocatie middelen

De minister van OCW vraagt in de Regeling jaarverslag artikel 4 lid 6 om nadere verantwoording over de allocatie van middelen binnen onderwijsbesturen. Het uitgangspunt voor de verdeling van de Rijksmiddelen binnen De Haagse Scholen is dat er zoveel als mogelijk geld vloeit naar de scholen, dus ten gunste van het onderwijs. Wij geven daar invulling aan door alle Rijksbekostiging op naam van de school (per BRIN-nummer) ook daadwerkelijk te boeken ten gunste van de school. Vervolgens dragen de scholen een percentage van deze bekostiging af, als tarief voor bovenschoolse dienstverlening, de exploitatie van de schoolgebouwen en bij wijze van 'verzekeringspremie' voor het afdekken van financiële risico's in de bedrijfsvoering op grond van solidariteit tussen scholen. De school is integraal verantwoordelijk voor de besteding van de resterende middelen. Alle andere lasten/ risico's die niet worden afgedekt middels deze afdrachten vallen binnen de verantwoordelijkheid van de scholen, waaronder kosten van professionalisering, vervanging van personeel, ICT-middelen, inventaris/ meubilair en onderwijslespakketten

Het afdrachtperscentage wordt ieder jaar door het bestuur vastgesteld, na een draagvlakpeiling waarin de schooldirecteuren hun stem uitbrengen. Het bestuur stemt in met wijziging van het percentage bij een draagvlak van minimaal 2/3e van de directeuren. De GMR heeft vervolgens nog een adviesrecht voorafgaand aan vaststelling door het college van bestuur.

De afdracht valt uiteen in een viertal bestemmingen:

- Bestuur en dienstverlening aan scholen (bestuurskantoor): hieronder vallen de lasten van het college van bestuur, GMR en de afdelingen Beleid & Advies en Bedrijfsvoering. Hier zijn naast de strategische beleidsvorming en control op hoofdlijnen de volgende diensten aan de scholen belegd: financiële administratie, personeels- en salarisadministratie, HR-advies & recruitment, verzuimbegeleiding, bovenschoolse kwaliteitszorg, werkgeverschap van schoolleiders, beheer centrale ICT-infrastructuur, financieel advies, facilitair advies, projectmanagement nieuwbouw en renovatie, inkoopbegeleiding, communicatieadvies, ondersteuning en advies bij privacy en AVG en de kosten van juridische bijstand. Bij elkaar bedroegen de kosten van het bestuurlijk apparaat in 2021 € 7,4 miljoen (5% van de totale lasten).
- Personele risico's: grote risico's in het personeelsmanagement van de scholen zijn op grond van het uitgangspunt van solidariteit centraal 'verzekerd'. Dit betreft lasten als gevolg van hoog ziekteverzuim, boventalligheid van personeel, overgangsregeling BAPO (extra lasten oudere medewerkers) en betaald ouderschapsverlof waarvoor scholen vergoedingen ontvangen.
- Exploitatie van de schoolgebouwen: de verantwoordelijkheid en daarmee het budget voor de schoolgebouwen (onderhoud, energie, schoonmaak, etc.) is centraal belegd, waarvoor de scholen een deel van de bekostiging afdragen. Naast een deel van de bekostiging van de materiële instandhouding is het ook noodzakelijk om een deel van de personele Rijksbekostiging hiervoor aan te wenden.
- Financiële knelpunten: scholen die niet in staat zijn om binnen de beschikbare bekostiging basiskwaliteit in hun onderwijsaanbod te realiseren ontvangen financiële steun, voor zover de oorzaken van hun tekorten liggen buiten de eigen invloedssfeer. Voorbeelden van scholen waarvan de Rijksbekostiging niet toereikend is om de (vaste) lasten te dekken zijn scholen met een tweede, niet bekostigde locatie en kleine scholen.

De afdrachten van de personele bekostiging (exclusief werkdrukmiddelen) ontwikkelen zich meerjarig als volgt:

	2019	2020	2021
Bovenschoolse lasten/bestuurskantoor	6,55%	6,85%	6,77%
Personele risico's	2,46%	2,46%	2,29%
Exploitatie schoolgebouwen	0,75%	1,15%	1,36%
Financiële knelpunten	1,16%	1,06%	2,05%
Totaal herverdeling	10,92%	11,52%	12,47%

De bovenstaande stijging in 2021 hangt samen met een andere berekeningswijze. Aanvullend op de percentages gold tot en met 2020 nog een aparte allocatie van € 1 miljoen uit de Rijksbekostiging voor onderwijsachterstanden ten gunste van het solidariteitsfonds voor financiële knelpunten. Deze allocatie was ingericht in een periode dat de bekostiging voor onderwijsachterstanden ruim bemeten was. In de jaren is echter sprake geweest van een aanzienlijke daling van deze bekostiging, waardoor het uitgangspunt achter deze allocatie niet meer correct was. Het bestuur heeft besloten deze aparte allocatie te laten vervallen vanaf 1 januari 2021, waardoor de reguliere herverdeling stijgt in 2021.

Voor wat betreft de materiële bekostiging wordt structureel 55% op de totale bekostiging in mindering gebracht voor de exploitatie van de schoolgebouwen (45,5%) en bestuurlijke lasten (9,5%). De forse omvang van deze afdracht komt voort uit de centrale belegde verantwoordelijkheid voor het beheer van de schoolgebouwen. Met ingang van 2022 wordt bovenstaande allocatiemodel vereenvoudigd met toepassing van een enkel percentage op het geheel van de Rijksbekostiging (personeel en materieel).

c. Onderwijsachterstandsmiddelen

Over het thema Onderwijsachterstanden moet op verzoek van de minister en conform de [Regeling jaarverslag artikel 4 lid 6](#) eveneens nadere verantwoording plaatsvinden in het jaarverslag. Het bestuur van De Haagse Scholen heeft ervoor gekozen om geen eigen methodiek te ontwikkelen en toe te passen, maar de Rijksbekostiging op basis van de achterliggende schoolscores van het CBS te volgen. De inzet van deze middelen valt binnen de integrale verantwoordelijkheid van de ontvangende scholen. De onderwijsachterstandsmiddelen vallen onder de allocatiesystematiek als hierboven omschreven.

Er is geen centraal richtinggevend beleid op bestuursniveau ten aanzien van de besteding van deze middelen. Op grond van de specifieke omstandigheden, zoals de samenstelling van de leerlingenpopulatie, maken de scholen eigen keuzes over de inzet in hun begroting. Dit is dan ook divers. Veel scholen met een hoge schoolscore kiezen er voor om kleinere groepen samen te stellen, zodat de aandacht per leerling groter kan zijn dan onder de reguliere bekostiging het geval zou zijn geweest.

2.5 Risico's en risicobeheersing

2.5.1 Risicobeheerssysteem (B1)

Risicomanagement vormt een belangrijk onderdeel van de Planning & Control cyclus van De Haagse Scholen. Eens in de twee jaar wordt een uitgebreide risicoanalyse opgesteld. Om en om wordt deze intern uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de controller, of extern uitbesteed. De afwisseling tussen interne en externe uitvoering waarborgt een frisse en onafhankelijke blik op het risicoprofiel van de organisatie.

Op grond van deze risicoanalyses identificeren en wegen we risico's (kans en impact), bepalen we in hoeverre afdoende beheersmaatregelen zijn getroffen en berekenen we de benodigde omvang van het weerstandsvermogen om risico's af te dekken. Eind 2021 heeft AON in opdracht van De Haagse Scholen een nieuwe risicoanalyse uitgevoerd. Daaruit kwam naar voren dat het risicoprofiel van de organisatie is toegenomen, waardoor meer risicobuffer nodig is dan naar voren kwam uit eerdere analyses. Desondanks blijkt de beschikbare reserveomvang van de stichting groter dan noodzakelijk is op grond van het risicoprofiel, zie verder hoofdstuk 3.3 Financiële positie. Ook geeft de risicoanalyse aanleiding om de beheersing van enkele risico's nader te onderzoeken en mogelijk bij te stellen.

De belangrijkste risico's worden geïntegreerd in de Planning & Control cyclus. In het bestuursplan (meerjarenbegroting), de managementrapportages en in jaarverslagen wordt aandacht besteed aan risicomanagement en monitoren we de grootste risico's.

2.5.2 Belangrijkste risico's en onzekerheden (B2)

In deze paragraaf worden de belangrijkste risico's en onzekerheden omschreven op grond van het risicobeheerssysteem van De Haagse Scholen, onderverdeeld in categorieën.

Strategie en operationele activiteiten

- **Lerarentekort**

Dit risico behoeft weinig uitleg meer en vormt tot op heden het grootste risico van De Haagse Scholen. Mogelijk kan de economische crisis de arbeidsmarkt veranderen. In de instroom en uitstroom aantallen van leerkrachten zien we dat het lerarentekort dit jaar is toegenomen. Op grond van interne rapportages was begin van het schooljaar 2021-2022 op 18% van alle lesdagen het onderwijs op groepen niet door een bevoegde leerkracht gegeven, maar werd het onderwijs op alternatieve wijze verzorgd, door bijvoorbeeld een onbevoegde medewerker. Eind 2021 is het aandeel alternatieve programma's opgelopen tot 24%, waarbij ook uitval als gevolg van corona een belangrijke rol speelt. Begin 2022 is dit percentage nog verder opgelopen. Dit raakt zowel de strategische ontwikkeling van de organisatie als de operationele activiteiten (onderwijskwaliteit). De stand van zaken rondom de belangrijkste beleidsmaatregelen wordt omschreven in paragraaf 2.2 van het jaarverslag.

- **Invulling passend onderwijs, groei SO/SBO**

Dit risico betreft de toenemende stroom doorverwijzingen naar het SO en SBO, waar onvoldoende ruimte is om deze leerlingen te accommoderen. Ook leidt de groei tot steeds meer uitgaven van het samenwerkingsverband aan (duurdere) SO en SBO-scholen, wat ten koste gaat van beschikbare middelen voor basisondersteuning en arrangementen in het reguliere onderwijs. De Haagse Scholen streeft naar thuisnabij onderwijs waar zoveel mogelijk leerlingen thuis zijn op reguliere basisscholen. Onvoldoende invulling van passend onderwijs op reguliere basisscholen kan vervolgens weer tot meer doorverwijzingen leiden. Indien financiële tekorten ontstaan bij de samenwerkingsverbanden, dragen de deelnemende besturen daarvoor het financieel risico.

De laatste jaren zijn de SO en SBO scholen gegroeid tot aan hun maximale capaciteit en wordt gewerkt met wachtlijsten. In het voorjaar van 2021 heeft de Inspectie van het Onderwijs geconcludeerd naar aanleiding van een onderzoek bij het samenwerkingsverband SPPOH dat Den Haag momenteel niet over een dekkend passend onderwijsaanbod beschikt. Hierdoor is ook sprake van zogenaamde thuiszitters. Naar aanleiding van dit rapport neemt het samenwerkingsverband maatregelen in samenwerking met De Haagse Scholen en de andere grote schoolbesturen in Den Haag. Het beleid rondom het thema Passend onderwijs van De Haagse Scholen is opgenomen in paragraaf 2.1.5 van dit jaarverslag.

De komende jaren staat de begroting van samenwerkingsverband SPPOH onder druk. Niet alleen door stijging van het aantal leerlingen in SO en SBO, maar ook door krimp van het totaal aantal leerlingen in de stad waardoor de inkomsten dalen. Een bezuiniging op onder meer de basisondersteuning ligt in de lijn der verwachting. Hierdoor zullen scholen over minder middelen beschikken om thuisnabij onderwijs voor zoveel mogelijk leerlingen te realiseren.

Financiële positie en verslaggeving

- **Financiële onzekerheid en instabiliteit**

Vanaf 2020 neemt de omvang van tijdelijke Rijkssubsidies enorm toe. Enerzijds zijn er nieuwe subsidies ter bestrijding van het lerarentekort, anderzijds om de gevolgen van de coronacrisis tegen te gaan, waaronder ook het Nationaal Programma Onderwijs met ingang van medio 2021. Deze stromen zorgen voor veel extra tijdelijke baten, en leiden tegelijkertijd tot extra bestedingen. Door tekorten op de arbeidsmarkt is het echter vaak problematisch om de extra gelden goed in te zetten. Hierdoor kunnen ongewenste financiële overschotten ontstaan, en tegelijkertijd is een risico dat beoogde doelstellingen bij de subsidies niet worden gerealiseerd. Dit risico heeft zich in 2021 in grote mate gemanifesteerd, leidend tot een majeur financieel resultaat. Ook zorgt het tijdelijk karakter van de subsidies voor personele groei, die later weer teruggebracht moet worden, ook met transitievergoedingen en werkloosheidsrisico's (eigen risico deels voor werkgever via Participatiefonds) tot gevolg. Deze risico's vragen om een goede monitoring en zorgvuldige begeleiding van scholen vanuit het bestuurskantoor. Desalniettemin maakt het de daadwerkelijke begrotingsrealisatie ook de komende jaren zeer onzeker.

De toename van het aantal financiële stromen leidt ook tot extra eisen in de verantwoording. Het gehele financieel administratieve landschap is complexer geworden en dat stelt hogere eisen aan de administratie, zowel centraal als op de scholen. In 2021 is een start gemaakt met de aanleg van een subsidieregister en een subsidiemonitor om de bestedingen op de geldstromen goed in beeld te hebben. Het verantwoordingsproces waarbij scholen steeds meer gegevens aan moeten leveren krijgt in 2022 extra aandacht en zal gestroomlijnd worden om zowel administratieve belasting te verminderen als de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving te verbeteren.

▪ **Ontwikkeling leerlingaantal**

De leerlingenraming waarop de begroting is gebaseerd is inherent onzeker: een financieel risico ontstaat zodra tegenover onzekere baten in de begroting op grond van leerlingengroei, vaste verplichtingen worden aangegaan – zoals het aannemen van personeel. Ter beheersing van dit risico monitoren we de leerlingenaantallen. De T-1 systematiek in de bekostiging geeft tijd voor eventuele bijsturing. Per 1 oktober 2021 zien we voor het eerst sinds jaren een significante daling in het leerlingaantal, 1,4% minder leerlingen dan dat geraamd was in de begroting. Oorzaken liggen in de coronacrisis, waardoor het aantal expats en arbeidsmigranten in de stad is gedaald. Deze daling vroeg om aanpassingen in de meerjarenbegroting van scholen. Door het lerarentekort is dit risico beperkt van aard op bestuursbreed niveau, maar voor afzonderlijke scholen was bijstelling soms wel nodig om een gezonde bedrijfseconomische situatie te behouden. Komende jaren is de verwachting van scholen dat de leerlingenaantallen weer zullen groeien. Goede monitoring zal van belang blijven om op schoolniveau zorg te dragen voor een goed evenwicht tussen het aantal leerlingen en de formatieomvang, en daarmee de begrote lasten.

▪ **Nieuwbouw en renovatie**

Bouwprojecten zijn een van de grootste financiële risico's voor De Haagse Scholen vanwege hun omvang en complexe, slecht beheersbare omgeving met diverse actoren die vaak tegenstrijdige belangen nastreven. Bovendien staat de regelgeving niet toe dat we eigen (Rijks)middelen aanwenden voor nieuwbouw van scholen, wat kan leiden tot onrechtmatige bestedingen in de verantwoording. Gekoppeld aan het projectmanagement worden de afzonderlijke projecten gemonitord middels projectrapportages. Zowel de bouw van de Galvanischool als voor de Annie M.G. Schmidtschool is in 2021 aanzienlijk verder vertraagd als gevolg van juridische procedures rondom de vergunningverlening. De rechtszaak over de nieuwbouw van de Galvanischool is uiteindelijk afgerond met een uitspraak van de Raad van State, waarmee het project kan doorstarten in 2022. De andere rechtszaak loopt nog.

Wet- en regelgeving

▪ **Juridisering**

Het juridiseren van de samenleving laat een doorwerking in het onderwijsveld zien en daarmee vormt dit een risico voor De Haagse Scholen. Het voeren van juridische procedures is voor een organisatie als De Haagse Scholen onvermijdbaar. Enerzijds omdat De Haagse Scholen jaarlijks honderden besluiten neemt als bestuursorgaan (denk aan toelatings-, schorsings- en verwijderingsbesluiten). Anderzijds omdat De Haagse Scholen een grote organisatie is met veel betrokken partijen waarbij geschillen eerder een juridische lading krijgen. Daarnaast is een trend te zien dat controlerende instanties meer bevoegdheden krijgen om te controleren en te handhaven. Het gevolg is dat De Haagse Scholen financiële middelen in moet zetten, het risico op beboeting door controlerende instanties toeneemt en een hogere werkdruk kan worden ervaren bij de betrokken medewerkers. Door stroomlijning van procedures en aannemen van gespecialiseerde capaciteit op het bestuurskantoor wordt beoogd het risico te verkleinen. In hoofdstuk 1.2, onder klachtenbehandeling wordt ingegaan op de klachten en bezwaren die De Haagse Scholen in 2021 heeft ontvangen.

▪ **Naleving aanbestedingsregelgeving**

Dit risico betreft mogelijke onrechtmatigheden in de verantwoording en juridische geschillen met benadeelde leveranciers. De jaren voor 2021 was door krapte op de arbeidsmarkt lange tijd sprake van onderbezetting van de inkoopformatie. Hierdoor zijn achterstanden opgelopen in de inkoopplanning die tijd kosten om weer in te lopen. Om de functie minder kwetsbaar te maken en opgelopen achterstanden in te lopen, is naast een senior inkoper ook een junior inkoper/contract beheerder aan de formatie toegevoegd en is de externe inkoopondersteuning uitgebreid. Om de onrechtmatigheden onder controle te houden en achterstanden in te halen, wordt met een aanbestedingskalender gewerkt op basis van een spendanalyse. Ook wordt

ingezet op het neerzetten van een completer contractenregister, met op termijn ook decentrale overeenkomsten van scholen. Uit de spendanalyse over 2021 komen beperkte onrechtmatigheden naar voren op zowel centraal niveau als binnen de scholen. Deze vallen binnen de controletoleranties die de accountant hanteert.

- **Privacy-/ gegevensbescherming**

Afgelopen jaar zijn er scholen bezocht in het kader van de bestuursbrede risico analyse rondom digitale veiligheid. Hieruit blijkt dat scholen, ondanks dat zij veel op hun bordje hebben met onder andere het lerarentekort en corona, een hoge mate van bereidwilligheid tonen om de digitale veiligheid op school te vergroten. Belangrijkste aandachtspunt vanuit de risicoanalyse is dat er structurele en planmatige aandacht dient te blijven voor het kennisniveau (op gebied van digitale veiligheid) van personeelsleden. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld. Dit jaar zijn er twee beveiligingsincidenten gemeld waarvan één gemeld diende te worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Dit heeft niet geleid tot verdere implicaties.

- **Cyberhack/ ransomware**

Het aantal incidenten waarbij hackers onbevoegd toegang krijgen tot (een deel van) het netwerk van organisaties stijgt. Netwerken, applicaties of websites worden steeds vaker stilgelegd door ransomware. Ook in het onderwijs zijn de eerste gevallen bekend. Als dit plaatsvindt bij De Haagse Scholen kan dit leiden tot mogelijke stilstand van processen (tot systemen veilig zijn verklaard), de reputatie van De Haagse Scholen leidt schade en er kan noodzaak zijn tot het betalen van losgeld. Deze trend zorgt voor een verhoogd risico in de ICT van De Haagse Scholen en maakt het noodzakelijk om de beveiliging van het ICT-landschap te intensiveren. In 2021 heeft De Haagse Scholen haar ICT-beleid bijgesteld. De komende jaren zal uitvoering worden gegeven aan diverse aanscherpingen in de informatiebeveiliging.

3. Verantwoording van de financiën

3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief (A1)

Ontwikkeling leerlingaantal

Onderstaande tabel laat het aantal (verwachte), ongewogen leerlingen zien per jaar op 1 oktober. Van oudsher was dit de teldatum op grond waarvan de lumpsum bekostiging werd gebaseerd. Vanaf 2023 geldt echter 1 februari (t-1) als teldatum voor de bekostiging. De raming in onderstaande cijfers is echter nog meerjarig gebaseerd op 1 oktobertellingen. Hiermee zijn de getallen in de jaren 2022 tot en met 2024 ook vergelijkbaar met de realisatiecijfers in 2020 en 2021.

Aantal leerlingen per 1/10	2020	2021	2022	2023	2024
Basisonderwijs	13.277	13.095	13.177	13.275	13.353
Speciaal basisonderwijs	539	547	547	564	564
(Voortgezet) speciaal onderwijs	973	961	969	966	963
Totaal	14.789	14.603	14.693	14.805	14.880

De ontwikkeling van de leerlingenaantallen is afhankelijk van een groot aantal lokale factoren per school (demografische ontwikkeling in de wijk, aanwezigheid van nieuwbouwprojecten in de omgeving, aantrekkelijkheid van de school voor ouders, andere scholen in de omgeving) en daarmee ook zeer divers van aard. Sommige scholen groeien, waar anderen krimpen.

De Haagse Scholen kende de laatste jaren tot en met 2020 een gestage groei. In 2021 was echter sprake van een krimp die zich voordeed in het basisonderwijs. De coronacrisis wordt gezien als verklarende factor. Veel arbeidsmigranten en expats kozen er voor om terug te keren naar het land van herkomst. Bij de andere grote schoolbesturen in Den Haag deed deze tendens zich ook al voor in 2020. De scholen verwachten in hun ramingen dat de krimp in 2021 zich de komende jaren weer herstelt, nadat de coronacrisis achter de rug is. De komende jaren verwacht de gemeente Den Haag op basis van demografische gegevens echter een beperkte krimp in de leerlingenaantallen op de basisscholen in de stad. Dat maakt bovenstaande groeiscenario onzeker.

In eerdere jaren is het aantal leerlingen in (V)SO en SBO-scholen hard gestegen, maar deze scholen hebben inmiddels hun plafond aan leerlingenplaatsen bereikt. Derhalve schommelen de leerlingaantallen bij deze scholen meerjarig rond het huidige aantal. De krimp in 2021 bij het (V)SO deed zich voor in het cluster 3 onderwijs (gehandicapte en langdurig zieke leerlingen).

Ontwikkeling personeelsformatie

Formatie	Realisatie			Begroting		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
De Haagse Scholen						
Directie/ MT	83,6	81,4	82,4	82,3	79,8	78,6
Onderwijzend personeel	976,8	970,4	966,3	935,5	936,0	910,0
Ondersteunend personeel	389,4	423,5	459,8	495,2	495,0	454,8
Eindtotaal	1449,8	1475,3	1508,4	1512,9	1510,8	1443,3

Onder Directie/ MT staan in de tabel naast de schoolleiders ook de leden van het college van bestuur en de bovenschoolse directeuren vermeld.

De totale personeelsformatie groeit als gevolg van extra (incidentele) bekostiging, waaronder het NPO. Doordat het NPO programma in 2021 niet volledig tot uitvoering kwam, is uitgegaan van een langere doorloop van het programma tot begin 2024. Na afloop van het NPO in 2024 daalt de formatie weer.

De formatiegroei vindt plaats in het ondersteunend personeel. Meerjarig daalt daarentegen het totaal aantal leerkrachten in het personeelsbestand, ondanks extra middelen. Dit proces, waarbij het aandeel ondersteunend personeel in de formatie toeneemt ten koste van het percentage leerkrachten (onderwijzend personeel), is al meerdere jaren gaande. Oorzaken hiervan zijn het lerarentekort in combinatie met (toenemende) werkdrukmiddelen en incidentele bekostiging. Vaker wordt ondersteunend personeel aangesteld indien het niet lukt om onderwijzend personeel te vinden. Beleid en inspanningen om (de gevolgen van) het lerarentekort tegen te gaan staan beschreven in hoofdstuk 2.2 van dit jaarverslag.

3.2 Staat van baten en lasten meerjarig (A2)

In 2021 is sprake geweest van een aanzienlijk financieel resultaat, veel groter dan begroot was. De algemene duiding hiervan staat opgenomen in hoofdstuk 2.4 Financieel beleid. Hiernaast wordt ingegaan op de onderscheiden posten in de staat van baten en lasten, in combinatie met de cijfers uit de meerjarenbegroting. In de jaarrekening worden de jaarbedragen voor 2021 meer in detail toegelicht.

3.2.1 Toelichting baten

De Rijksbijdragen zijn in 2021 aanzienlijk hoger dan in 2020 en ook hoger dan begroot door meer baten voor NPO, Extra hulp in de Klas, inhaal- en ondersteuningsprogramma's corona, arbeidsmarkttoelage en opvang vreemdelingen. Ook loon-/ prijsbijstelling 2021 (indexatie) zorgt voor extra inkomsten ten opzichte van zowel begroting als 2020. Daarnaast waren er ook extra incidentele uitkeringen van het samenwerkingsverband SPPOH voor basisondersteuning, arrangementen en extra handen in de klas voor bovenbouwgroepen in cluster 4 SO scholen. De inkomsten voor het NPO nemen nog toe in 2022, maar zullen vanaf medio 2023 wegvallen, waarmee ook het totaal van de Rijksinkomsten weer daalt. In 2024 valt de doelsubsidie voor het G5 programma zij-instroom, gericht op het lerarentekort, weg. Wel is structurele stijging van de Rijksinkomsten begroot voor de arbeidsmarkttoelage en leerlingengroei.

Staat van baten en lasten (*1.000,-)	2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	2022	2023	2024	Verschil 2021 -begr	Verschil 2021 2020
Baten								
Rijksbijdragen	€ 121.639	€ 129.971	€ 139.458	€ 150.693	€ 146.398	€ 138.764	€ 9.487	€ 17.820
Overige bijdragen overheid en subsidies	€ 10.791	€ 9.294	€ 9.532	€ 9.468	€ 8.920	€ 8.239	€ 238	€ -1.259
Overige baten	€ 4.333	€ 6.097	€ 6.238	€ 3.664	€ 3.557	€ 3.616	€ 141	€ 1.905
Totaal baten	136.763	145.362	155.228	163.825	158.875	150.619	9.866	18.466
Lasten								
Personeelslasten	€ 112.658	€ 121.498	€ 117.248	€ 135.966	€ 135.930	€ 130.782	€ -4.250	€ 4.590
Afschrijvingen	€ 2.732	€ 2.670	€ 2.772	€ 3.024	€ 3.009	€ 3.046	€ 101	€ 40
Huisvestingslasten	€ 10.882	€ 10.894	€ 10.594	€ 16.503	€ 10.954	€ 11.142	€ -300	€ -288
Overige lasten	€ 8.907	€ 10.827	€ 10.091	€ 10.532	€ 9.815	€ 9.304	€ -736	€ 1.184
Totaal lasten	135.179	145.889	140.704	166.024	159.708	154.274	-5.185	5.526
Saldo								
Saldo baten en lasten	€ 1.584	€ -527	€ 14.524	€ -200	€ -833	€ -3.654	€ 15.051	€ 12.940
Saldo financiële baten en lasten	€ -80	€ -31	€ -119	€ -5	€ -5	€ -5	€ -88	€ -39
Totaal resultaat	€ 1.504	€ -558	€ 14.404	€ -2.205	€ -838	€ -3.659	€ 14.962	€ 12.901

Achter de overige overheidsbijdragen en subsidies staan de gemeentelijke subsidies vermeld. De afname van deze subsidies ten opzichte van 2020 wordt grotendeels veroorzaakt door de beëindiging van het programma Klassewerk en het stopzetten van subsidie voor onderwijsbegeleiding in 2021. Meer subsidies zijn per saldo gerealiseerd dan begroot doordat overschotten uit 2020 als gevolg van de coronacrisis mochten worden verantwoord in 2021. Meerjarig is een daling van de gemeentelijke subsidies begroot. De gemeente heeft besloten het programma Leerkansenprofiel, extra onderwijsaanbod in scholen met hoge onderwijsachterstanden, te beëindigen. In 2024 loopt ook de gemeentelijke cofinanciering af van de G5 programma's gericht op het lerarentekort, waaronder ook de gemeentelijke bijdragen aan het zij-instroomprogramma. De overige baten waren in 2020 lager dan gebruikelijk door minder ouderbijdragen als gevolg van de coronacrisis (minder activiteiten voor leerlingen). In 2021 namen deze ouderbijdragen weer toe. Ook zijn in 2021 meer baten gerealiseerd dan in 2020 voor het G5 programma Noodplan Lerarentekort. Onder de overige baten worden ook baten geboekt van Opleidingsschool, Fonds 1818 en andere stichtingen. Deze zijn veelal niet mee begroot voor de toekomstige jaren (onbekend, onzeker). Voor inkomsten uit detacheringen wordt een daling verwacht. De Haagse Scholen ontvangt geen (onderzoeks-) subsidies van NWO.

3.2.2 Toelichting lasten

De personeelslasten zijn hoger dan in 2020, maar lager dan begroot. De kostenstijging wordt deels verklaard door verbetering van de arbeidsvoorwaarden en per saldo een toename van de formatie. De loon-/prijsbijstelling van het Rijk is uiteindelijk uitgekeerd aan het personeel middels een extra eenmalige eindejaarsuitkering in december. Op scholen met hoge onderwijsachterstandsscores is met ingang van schooljaar 21/22 een arbeidsmarkttoelage van 8% doorgevoerd. Pensioenpremie (werkgeversdeel) is gestegen in 2021. De premie voor het participatiefonds is gedaald en zal nog verder dalen in 2022. De personeelslasten zijn ook gestegen door extra dotaties in de personele voorzieningen, met name voor langdurig zieken. De stijging van de personeelslasten wordt gedrukt door een veel grotere vergoeding van het UWV ter compensatie van zwangerschapsverloven.

De formatie is gegroeid ten opzichte van 2020 door extra werkdrukmiddelen en het NPO, maar minder sterk dan begroot was. Bovenop de begroting kwam extra incidentele bekostiging, waar de formatieomvang per saldo niet in heeft meebewogen. Op veel scholen zijn vacatures die alternatief worden ingevuld, vaak met lager opgeleid (en goedkoper) personeel. Begrote personeelslasten voor vervanging zijn niet gerealiseerd. Met name inhuur bij uitzendbureaus is in 2021 fors verder gedaald als gevolg van het lerarentekort.

Zolang het NPO programma loopt verwachten we dat de gestegen formatie aanhoudt. Met de NPO middelen die in 2021 niet zijn besteedt kan het extra personeel nog enige tijd worden aangehouden in 2023 en 2024 nadat de extra Rijksmiddelen voor het NPO zijn afgelopen. In 2024 zal de formatie weer moeten dalen.

De afschrijvingslasten zijn gegroeid door extra investeringen in 2021. De verwachting is dat deze trend ook de komende jaren doorzet. De huisvestingslasten zijn over de hele linie iets achtergebleven bij de begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere schoonmaakkosten. De energielasten zijn ten opzichte van 2020 toegenomen. In de begroting was onder de overige lasten een aanzienlijke post geraamd voor extra bestedingen in het NPO, waarvan slechts een relatief klein deel is besteed in 2021. Kosten voor externe begeleiding van leerlingen en digitale onderwijslespakketten zijn wel toegenomen ten opzichte van 2020. Ook kosten gekoppeld aan activiteiten voor leerlingen zijn gestegen ten opzichte van 2020, toen er door de coronacrisis veel uitval was van dergelijke activiteiten. Daarnaast waren er minder lasten voor IT beheer dan begroot was. De komende jaren wordt verwacht dat de overige lasten verder stijgen door het NPO en daarna weer zullen dalen.

De financiële baten en lasten betreffen rentelasten op het aanhouden van liquide middelen op de rekening-courant. Deze lasten stijgen aanzienlijk vanaf 2020, nadat daarvoor nog sprake was van rente-inkomsten. Door de overstap naar schatkistbankieren in het najaar van 2021 worden vanaf 2022 rentelasten vermeden.

3.3 Balans in meerjarig perspectief (A2)

Balans (* € 1.000,-)	Realisa- tie 2020	Realisa- tie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	12.999	13.033	14.979	14.910	15.817	16.576
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Totaal vaste activa	12.999	13.033	14.979	14.910	15.817	16.576
Vlottende activa						
Voorraden	-	-	-	-	-	-
Vorderingen	12.208	12.809	12.809	12.809	12.809	12.809
Effecten	-	-	-	-	-	-
Liquide middelen	20.468	35.293	35.374	34.715	30.625	28.498
Totaal vlottende activa	32.676	48.102	48.182	47.523	43.433	41.307
Totaal activa	45.675	61.135	63.161	62.434	59.250	57.883

Balans (* € 1.000,-)	Realisa- tie 2020	Realisa- tie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Eigen vermogen						
Algemene reserve publiek	20.375	24.943	26.885	27.745	27.097	25.219
Bestemmingsreserves publiek	-	9.482	4.482	2.897	-	-
Overige reserves en fondsen	503	390	276	162	48	-
Reserve privaat	63	532	532	532	532	532
Totaal eigen vermogen	20.941	35.346	32.174	31.336	27.677	25.751
Vreemd vermogen						
Voorzieningen	11.314	12.880	17.530	17.530	17.530	17.530
Langlopende schulden	-	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	13.419	12.909	13.457	13.567	14.043	14.602
Totaal vreemd vermogen	24.734	25.789	30.987	31.097	31.573	32.132
Totaal passiva	45.675	61.135	63.161	62.434	59.250	57.883

De meeste activa betreffen ICT-hardware en onderwijslespakketten. Scholen kiezen er voor om hier de komende jaren in te investeren vanuit hun (bovenmatige) reserves. Ook volgen de komende jaren investeringen in verduurzaming. De omvang van de vorderingen is een momentopname en wordt niet als zodanig begroot. Uitgegaan is van stabiliteit in de omvang. Belangrijkste onderdeel binnen de vorderingen zijn lopende huisvestingsprojecten die nog met de gemeente afgerekend moeten worden. In 2023 vervalt de permanente vordering op de Rijksoverheid als gevolg van de aanpassing van het betaalritme met de invoering van de vereenvoudigde bekostiging. In het verleden is er echter al voor gekozen om deze vordering buiten de administratie te houden, waardoor nu geen afboeking zichtbaar wordt. Het positieve financiële resultaat is ook de verklaring voor de toename van de liquide middelen in 2021.

De toename in de voorzieningen in 2021 hangt grotendeels samen met een hogere dotatie voor onderhoud dan dat er uitgaven waren aan onderhoud. Ook zijn de personele voorzieningen gegroeid door een toename van langdurig zieken. In 2022 is een toename begroot als gevolg van de benodigde herziening van de voorziening voor groot onderhoud. Bij wijze van schatting is een toename van € 5 miljoen geraamd. De exacte onderbouwing vindt plaats aan de hand van een nieuw meerjarig onderhoudsplan. Voor de rest zijn de voorzieningen begroot op basis van continuïteit in de omvang.

Het eigen vermogen stijgt aanzienlijk door het resultaat in 2021, en daalt weer door begrote verliezen in de volgende jaren. Een deel van het eigen vermogen is ondergebracht in bestemmingsreserves: de bestemmingsreserve voor de nieuwe onderhoudsvoorziening (€ 5 miljoen) wordt naar verwachting onttrokken eind 2022, de bestemmingsreserve voor het NPO wordt ingezet in de jaren 2023 en 2024. Onder de overige reserves en fondsen staat de herwaarderingsreserve opgenomen die is opgebouwd bij het voor de eerste maal activeren van activa in 2010. Deze reserve loopt geleidelijk af. De private algemene reserve van De Haagse Scholen wordt gevormd door resultaten op betaalde activiteiten die geheel buiten de Rijksbekostiging vallen.

De belangrijkste daarvan is de tussen schoolse opvang. Tot en met 2020 werden deze reserves onder de publieke algemene reserve gerekend, maar dit bleek in strijd met de Wet op het Primair Onderwijs. De omvang van de kortlopende schulden tot slot betreft een momentopname waar niet actief op geraamd en begroot wordt. In de meerjarige balans is deze post verwerkt als sluitpost.

3.4 Financiële positie

De financiële kengetallen voor solvabiliteit (vermogen om schulden af te lossen) en liquiditeit (vermogen om aan kortlopende betalingsverplichtingen te kunnen voldoen) getuigen van ruim voldoende waarborgen voor de bedrijfscontinuïteit in de komende jaren. De indicator voor het weerstandsvermogen (risicobuffer) getuigt meerjarig van een zelfde beeld. Deze inspectienorm heeft echter een generiek karakter (een zelfde norm voor schoolbesturen), terwijl het risicoprofiel van schoolbesturen behoorlijk uiteen kan lopen.

Een recente risicoanalyse in opdracht van De Haagse Scholen door AON, komt uit op een hoger minimaal benodigd weerstandsvermogen, namelijk € 17,8 miljoen (circa 12%, tegenover inspectienorm van minimaal 5%). Deze berekening is gebaseerd op een actueel beeld van het risicoprofiel van De Haagse Scholen, dat in de laatste jaren is toegenomen. Ook houdt de berekening van AON rekening met de aanwezigheid van schoolreserves om decentrale risico's op te vangen. Hierdoor vindt minder risicospreiding plaats tussen scholen, waardoor per saldo meer reservemiddelen nodig zijn als risicobuffer als gevolg van dit intern financieel systeem. Het beschikbare weerstandsvermogen in de vorm van algemene reserves (publiek en privaat, exclusief bestemmingsreserves) bedroeg eind 2021 € 25,5 miljoen. Daarmee is de huidige stand van de reserves nog steeds ruim boven het minimaal benodigd weerstandsvermogen.

Kengetal	Realisatie 2020	Realisatie 2021	2022	2023	2024	Signalering
Solvabiliteit (eigen vermogen +voorzieningen / totale passiva)	0,70	0,81	0,79	0,78	0,76	Ondergrens: <0,30
Liquiditeit (vlottende activa/kort vreemd vermogen)	2,43	4,25	3,53	3,20	2,94	Ondergrens: <0,75
Signaleringswaarde ondergrens reserve (eigen vermogen/totale baten)	0,15	0,22	0,20	0,20	0,18	Ondergrens: <0,05
Signaleringswaarde bovengrens eigen vermogen	1,056	1,628	1,366	1,348	1,163	Bovengrens: > 1,0

Sinds 2021 hanteert de Inspectie naast normen voor de bedrijfscontinuïteit ook een signaleringswaarde om aanwezigheid van bovenmatig eigen vermogen te kunnen bepalen. Eigen vermogen boven de signaleringswaarde moet door schoolbesturen verantwoord worden.

Begin 2022 bedroeg het totale publieke eigen vermogen van De Haagse Scholen € 34,8 miljoen. Op grond van de formule van de Inspectie zou de bovengrens liggen bij € 20,7 miljoen. Dit overschot aan eigen vermogen is ontstaan door grote bedragen aan 'last minute' verstrekte incidentele bekostiging die maar beperkt was in te zetten als gevolg van het lerarentekort en door de coronacrisis, zie voorgaande paragrafen. Een groot deel van het eigen vermogen bevindt zich echter in bestemmingsreserves. In de eerste plaats zijn de niet bestede middelen voor het Nationaal Programma Onderwijs geormerkt in de administratie om later in 2023 en 2024 alsnog uit te geven aan de doelstellingen van het programma (€ 4,7 miljoen). De minister heeft begin 2022 toestemming gegeven voor verlenging van de NPO activiteiten. In de tweede plaats zal een deel van het eigen vermogen moeten worden aangewend voor de noodzakelijke aanpassing van de voorziening groot onderhoud (aangescherpte verslaggevingsregels) in 2023 (bestemmingsreserve: € 5 miljoen). Corrigeren we het eigen vermogen voor de bestemmingsreserves, dan resteert een algemene reserve van € 24,9 miljoen. Het bovenmatige deel van de algemene reserve begin 2022 bedraagt daarmee per saldo nog maar € 4,2 miljoen.

In de voorliggende begroting worden de bovenmatige reserves voorzichtig weer afgebouwd door de scholen. Echter, pas in 2026 komt de indicator volgens de meerjarenbegroting onder de norm van de signaleringswaarde. Daarbij vormt een majeur risico dat onbedoelde financiële resultaten zich opnieuw voordoen als gevolg van het lerarentekort en onvoorspelbare bekostiging. Het college van bestuur wil derhalve het tempo waarin de afbouw plaatsvindt verder opvoeren. Het college van bestuur bewaakt daarbij dat bovenmatige reserves doelmatig worden ingezet. Daarvoor zet het bestuur ondermeer in op vergroting van het programma zij-instroom, anders organiseren van het onderwijs (in het kader van het lerarentekort), opleiden van schoolleiders en verduurzaming. De financiële impact van deze projecten op het vermogen zal zichtbaar worden in de volgende begroting.

Deel 2

Jaarrekening

Balans

Balans na resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000

Activa	Realisatie 31/12/2021	Begroting 31/12/2021	Realisatie 31/12/2020
1.2 Materiële vaste activa	13.033	14.391	12.999
1.5 Vorderingen	12.809	9.000	12.208
1.7 Liquide middelen	35.293	19.438	20.468
Totaal activa	61.135	42.829	45.675

Passiva	Realisatie per 31/12/2021	Begroting 31/12/2021	Realisatie 31/12/2020
2.1 Eigen Vermogen	35.346	20.383	20.941
2.2 Voorzieningen	12.880	11.289	11.314
2.4 Kortlopende schulden	12.909	11.157	13.419
Totaal passiva	61.135	42.829	45.675

Een balans per 31 december is altijd een momentopname en kan als gevolg van incidentele posten op de balansdatum afwijken van een begroting of realisatie van een voorgaand jaar. In de jaarrekening 2021 van dit verslag worden de verschillende onderdelen van de balans toegelicht.

De verschillen in de balansposten tussen enerzijds de realisatie en begroting per 31-12-2021 en anderzijds de realisatie 2020 zijn op hoofdlijnen als volgt:

- Materiele vaste activa; Door iets meer investeringen is de boekwaarde van de activa iets toegenomen ten opzichte van 2020.
- De post vorderingen is in 2021 toegenomen met ca. € 0,6 mln. Dit is met name het gevolg van de vooruitbetaalde bedragen in verband met de toekenningen subsidie G5 Zij-instroom aan de overige schoolbesturen in de regio.
- Liquide middelen; de mutatie in de post liquide middelen is feitelijk het saldo van alle andere balansmutaties en wordt in het kasstroomoverzicht van de jaarrekening gespecificeerd. Het saldo is per 31-12-2021 fors toegenomen met € 14,8 mln. tot € 35,3 mln. Dit komt onder andere door de extra NPO gelden.
- Eigen vermogen; de toename van deze post ten opzichte van 2020 is het gevolg van het hoge positieve resultaat in 2021.
- Voorzieningen; deze post bestaat uit meerdere voorzieningen met ieder hun eigen dynamiek en karakter. In de jaarrekening worden de mutaties en ontwikkelingen per voorziening toegelicht. De verdere toename van deze post per 31-12-2021 is voornamelijk toe te schrijven aan de voorziening groot onderhoud gebouwen. Als gevolg het opstellen van de nieuwe meerjaren onderhoudsbegroting (MOB) is de omvang van de voorziening verder toegenomen.
- Kortlopende schulden; deze zijn in 2021 met € 0,5 mln. afgenomen ten opzichte van 2020.

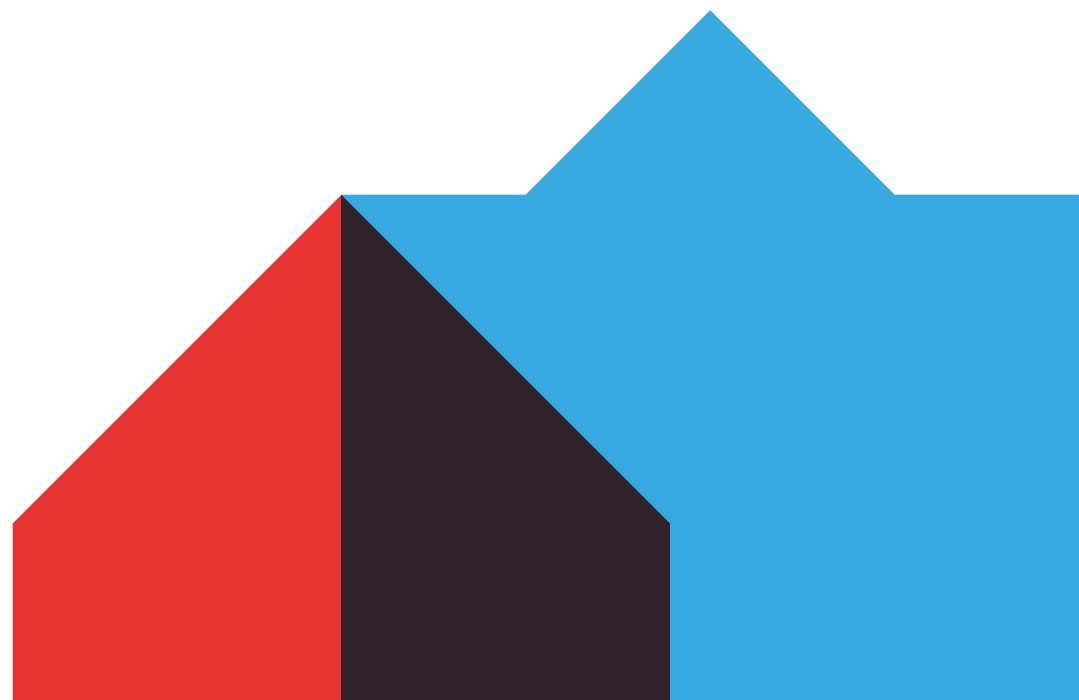
Staat van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	139.458	129.971	121.639
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	9.532	9.294	10.791
3.5 Overige baten	6.238	6.097	4.333
Totaal baten	155.228	145.362	136.763
Lasten			
4.1 Personeelslasten	117.248	121.498	112.658
4.2 Afschrijvingen	2.772	2.670	2.732
4.3 Huisvestingslasten	10.594	10.894	10.882
4.4 Overige lasten	10.091	10.827	8.907
Totaal lasten	140.704	145.889	135.179
Saldo baten en lasten	14.524	-527	1.584
5 Financiële baten en lasten	-119	-31	-80
Totaal resultaat	14.404	-558	1.504

Het financieel resultaat over 2021 bedraagt € 14,4 mln. positief en dat is veel hoger dan voor 2021 begroot en ook veel hoger dan de verwachting vermeld in de 8-maandsrapportage 2021.

In de afschrijvingslast van € 2,8 mln. is ook het boekverlies op desinvesteringen (€ 118k) verwerkt.

Voorstel resultaatbestemming

Door het college van bestuur zal aan de raad van toezicht worden voorgesteld het gerealiseerde resultaat als volgt te bestemmen:

Resultaatbestemming	Resultaat 2021	Resultaat 2020
2.1.1 Algemene reserve publiek	4.567.934	1.684.747
2.1.1 Algemene reserve privaat	-	-
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	9.481.510	-
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	468.919	840
2.1.6 Herwaarderingsreserve eerste waardering activa	-113.879	-181.879
Totaal Resultaat	14.404.484	1.503.708

In de publiekelijk bestemmingsreserves hebben wij de niet bestede NPO gelden € 4,5 mln. en een reservering voor de nieuwe methode van de onderhoudsvoorziening € 5 mln. opgenomen.

De voorgestelde resultaatbestemming is al in de balans van 31 december 2021 verwerkt.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en besteding van liquide middelen in de periode van 01-01-2021 t/m 31-12-2021. In die periode is de post liquide middelen met € 14.825.220 toegenomen tot € 35.293.204.

	31/12/2021	31/12/2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	14.523.856	1.583.848
Aanpassing voor:		
4.2. Afschrijvingen	2.653.215	2.601.615
1.2. boekverlies desinvesteringen materiele activa	107.756	130.191
2.2. Mutaties voorzieningen	1.565.843	1.588.446
	4.326.815	4.320.252
Veranderingen in werkkapitaal:		
1.5. Vorderingen	-600.758	5.099.189
2.4. Schulden	-510.433	-2.118.360
	-1.111.191	2.980.829

	31/12/2021	31/12/2020
5.1 Ontvangen interest	-	-
5.5 Betaalde interest	-119.372	-80.140
	-119.372	-80.140
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	17.620.108	8.804.790
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.2. Investerings in materiële vaste activa	-2.794.888	-2.064.618
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.794.888	-2.064.618
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Totaal kasstroom	14.825.220	6.740.172
Stand liquide middelen per eind voorgaand boekjaar	20.467.984	13.727.811
Stand liquide middelen per eind boekjaar	35.293.204	20.467.984
Mutatie liquide middelen	14.825.220	6.740.172

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De Regeling jaarverslaggeving onderwijs is van toepassing. Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de wettelijke voorschriften betreffende de jaarrekening van het Burgerlijk Wetboek, Titel 9, boek 2 en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) toegepast, met in het bijzonder RJ 660 voor onderwijsinstellingen.

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan

een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper. Bij de bepaling van het resultaat wordt onder andere rekening gehouden met het voorzichtigheidsprincipe, het matchingprincipe en het realisatieprincipe. Onder resultaat wordt verstaan het resultaat van het bevoegd gezag inclusief de financiële baten en lasten. Het resultaat is in de balans verwerkt conform de in de jaarrekening opgenomen resultaatbestemming.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting.

De waarderingsgrondslagen zijn gedurende het verslagjaar niet gewijzigd.
De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

De coronacrisis (pandemie) beïnvloed de onderwijsactiviteiten van de entiteit, maar zorgt er niet voor dat er sprake is van financiële discontinuïteit. De Haagse Scholen heeft verder voldoende inzicht in en grip op de financiële impact van de coronacrisis. Dit wordt toegelicht op de gebruikelijke plaatsen in het bestuursverslag.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Kasstroomoverzicht

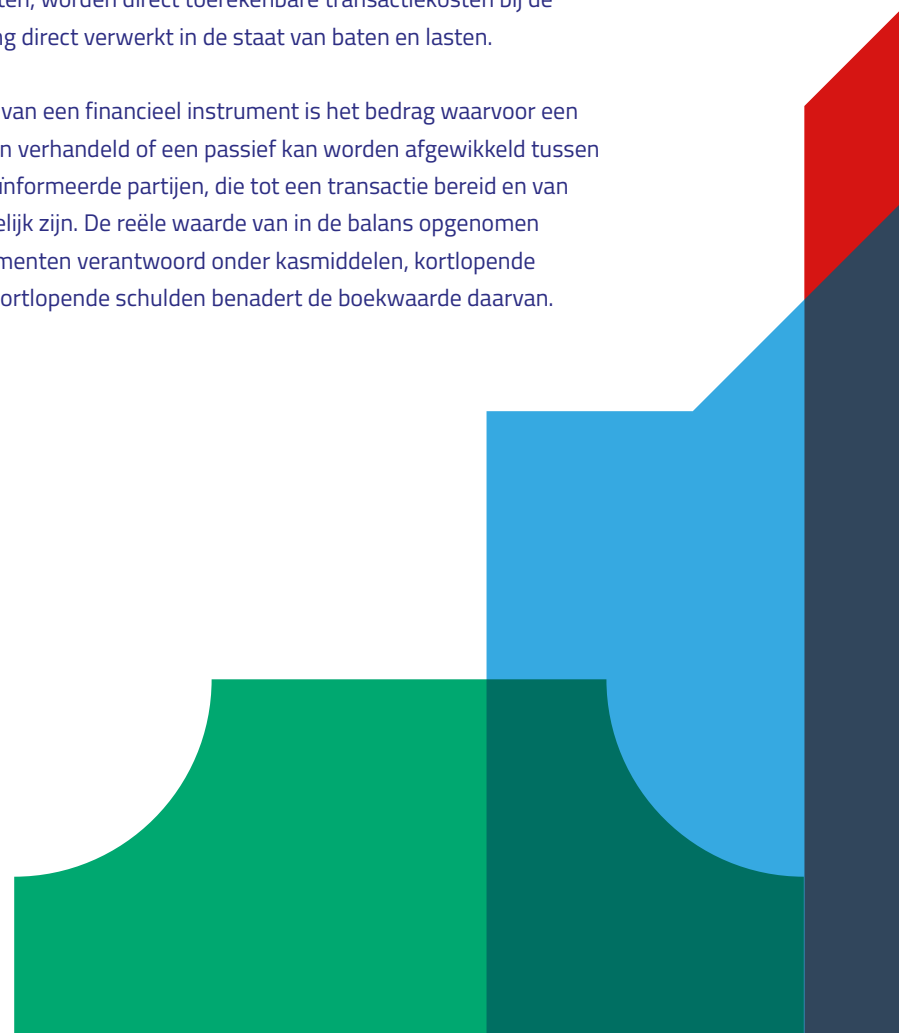
Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Financiële instrumenten

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten. Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: overige vorderingen en overige financiële verplichtingen.

De stichting heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde daarvan.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen en verliezen. De kostprijs van de materiële vaste activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De lineaire afschrijvingen vinden plaats op basis van de verwachte gebruiksduur en de eventuele restwaarde. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingstermijnen en afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Item	Categorie	Termijn	%
OLP (onderwijsleerpakket)	1.2.3. Andere vaste bedrijfsmiddelen	8 jaar	12,5%
Meubilair	1.2.2. Inventaris en apparatuur	20 jaar	5%
Bureaustoelen	1.2.2. Inventaris en apparatuur	10 jaar	10%
ICT-apparatuur	1.2.2. Inventaris en apparatuur	5 jaar	20%
ICT-bekabeling	1.2.2. Inventaris en apparatuur	15 jaar	6,67%
Gymzaal inrichting	1.2.2. Inventaris en apparatuur	10-20 jaar	5 – 10%
Speellokaal inrichting	1.2.2. Inventaris en apparatuur	8 jaar	12,5%
Vervoermiddelen	1.2.2. Inventaris en apparatuur	5 jaar	20%

In januari 2010 is begonnen met het activeren en afschrijven van meubilair, OLP en ICT. Op de beginbalans van 2010 is aan de activazijde per saldo de boekwaarde opgenomen van alle activa die zijn aangeschaft voor 1 januari 2010 met als tegenwaarde aan de passivazijde van de balans voor dezelfde waarde de herwaarderingsreserve eerste waardering activa.

Op de materiële vaste activa die zijn aangeschaft vóór 1 januari 2010 wordt jaarlijks (tot het einde van de afschrijvingstermijn) afgeschreven waarbij tegelijkertijd eenzelfde bedrag uit de herwaarderingsreserve eerste waardering activa via de resultaatverdeling ten gunste van de algemene reserve publiek wordt gebracht. Op deze investeringen wordt afgeschreven volgens de lineaire methode zonder restwaarde. Er wordt uitgegaan van een verwachte restwaarde van € 0.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarden. Na eerste opname worden deze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderv verliezen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bevoegd gezag en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen.

Eigen Vermogen

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en lasten. Deze reserve dient ter dekking van eventuele toekomstige exploitatietekorten. Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans. Bestemmingsreserves worden gevormd met als doel deze in de toekomst aan te wenden voor een specifiek doel. Bestemmingsreserves zijn gevormd op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen. De bestemming van het resultaat aan de algemene reserve dan wel de bestemmingsreserve vindt plaats op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Het resultaat wordt in principe toegevoegd of onttrokken aan de publieke reserve tenzij aan de middelen een private herkomst ten grondslag ligt.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis

in het verleden, waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt en het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. Indien (een deel van) de uitgaven, die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen, waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd. Met een verdisconteringspercentage net boven 0%, zou toepassing van de contante waarde methode in de berekening een verwaarloosbaar effect hebben op de omvang van de voorziening. Alle voorzieningen worden derhalve gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Onttrekkingen vinden direct ten laste van de voorziening plaats. Dotaties en vrijval lopen via de exploitatie.

Voorziening spaarverlof

Binnen het onderwijs heeft het personeel de mogelijkheid om te sparen voor een extra lange verlofperiode. Op basis van een spaarcontract worden afspraken gemaakt over de spaarperiode en het tijdstip waarop het verlof opgenomen zal gaan worden. In de voorziening spaarverlof is het bedrag opgenomen dat De Haagse Scholen verschuldigd is om in de toekomst tijdens de opname van het gespaarde verlof het salaris door te betalen.

Voorziening toekomstige jubilea uitkeringen

Deze voorziening is gevormd conform de richtlijnen van de jaarverslaglegging om alle toekomstige verplichtingen voor jubilea-uitkeringen van het personeel in vaste dienst te dekken.

Voorziening personele risico's

De voorziening personele risico's heeft betrekking op de personele en juridische risico's die De Haagse Scholen loopt met betrekking op (toekomstige) claims van het Participatiefonds betreffende (het niet voldoen aan) de instroomtoets.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Medewerkers van 57 jaar en ouder kunnen maximaal $130 + 40 = 170$ uren per jaar sparen (deeltijders naar rato). Op basis van de vanaf 2015 afgesloten “spaarovereenkomsten” is een voorziening gevormd ter dekking van de kosten van de gespaarde uren.

Voorziening geschillen

De voorziening geschillen heeft betrekking op de juridische risico's die De Haagse Scholen loopt met betrekking op (toekomstige) claims.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurige zieken heeft betrekking op personeel van De Haagse Scholen waarvan de verwachting is dat ze na een periode van 2 jaar ziek geweest te zijn, niet meer terugkomen in hun functie.

Voorziening transitievergoeding

De voorziening transitievergoeding heeft betrekking op mogelijke toekomstige verplichtingen die volgen uit de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB).

Voorziening planmatig onderhoud

Deze is gevormd om de jaarlijkse schommelingen in de omvang van het planmatig onderhoud te elimineren. Jaarlijks worden de werkelijke onderhoudskosten ten laste van de voorziening gebracht. Op basis van de meerjaren onderhoudsbegroting wordt een vast bedrag aan de voorziening planmatig onderhoud gedoteerd. De Haagse Scholen maakt voor deze voorziening gebruik van de overgangsregeling, die is verlengd tot en met het verslaggevingsjaar 2022.

Pensioenen

Op grond van de Nederlandse pensioenwet worden de Nederlandse regelingen primair volgens een “verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering” in deze jaarrekening verwerkt. In deze benadering wordt de verplichting voortvloeiende uit een door de

rechtspersoon gedane pensioentoezegging gebaseerd op de financieringsafspraken zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen De Haagse Scholen en pensioenuitvoerder. De Haagse Scholen heeft de verplichtingen inzake de pensioenrechten van haar personeel ondergebracht bij stichting Pensioenfonds ABP. De Haagse Scholen betaalt hiervoor premies, waarvan 2/3 door de werkgever worden betaald en 1/3 door de werknemer.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Pensioenfonds moeten vanaf 2015 gebruikmaken van de zogenaamde ‘beleidsdekkingsgraad’. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. De beleidsdekkingsgraad was eind 2021 103,9%.

Om de pensioenen (gedeeltelijk) te kunnen indexeren moet de beleidsdekkingsgraad minimaal 110% zijn en voor volledige indexatie moet de beleidsdekkingsgraad 123% zijn. Het pensioenfonds heeft per januari 2021 de premie laten stijgen naar 25,9%. In 2020 en 2019 bedroeg de premie 24,9%.

Het ABP heeft medio 2017 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij De Nederlandse Bank (DNB). De belangrijkste punten uit het herstelplan zijn:

- Zolang de dekkingsgraad lager is dan 104% worden de pensioenen niet aangepast aan de loonontwikkeling.
- De premie moet minimaal kostendekkend zijn en bij een lage dekkingsgraad (dekkingstekort) bijdragen aan herstel van het fonds. Om de financiële positie te verbeteren geldt er een tijdelijke herstelopslag op de premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen.
- Het beleggingsbeleid is aangepast waardoor het beleggingsrisico lager is.
- In het herstelplan is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen. Als het herstel trager verloopt dan verwacht, kunnen bijvoorbeeld de pensioenen worden verlaagd.

De Haagse Scholen heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Haagse Scholen heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Opbrengsten algemeen

Als baten worden de bedragen verwerkt die de stichting voor eigen rekening ontvangt. Bedragen die de stichting voor derden ontvangt worden niet als opbrengsten verwerkt. Wanneer de stichting in een transactie in plaats van als hoofdpartij als tussenpersoon optreedt, betreffen de in de staat van baten en lasten verwerkte baten het saldo van de door de stichting voor de transactie ontvangen commissies.

Baten uit het verlenen van diensten worden opgenomen in de staat van baten en lasten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen.

Baten uit het verlenen van diensten worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de baten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Rijksbijdragen

Rijksbijdragen en overige overheidsbijdragen uit hoofde van de bekostiging worden, in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Overige overheidsbijdragen

Dit betreft subsidies van Gemeenten en andere overheidsinstanties m.u.v. het Ministerie van OCW voor zover de bijdragen niet als doelsubsidies in het kader van de huisvestingsverordening in mindering zijn gebracht op de lasten.

Overige baten

Onder de overige baten worden opgenomen alle overige baten die kunnen worden toegerekend aan de exploitatie van het bevoegd gezag. Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten, worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Personeelslasten en personeelsbeloningen

Onder de personele lasten zijn opgenomen de lonen en salarissen van het personeel in dienst van het bevoegd gezag verminderd met ontvangen uitkeringen van uitkeringsinstanties. Tevens zijn onder deze noemer opgenomen de kosten van Personeel niet in loondienst en de overige personele lasten.

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten worden berekend over de aanschaffingsprijs op basis van de onder materiële vaste activa vastgelegde criteria rekening houdend met de economische levensduur.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de kosten van huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten, die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs, worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele lease. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Toelichting op de onderscheiden posten van de Balans

1.2 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Cat. 1.2.2	Cat. 1.2.3	Totaal
Aanschafprijs cumulatief 1-1-2021	17.751.648	8.670.481	26.422.129
Afschrijving cumulatief 1-1-2021	-8.196.218	-5.226.648	-13.422.866
Boekwaarde per 1-1-2021	9.555.430	3.443.833	12.999.263
Investerings 2021	2.045.339	749.548	2.794.888
Desinvesteringen aanschafprijs	-1.670.229	-969.506	-2.639.735
Desinvesteringen cum. Afschrijvingen	1.586.818	945.161	2.531.979
Afschrijvingen 2021	-1.722.237	-930.978	-2.653.215
Mutaties 2021	239.691	-205.774	33.916
Aanschafprijs cumulatief 31-12-2021	18.126.758	8.450.523	26.577.281
Afschrijvingen cumulatief 31-12-2021	-8.331.638	-5.212.465	13.544.102
Boekwaarde per 31-12-2021	9.795.121	3.238.058	13.033.179

De specificatie van de in de tabel genoemde categorieën is als volgt:

- 1.2.2. Inventaris en apparatuur (meubilair, ICT-hardware, gymzaal- en speelruimtelinrichting en vervoermiddelen)
- 1.2.3. Andere vaste bedrijfsmiddelen (onderwijsleerpakketten en de digiborden)

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen en –percentages wordt verwezen naar de grondslagen voor de waardering van de activa en passiva.

In totaal is in het boekjaar 2021 voor € 2.794.888 geïnvesteerd in vaste activa. Deze investeringen hadden voornamelijk betrekking op meubilair en ICT-hardware, voor bijna € 2,1 mln. Investerings in onderwijsleerpakketten en digiborden bedroegen € 0,75 mln.

Per eind van het boekjaar zijn op basis van opgaves van de scholen desinvesteringen gedaan. Het betreft items die per ultimo 2021 niet meer op de scholen aanwezig c.q. in gebruik waren. De totale aanschafwaarde van de desinvesteringen bedroeg € 2.639.735 en de cumulatieve afschrijving op deze items € 2.531.979. De boekwaarde van de desinvesteringen ad € 107.756 heeft betrekking op diverse items die per 31 december 2021 niet volledig afgeschreven waren en als boekresultaat genomen zijn.

Van de totale afschrijvingslast heeft € 113.879 betrekking op items die vóór 2010 zijn aangeschaft. Dit bedrag is via de resultaatverdeling onttrokken aan de herwaarderingsreserve eerste waardering activa.

1.5 Vorderingen

De specificatie van de per balansdatum openstaande vorderingen is als volgt:

Vorderingen		Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
1.5.1	Debiteuren	495.904	482.118
1.5.2	Ministerie van OCW	6.152.099	6.235.832
1.5.6	Overige overheden	2.923.921	3.471.494
1.5.7	Overige vorderingen	1.837.010	765.206
1.5.8	Overlopende activa	1.423.096	1.279.111
1.5.9	Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-23.519	-26.008
Totaal vorderingen		12.808.511	12.207.754

Het betreft vrijwel uitsluitend vorderingen met een looptijd korter dan een jaar.

De stichting loopt kredietrisico over vorderingen. De vorderingen hebben hoofdzakelijk betrekking op kortlopende vorderingen op Rijk en Gemeente. Als gevolg hiervan is het rente – en kredietrisico dat de stichting loopt als laag aan te merken.

De totale vorderingen zijn met € 0,6 mln. toegenomen ten opzichte van 2020.

De afzonderlijke onderdelen van de vorderingen worden in het onderstaande nader toegelicht.

1.5.1 Debiteuren

De post debiteuren betreft vorderingen op derden, niet zijnde het Ministerie van OCW of gemeentelijke instellingen. Het betreft vorderingen met betrekking tot detacheringen, huur en werkzaamheden in het kader van Passend Onderwijs. De ouderdomsanalyse van de openstaande posten is als volgt:

Ouderdomsanalyse openstaande debiteuren

Aantal dagen	Bedrag	%
Korter dan 30 dagen	339.165	68.4%
Tussen 30 en 60 dagen	36.285	7.3%
Tussen 60 en 90 dagen	7.000	1.4%
Langer dan 90 dagen	113.454	22.9%
Totaal debiteuren	495.904	100.0%

Van de openstaande posten per 31 december 2021 was op 3 februari 2022 ca. 61,8% voldaan. Het grootste deel van de debiteuren die langer dan 90 dagen openstaan zijn subsidieverstrekkers die een beschikking hebben afgegeven, maar nog niet volledig betaald hebben, omdat volledige betaling slechts geschied na verantwoording aan de subsidieverstrekkers.

Er is binnen de openstaande posten per 31-12-2021 sprake van enkele dubieuze debiteurenposten. Deze posten worden in 2022 verder uitgezocht en we hebben hiervoor een voorziening van +/- € 24.000 gevormd.

1.5.2 Ministerie van OCW

Onder deze post zijn opgenomen de vorderingen met betrekking tot de beschikkingen van het Ministerie van OCW die vallen onder het boekjaar 2021, maar die per jaareinde nog niet volledig zijn ontvangen in verband met het gehanteerde betaalritme.

De openstaande vorderingen worden in 2022 en volgende jaren conform het in de beschikkingen opgenomen betaalritme afgewikkeld.

1.5.6 Overige overheden

Onder deze post zijn voornamelijk de vorderingen opgenomen op de Gemeente Den Haag, Dienst OCW, in verband met gedeclareerde en nog te declareren huisvestingsprojecten. De vordering op de gemeente valt uiteen in een aantal onderdelen:

Vorderingen op overige overheden	Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
Reeds ingediende einddeclaraties en voorschotnota's	58.210	743.110
Onderhanden werk lopende bouwprojecten	2.782.780	2.453.618
Reeds ingediende schadedeclaraties	983	20.570
Nog te declareren inzake 1e inrichting	1.457	-
Nog te declareren WOZ en overige	80.490	254.196
Totaal vordering overige overheden	2.923.921	3.471.494

De post Onderhanden werk betreft nieuwbouw- of renovatieprojecten waarvoor in de loop van 2022 voorschotverzoeken bij de gemeente worden ingediend of reeds eerder voorschotverzoeken zijn ingediend. Alle per jaareinde nog in te dienen declaraties en door te belasten kosten worden in het 1e of 2e kwartaal van 2022 gefactureerd. De post vorderingen overige overheden is in totaliteit met € 0,5 mln. afgenomen ten opzichte van vorig jaar, met name door de ontvangen voorschotten en einddeclaraties.

1.5.7 Overige vorderingen

De specificatie van de post overige vorderingen is als volgt:

Overige vorderingen	Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
Waarborgsommen	335.354	380.809
Nog door te berekenen aan derden	350.947	134.656
Overige vorderingen	1.150.710	249.741
Totaal overige vorderingen	1.837.010	765.206

De post waarborgsommen heeft voornamelijk betrekking op geleasede tablets waarvoor bij inlevering de borgsom wordt terugontvangen. Onder de post nog door te berekenen aan derden vallen kosten die in verband met het medegebruik van panden aan derde partijen in rekening kunnen worden gebracht. Deze bedragen voor het medegebruik van de diverse panden worden in het 1e kwartaal van 2022 gefactureerd. De overige vorderingen zijn flink gestegen aangezien wij voor de subsidie G5 zij-instroom het totale deel van 2021-2022 hebben doorgestort naar de overige besturen. (7/12e deel is opgenomen als overige vordering).

1.5.8 Overlopende activa

Overlopende posten	Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
1.5.8.1 Vooruitbetaalde kosten	1.420.301	1.141.760
1.5.8.3 Overige overlopende activa	2.795	137.351
Overlopende activa	1.423.096	1.279.111

De overlopende activa hebben betrekking op vooruitbetaalde kosten voor de boekjaren 2022 en verder. Deze zijn toegenomen ten opzichte van vorig jaar, voornamelijk op het vlak van licentie- en opleidingskosten en het meer toepassen van maandelijkse permanence en dit zal in 2022 nog meer toegepast gaan worden.

1.5.9 Voorziening wegens oninbaarheid

Deze voorziening heeft betrekking op een aantal openstaande debiteurenposten per 31-12-2021 die mogelijk oninbaar zijn. Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:

Voorziening wegens oninbaarheid	Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
Stand per begin boekjaar	26.008	26.008
Onttrekking	-1.691	-
Dotatie	-	-
Vrijval	-797	-
Stand per einde boekjaar	23.520	26.008

Er is binnen de openstaande posten per 31-12-2021 sprake van enkele dubieuze debiteurenposten. Deze posten worden in 2022 verder uitgezocht en we hebben hiervoor een voorziening van +/- € 24.000 gevormd.

1.7 Liquide middelen

De specificatie van de per balansdatum aanwezige liquide middelen is als volgt:

Liquide middelen	Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
1.7.1 Kasmiddelen	14.854	23.639
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	35.278.350	20.444.345
Totaal liquide middelen	35.293.204	20.467.984

Conform het Treasury-statuut houdt De Haagse Scholen uitsluitend gelden aan in de vorm van lopende banktegoeden of spaartegoeden met een zo hoog mogelijke opnamevrijheid. Eind oktober 2021 zijn we overgestapt naar schatkistbankieren. Hierdoor betalen we geen rentekosten meer over onze banktegoeden.

De stichting bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de stichting steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. De tegoeden op bankrekeningen betreffen zowel de rekening bij de schatkist, de ING-bankrekeningen die door scholen worden aangehouden en een rekening bij de Rabobank die nog niet overgeboekt was, maar in 2022 is dit inmiddels gebeurd. Voor de herkomst en besteding van de liquide middelen in het jaar 2021 wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

2.1 Eigen vermogen

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en lasten. De samenstelling en het verloop van het eigen vermogen zijn als volgt (na resultaatbestemming):

Eigen vermogen	Stand per 31/12/2020	Resultaat	Stand per 31/12/2021
2.1.1 Algemene reserve publiek	20.375.208	4.567.934	24.943.142
2.1.2 Bestemmingsreserve NPO (publiek)	-	4.481.510	4.481.510
2.1.2 Bestemmingsreserve nieuwe methode onderhoudsvoorziening (publiek)	-	5.000.000	5.000.000
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	62.740	468.919	531.659
2.1.6 Herwaarderingsreserve eerste waardering activa	503.433	-113.879	389.554
Totaal Eigen vermogen	20.941.382	14.404.484	35.345.865

Het in het boekjaar behaalde positieve resultaat is volledig ten gunste gebracht aan het eigen vermogen. De onderscheiden posten van het eigen vermogen worden onderstaand toegelicht.

2.1.1 Algemene reserve (publiek)

Binnen De Haagse Scholen kennen de scholen financieel zelfbeheer voor de aan hen toegekende budgetten. Voor het opvangen van schommelingen in het schoolgebonden exploitatieresultaat is het noodzakelijk dat scholen de beschikking hebben over een adequate school-gebonden algemene reserve. Daarnaast zijn binnen De Haagse Scholen een aantal budgetten bovenschools georganiseerd, waarvan de totale exploitatie van de schoolgebouwen de omvangrijkste is. Voor de schommelingen in de bovenschoolse budgetten is een adequate algemene reserve wenselijk. De omvang van de algemene reserves publiek van De Haagse Scholen bedraagt ultimo 2021 € 24,9 mln. (ultimo 2020 € 20,4 mln.).

2.1.2 Bestemmingsreserves publiek

Bestemmingsreserve publiek	Stand per 31/12/2020	Resultaat	Stand per 31/12/2021
2.1.2 Bestemmingsreserve NPO (publiek)	-	4,481,510	4,481,510
2.1.2 Bestemmingsreserve nieuwe methode onderhoudsvoorziening (publiek)	-	5,000,000	5,000,000
Totaal Eigen vermogen	-	9,481,510	9,481,510

In de nieuwe publieke bestemmingsreserves hebben wij de niet-bestede NPO gelden € 4,5 mln. en een reservering voor de nieuwe methode van de onderhoudsvoorziening € 5 mln. opgenomen.

In de bestemmingsreserve NPO worden alle niet-bestede NPO middelen opgenomen na resultaatbepaling. De scholen zijn vrij deze middelen weer te onttrekken aan deze reserves voor de uitvoering van NPO activiteiten in hun exploitatie.

In de bestemmingsreserve "nieuwe methode onderhoudsvoorziening" wordt een bedrag van € 5 miljoen opgenomen. Dit bedrag is gebaseerd op een voorzichtige

schatting: de regelgeving voor onderhoudsvoorzieningen (gegevensdefinities) is nog in ontwikkeling, evenals het nieuwe meerjaren onderhoudsplan van De Haagse Scholen. In de jaarrekening 2023 zal de nieuwe voorziening worden gevormd en wordt de bestemmingsreserve hiervoor aangewend, waarna deze bestemmingsreserve weer ophoudt te bestaan.

2.1.3 Bestemmingsreserve privaat

Het verloop van de Bestemmingsreserve privaat is als volgt:

Bestemmingsreserve privaat	Stand per 31/12/2020	Resultaat	Stand per 31/12/2021
2.1.3. Legaat	5,523	-	5,523
2.1.3. Overige	57,217	468,919	526,136
Totaal	62,740	468,919	531,659

De bestemmingsreserve privaat bestaat voor een deel uit een, in een ver verleden, ontvangen legaat. In 2016 is de eeuwigdurende rente op dit legaat door de gemeente Den Haag afgekocht en dat bedrag is aan het legaat toegevoegd.

Een ander deel van de bestemmingsreserve privaat bestaat uit vacatiegelden i.v.m. invulling van bestuursfuncties door leden van het CvB voor derden (totaal € 64K). Het overgrote deel zijn de TSO-gelden. Vanaf begin 2021 is het saldo van de TSO-gelden (op dat moment € 597K) als privaat bestemmingsreserve aangemerkt. Het negatieve resultaat van 2021 op de TSO-gelden bedroeg € 134K.

2.1.6 Herwaarderingsreserve eerste waardering activa

Als gevolg van de invoering van de methodiek van activering en de daarbij behorende 1e waardering van de aanwezige activa heeft De Haagse Scholen per 1 januari 2010 herwaarderingsreserves moeten vormen die in omvang gelijk waren aan de boekwaarde van de vaste activa per die datum. Dit betrof een administratieve handeling die wel invloed heeft op de samenstelling van het vermogen maar geen resultaatteffect kent.

Deze herwaarderingsreserves zijn dus geormerkt en niet vrij inzetbaar. Jaarlijks worden de afschrijvingen op deze activa via de resultaatverdeling in mindering gebracht op de herwaarderingsreserve eerste waardering activa en daarmee ten gunste van de algemene reserve. Deze methodiek zal worden gecontinueerd totdat de herwaarderingsreserves nul zijn (respectievelijk de activa van voor 2010 geheel is afgeschreven). Naar verwachting zal dit uiterlijk in het jaar 2028 het geval zijn.

In 2021 had van de totale afschrijvingslast € 113.879 betrekking op items die vóór 2010 zijn aangeschaft. Dit bedrag is via de resultaatverdeling onttrokken aan de herwaarderingsreserve eerste waardering activa.

De specificatie van de bestemmingsreserve eerste waardering activa is als volgt:

Herwaarderingsreserve 1e waardering activa		Stand per 31/12/2020	Resultaat	Stand per 31/12/2021
2.1.6.	Bestemmingsreserve 1e waardering Meubilair	469.699	-105.386	364.313
2.1.6.	Bestemmingsreserve 1e waardering ICT bekabeling	10.339	-4.831	5.507
2.1.6.	Bestemmingsreserve 1e waardering inrichting gymzalen	3.709	-686	3.023
2.1.6.	Bestemmingsreserve 1e waardering inrichting speellokalen	19.686	-2.975	16.711
Totaal		503.433	-113.879	389.554

2.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd om toekomstige kosten en risico's te dekken en/of om bepaalde kosten gelijkmatig over de jaren te spreiden. De samenstelling en het verloop van de voorzieningen zijn als volgt:

Voorzieningen	Stand per 31/12/2020	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31/12/2021	Kortlopend deel < 1 jaar
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	2.237.900	1.763.892	308.848	617.410	-	3.075.534	1.239.409
2.2.3 Egalisatievoorz. planmatig onderhoud	9.076.513	2.748.938	2.020.729	-	-	9.804.722	2.914.620
Totaal Voorzieningen	11.314.413	4.512.830	2.329.577	617.410	-	12.880.256	4.154.029

De onderscheiden posten van de voorzieningen worden hierna toegelicht.

2.2.1 Personeelsvoorzieningen

De personeelsvoorzieningen bestaan uit een aantal elementen. De samenstelling en het verloop van de personeelsvoorzieningen zijn als volgt:

Personeelsvoorzieningen	Stand per 31/12/2020	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31/12/2021	Kortlopend deel < 1 jaar
2.2.1 Voorziening spaarverlof	103.117	9.623	-	8.611	-	104.129	5.000
2.2.1 Voorziening jubilea	1.066.108	169.739	71.090	10.618	-	1.154.139	76.513
2.2.1 Voorziening personele risico's	309.986	235.549	211.978	69.096	-	264.462	167.721
2.2.1 Voorziening duurzame inzetbaarheid	183.689	98.201	-	54.086	-	227.804	75.175
2.2.1 Voorziening geschillen	100.000	780	25.780	-	-	75.000	75.000
2.2.1 Voorziening langdurig zieken	475.000	900.000	-	475.000	-	900.000	540.000
2.2.1 Voorziening transitievergoeding	-	350.000	-	-	-	350.000	300.000
Totaal Personeelsvoorzieningen	2.237.900	1.763.892	308.848	617.410	-	3.075.534	1.239.409

Voorziening spaarverlof

Binnen het onderwijs heeft het personeel de mogelijkheid om te sparen voor een extra lange verlofperiode. Op basis van een spaarcontract worden afspraken gemaakt over de spaarperiode en het tijdstip waarop het verlof opgenomen zal gaan worden. In de voorziening spaarverlof is het bedrag opgenomen dat De Haagse Scholen verschuldigd is om in de toekomst tijdens de opname van het gespaarde verlof het salaris door te betalen.

Voorziening toekomstige jubilea uitkeringen

Deze voorziening is in 2008 gevormd conform de richtlijnen van de jaarverslaglegging om alle toekomstige verplichtingen voor jubilea-uitkeringen van het personeel in vaste dienst te dekken. Per ultimo 2021 is de (toekomstige) verplichting voor De Haagse Scholen berekend op basis van het op dat moment aangestelde personeel, rekening houdend met inschaling en ingeschatte vertrekans. De in 2021 verstrekte jubileumuitkeringen zijn direct op de voorziening in mindering gebracht.

Voorziening personele risico's

De voorziening personele risico's heeft betrekking op de personele juridische risico's die De Haagse Scholen loopt met betrekking op (toekomstige) claims van het Participatiefonds betreffende (het niet voldoen aan) de instroomtoets. In het laatste kwartaal van 2015 is OCW/ DUO gestart met het in rekening brengen van de daarop betrekking hebbende kosten. De bedragen van de sindsdien ontvangen beschikkingen worden direct ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Medewerkers van 57 jaar en ouder kunnen maximaal $130 + 40 = 170$ uren per jaar sparen (deeltijders naar rato). Op basis van de afgesloten "spaarovereenkomsten" is een voorziening gevormd ter dekking van de kosten van de gespaarde uren.

Voorziening geschillen

De voorziening geschillen heeft betrekking op de juridische risico's die De Haagse Scholen loopt met betrekking op mogelijke (toekomstige) claims.

Voorziening langdurige ziekten

De voorziening langdurige ziekten heeft betrekking op personeel waarvan de verwachting is dat ze na een periode van 2 jaar ziek geweest te zijn, niet meer terugkomen in hun functie. Hiervoor wordt een overzicht aangeleverd door de afdeling Verzuim door aan te geven wat per zieke de kans op herstel is. De voorziening wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loonkosten van de langdurige ziekten tot het verwachte moment van uit dienst gaan.

Voorziening transitievergoeding

De voorziening transitievergoeding heeft betrekking op mogelijke toekomstige verplichtingen die volgen uit de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB). Arbeidscontracten voor bepaalde tijd die niet worden verlengd, kunnen recht hebben op een transitievergoeding. Standaard krijgen alle nieuwe medewerkers een tijdelijk arbeidscontract bij aanvang van hun indiensttreding, maar het personeelsbeleid van De Haagse Scholen is erop gericht om dit na de eerste periode om te zetten in een vast dienstverband, ook gelet op het lerarentekort. De huidige voorziening is gebaseerd op historische gegevens van 2020 en 2021.

2.2.3 Overige voorzieningen

De overige voorzieningen bestaan alleen uit de voorziening planmatig onderhoud. Deze is met ingang van 2010 gevormd om de jaarlijkse schommelingen in de omvang van het groot planmatig onderhoud te elimineren. Jaarlijks worden de werkelijke onderhoudskosten ten laste van de voorziening gebracht. Op basis van de meerjaren onderhoudsbegroting 2020-2038 wordt een vast bedrag aan de voorziening planmatig onderhoud gedoteerd. Het verloop van deze voorziening in het boekjaar is als volgt:

Overige voorzieningen	Stand per 31/12/2020	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31/12/2021	Kortlopend deel < 1 jaar
2.2.3 Voorziening planmatig onderhoud	9.076.513	2.748.938	2.020.729	-	-	9.804.722	2.914.620
Totaal	9.076.513	2.748.938	2.020.729	-	-	9.804.722	2.914.620

Het saldo van de voorziening is ten opzichte van vorig boekjaar toegenomen, omdat er minder onderhoud is uitgevoerd in 2021 dan gepland. In de meerjaren onderhoudsbegroting stond voor 2021 € 2,2 mln. opgenomen aan geplande uitgaven. Met een totale onttrekking van € 2,0 mln. is dus € 0,2 mln. minder uitgegeven dan meerjarig gepland stond. De vertraagde werkzaamheden worden alsnog in de toekomst uitgevoerd, waarvoor het betreffende bedrag in de voorziening wordt aangehouden.

2.4 Kortlopende schulden

De specificatie van de per balansdatum openstaande kortlopende schulden is als volgt:

Kortlopende schulden	Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
2.4.3 Crediteuren	1.620.154	2.107.159
2.4.4.1 Ministerie van OCW	2.014.290	2.331.610
2.4.4.3 Overlopende post inkomsten SWV	181.370	454.224
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	50.181	73.038
2.4.8 Schulden ter zake van pensioenen	4.749	3.102
2.4.9 Overige kortlopende schulden	5.526.313	5.206.097
2.4.10 Overlopende passiva	3.511.716	3.243.977
Totaal kortlopende schulden	12.908.773	13.419.206

Het betreft uitsluitend schulden met een looptijd korter dan een jaar.

De afzonderlijke onderdelen van de kortlopende schulden worden in het onderstaande nader toegelicht. De post kortlopende schulden is op totaalniveau met € 0,5 mln. afgenomen ten opzichte van ultimo 2020.

2.4.3. Crediteuren

De post crediteuren bevat de nog openstaande facturen per balansdatum die al wel zijn geautoriseerd, maar nog niet betaald. De meeste facturen zijn in januari 2022 betaald.

2.4.4.1 Schulden Ministerie van OCW

De nog af te rekenen subsidies hebben betrekking op de afrekening van de door het Rijk in 2021 toegekende subsidies of subsidies die overlopen naar volgend jaar. In 2021 is er een afname geweest van € 0,3 mln. ten opzichte van 2020.

2.4.4.3 Schulden SWV

De schulden SWV zijn ten opzichte van 2020 afgenomen met € 0,3 mln. en dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een gewijzigd betaalritme van de Samenwerkingsverbanden.

2.4.7 Belastingen en sociale lasten

Dit betreft verschuldigde betalingen betreffende loonheffing, premies en omzetbelasting aan de Belastingdienst die in januari 2022 worden afgewikkeld. De specificatie van deze post is als volgt:

Belastingen en premies sociale verzekeringen		Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
2.4.7.1	Loonheffing	14.027	15.486
2.4.7.2	Omzetbelasting	29.111	37.706
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	7.043	19.846
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen		50.181	73.038

De verschuldigde bedragen voor loonheffing en premies sociale verzekeringen zijn iets lager ten opzichte van ultimo 2020. De openstaande posten Loonheffing en Premies sociale verzekering betreffen enkel de extra 13e en 14e run van 2021. De nog verschuldigde bedragen zijn in januari 2022 afgewikkeld en betaald.

2.4.8 Schulden ter zake van pensioenen

Dit betreft per balansdatum verschuldigde pensioenpremies aan het pensioenfonds ABP die in januari 2022 zijn afgewikkeld.

Schulden terzake pensioenen		Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
2.4.8	Schulden ter zake van pensioenen	4.749	3.102
Totaal schulden terzake pensioenen		4.749	3.102

De post schulden ter zake pensioenen is per balansdatum iets hoger dan voorgaand jaar. De openstaande post betreft slechts de extra 13e en 14e run van 2021. De nog verschuldigde bedragen zijn in januari 2022 afgewikkeld en betaald.

2.4.9 Overige kortlopende schulden

Deze post bevat alle overige kortlopende schulden. Alle overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar. De specificatie van deze post is als volgt:

Overige kortlopende schulden		Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
2.4.9.1	Nog af te rekenen / te besteden subsidies Gemeente	286.039	623.212
2.4.9.5	Nog niet geautoriseerde facturen	404.196	376.106
2.4.9.5	Overige nog te betalen bedragen	4.836.078	4.206.779
Totaal overige kortlopende schulden		5.526.313	5.206.097

De nog af te rekenen gemeentelijke subsidies hebben betrekking op de afrekening van de door de gemeente in 2021 toegekende subsidies of subsidies die overlopen naar volgend jaar.

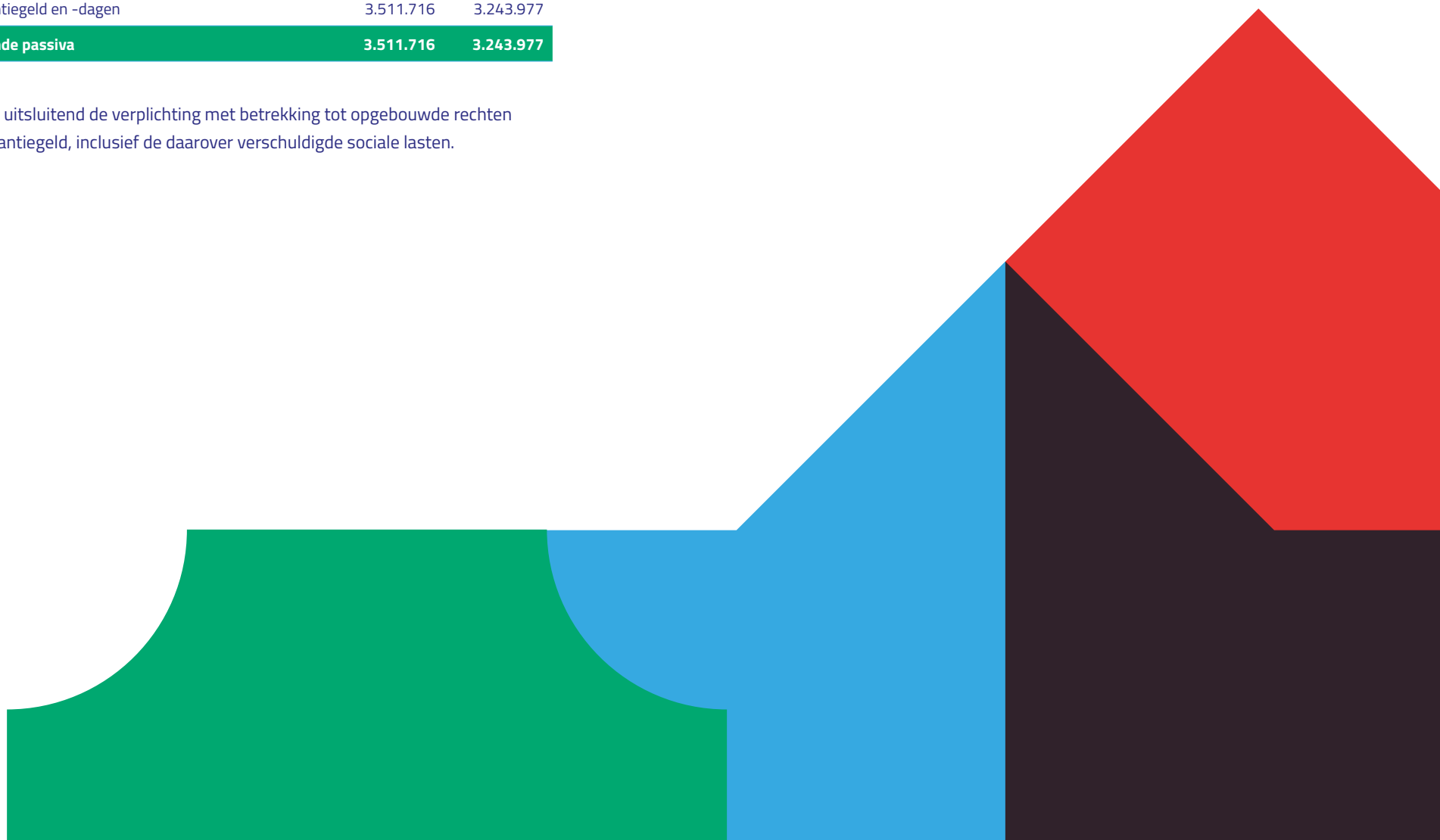
De post nog niet geautoriseerde facturen betreft facturen die wel reeds zijn ontvangen maar per balansdatum nog niet door de budgetverantwoordelijke zijn geaccordeerd. Deze facturen zijn voorzichtigheidshalve wel reeds als kosten in de jaarrekening verantwoord.

De post overige nog te betalen bedragen heeft betrekking op facturen die per jaareinde nog niet zijn ontvangen maar nog worden verwacht in verband met reeds aan derden verstrekte opdrachten. Hieronder vallen bijvoorbeeld verwachte afrekeningen met betrekking tot energie en andere facilitaire zaken (totaal € 1,5 mln.). Tevens zijn hier de naar 2022 overlopende overige subsidies opgenomen. Bestaande uit: Noodplan lerarentekort € 2,2 mln. en overige subsidies € 0,6 mln. In totaliteit zijn de overige kortlopende schulden nagenoeg gelijk aan ultimo 2020.

2.4.10 Overlopende passiva

Overlopende passiva	Per 31/12/2021	Per 31/12/2020
2.4.10.5 Vakantiegeld en -dagen	3.511.716	3.243.977
Totaal overlopende passiva	3.511.716	3.243.977

Deze post bevat uitsluitend de verplichting met betrekking tot opgebouwde rechten betreffende vakantiegeld, inclusief de daarover verschuldigde sociale lasten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Vordering op Ministerie van OCW

In het verslagjaar 2012 heeft De Haagse Scholen een stelselwijziging doorgevoerd betreffende de eeuwigdurende vordering op het Ministerie van OCW die De Haagse Scholen in de administratie had staan. Deze eeuwigdurende vordering heeft betrekking op de nog te ontvangen Rijksbijdrage betreffende de schuld vakantiegeld. Deze vordering kan en zal pas worden geïnd in het, onwaarschijnlijke, geval dat De Haagse Scholen als zelfstandig schoolbestuur zou ophouden te bestaan. Om een beter beeld te geven van de financiële stand van zaken wordt deze vordering niet meer als balanspost opgenomen maar onder de niet uit de balans blijken rechten en verplichtingen. De waarde van de vordering bedraagt per ultimo 2021 € 3.511.716.

Verplichtingen

De Haagse Scholen heeft met een aantal leveranciers contracten afgesloten waarmee verplichtingen zijn ontstaan die niet direct uit de balans blijken. In het volgende overzicht staan de contracten vermeld die voldoen aan de beide volgende voorwaarden:

- Het betreft meerjarige overeenkomsten (exclusief optionele en/of stilzwijgende verlengingen)
- Het betreft meerjarige overeenkomsten met een originele totale contractwaarde van meer dan € 214.000 (exclusief BTW) voor Diensten en Leveringen en meer dan € 5.350.000 (exclusief BTW) voor Werken

Bankgaranties

Ultimo 2021 heeft De Haagse Scholen voor in totaal € 47.346 aan bankgaranties ontstaan. Dit betreft huurgaranties voor de kantoorruimte van het bestuurskantoor.

Contractuele verplichtingen (excl. BTW)	Totaal	< 1 jaar (=2022)*	2-5 jaar
CSU Groep B.V.	€ 13.858.080	€ 2.771.616	€ 11.086.464
ArboUnie BV	€ 577.257	€ 192.419	€ 384.838
Hillsafety BV	€ 916.530	€ 183.306	€ 733.224
APS IT-diensten	€ 167.854	€ 167.854	
Omega Containertransport DH BV	€ 141.857	€ 130.945	€ 10.912
Union Street Puto	€ 638.070	€ 127.614	€ 510.456
Van Dorp installaties Z'meer	€ 153.171	€ 102.114	€ 51.057
Rovict BV	€ 496.175	€ 99.235	€ 396.940
Trigion Beveiliging B.V.	€ 385.465	€ 77.093	€ 308.372
AON Verzekeringen	€ 281.600	€ 56.320	€ 225.280
Konica Minolta Business Solutions Nederland B.V.	€ 269.427	€ 269.427	
Astrium Onderwijsaccountants	€ 148.500	€ 49.500	€ 99.000
Decolux Services BV	€ 232.750	€ 46.550	€ 186.200
	€ 21.400.842	€ 4.560.322	€ 16.840.520

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op het beeld dat de jaarrekening geeft.

Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Toelichting baten

3.1 Rijksbijdragen

De rijksbijdragen bestaan uit de vergoedingen van de personele en materiele bekostiging (gezamenlijk de lumpsumbekostiging), de overige subsidies OCW en de ontvangen rijksbijdragen van de verschillende samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.

Rijksbijdragen	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3.1.1 Rijksbijdragen OCW	126.136.711	120.814.988	113.939.984
3.1.2 Overige subsidies OCW	6.153.909	3.272.189	1.342.126
3.1.3 Ontvangen rijksbijdrage SWV	7.167.849	5.884.096	6.356.669
Rijksbijdragen	139.458.469	129.971.273	121.638.779

3.1.1. Rijksbijdragen OCW

De Rijksbijdragen OCW zijn ten opzichte van 2020 gestegen met 10,7% (€ 12,2 mln.).

Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

NPO Gelden	€ 7,0 mln.
Bijz. Bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders	€ 0,6 mln.
Stijging Personele bekostiging Lumpsum	€ 1,5 mln.
Stijging Personeel- en arbeidsmarktbeleid	€ 1,6 mln.
Stijging Bekostiging zware ondersteuning personeel	€ 0,9 mln.
Stijging bijzondere bekostiging vreemdeling	€ 0,7 mln.
Daling Prestatiebox	-/- € 1,1 mln.

In de Rijksbijdragen OCW is bedrag opgenomen van € 66.254 voor de Bijzondere bekostiging personeel voor beloning aan leraren VSO. Dit bedrag is aan 17 werknemers van de Piramide uitgekeerd.

3.1.2. Overige subsidies OCW

Dit betreft rijksbijdragen voor specifieke doelen of doelgroepen. Deze vallen niet onder lumpsumbekostiging.

In de jaarrekening dienen geoormerkte subsidies verantwoord te worden in bijlage G2 en niet-geoormerkte subsidies in bijlage G1. Aangezien alle overige subsidies conform de diverse subsidieregelingen verantwoord dienen te worden via bijlage G1, behalve de bijzondere bekostiging vreemdelingen, zijn er in 2020 geen geoormerkte subsidies opgenomen in de cijfers.

Overige subsidies OCW		Realisatie 2021	Realisatie 2020
3.1.2.2.1	Geoormerkte subsidies	4.034.615	1.323.376
3.1.2.3.1	Overige subsidies OCW	2.119.294	18.750
Overige subsidies OCW		6.153.909	1.342.126

In tegenstelling tot de geoormerkte subsidies dienen de overige subsidies OCW niet in model G opgenomen te worden.

De geoormerkte subsidies zijn als volgt te specificeren:

Overige subsidies OCW (Geoormerkt)	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Doorstroomprogramma po/vo 18/19	-	3.085
Doorstroomprogramma po/vo 19/20	34.248	13.809
Doorstroomprogramma po/vo 20/21	15.000	10.417
Doorstroomprogramma po/vo 20/21 21/22	29.986	-
Doorstroomprogramma po/vo 21/22 22/23	5.588	-
G5 Zijnstroom PO	267.136	166.054
Gelijke Kansen Alliantie 19/21	11.000	41.951
Inhaal - en ondersteuningsprogramma 20/21 TR1/TR2/TR5	3.146.719	165.281
Lerarenbeurs	117.906	147.751
Schoolkracht	11.042	-
Subsidie zij-instroom	272.409	300.000
Teambeurs	51.981	163.767
Tegemoetkoming Vervangingskosten Schoolleiders	15.680	-
Vrijroosteren leraren	55.920	-
Overige	-	311.261
Totaal geoormerkte subsidies	4.034.615	1.323.376

Ten opzichte van 2020 zijn de geoormerkte subsidies met € 2,7 mln. gestegen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door € 2,98 mln. stijging van de ontvangen subsidies Inhaal- en ondersteuningsprogramma ten behoeve van het inhalen van de onderwijsachterstanden, ontstaan door de diverse lockdowns tijdens de COVID-19 pandemie.

De overige subsidies OCW zijn als volgt te specificeren:

Overige subsidies OCW	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Aanpak jeugdwerkloosheid agv corona	3.052	-
Arbeidsmarkttoelage NPO	2.106.586	-
SOOL	4.583	18.750
Tegemoetkoming verhuur sportaccomodaties	5.073	-
Totaal Overige subsidies OCW	2.119.294	18.750

Ten opzichte van 2020 zijn de overige subsidies OCW met € 2,1 mln. gestegen door de ontvangen subsidie Arbeidsmarkttoelage NPO (€ 2,1 mln.).

3.1.3 Ontvangen Rijksbijdragen Samenwerkingsverbanden

Met de invoering van Passend Onderwijs (augustus 2014) is nieuwe categorie rijksbijdrage ontstaan. Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

Ontvangen rijkssubsidies SWV	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Bekostiging Basisondersteuning	2.246.820	2.160.004
Aanv.Bek.Visueel Gehandicapte Leerlingen	28.343	32.792
Individueel arrangement	1.093.409	869.262
Groepsarrangementen	37.000	37.000
Bekostiging SBO >2% en Groei	-	132.840
Groeibekostiging SO-scholen	1.680.201	1.719.672
Verplichte herbesteding AB-middelen	212.982	142.284
Advisering	353.633	332.650
Overige inkomsten SWV	1.515.460	930.166
Totaal	7.167.849	6.356.669

De meeste van deze inkomsten zijn afkomstig van samenwerkingsverband SPPOH.

De ontvangen rijkssubsidies SWV zijn ten opzichte van 2020 gestegen met € 0,81 mln. We zien in 2021 verhoging van de bekostiging basisondersteuning en arrangementen voor individuele leerlingen en geen inkomsten in de bekostiging SBO >2% en groei. De Overige inkomsten SWV zijn flink gestegen in verband met eenmalige uitkeringen Cluster 4 – leerlingen ter grootte van € 0,74 mln..

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Overige overheidsbijdragen en -subsidies	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	9.532.223	9.293.987	10.790.915
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	9.532.223	9.293.987	10.790.915

Bij De Haagse Scholen bestaan de Overige overheidsbijdragen geheel uit de bijdragen van de Gemeente Den Haag. Het beleid en bekostiging van het lokaal onderwijsbeleid is vastgelegd in de Haagse Educatieve agenda.

Sinds eind 2017 worden er door de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Gemeente Den Haag ook loonkostensubsidies afgegeven in het kader van de subsidieregeling STiP-banen Den Haag 2017 en vindt er via hen ook de afrekening van de ESF-subsidies plaats in het kader van Arbeidstoeleiding Pro-VSO Haaglanden.

De inkomsten uit Gemeentelijke bijdragen zijn met 11,7% gedaald ten opzichte 2020. Dit wordt veroorzaakt doordat er minder subsidie overlopend genomen vanuit 2020 naar 2021 is ten opzichte van 2019 naar 2020 en de Gemeente Den Haag heeft ook 9% (€ 0,27 mln.) minder subsidies verstrekt aan stichting De Haagse Scholen.

3.5 Overige baten

Overige baten		Realisatie 2021	Realisatie 2020
3.5.1	Verhuur	1.798.407	1.851.221
3.5.2	Detachering personeel	235.363	229.292
3.5.3	Schenking	13.578	5.827
3.5.4	Sponsoring	1.064	5.614
3.5.5	Ouderbijdragen	807.934	697.980
3.5.6	Overige	3.312.078	1.472.454
3.5.9	Baten voorgaande boekjaren	69.211	70.450
Overige baten		6.237.634	4.332.839

De overige baten zijn ten opzichte van 2020 gestegen met € 1,9 mln.. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de subsidie Extra Hulp voor de klas in 2021 (€ 2,1 mln.), die wij via het Lucas Onderwijs hebben ontvangen en wordt verantwoord onder de overige overige baten. De toename op de ouderbijdragen t.w. 15,8% (€ 110K) is toe te schrijven op minder ontvangsten in 2020 ten tijde van de coronacrisis.

De post ouderbijdragen bestaat uit:

Ouderbijdragen	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Vrijwillige ouderbijdragen	268.758	203.532
Overblijfgelden	291.966	378.816
Werkweek/excursies	177.706	64.875
Diverse overige bijdragen	69.503	50.757
Totaal Ouderbijdragen	807.934	697.980

Toelichting lasten

4.1 Personele lasten

De personele lasten vormen circa 83% van de totale lasten van De Haagse Scholen en zijn dus één van de belangrijkste onderdelen van onze financiële huishouding.

Personeelslasten		Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
4.1.1	Lonen en salarissen	105.803.787	108.929.227	102.369.374
4.1.2	Overige personele lasten	13.166.181	13.114.492	11.370.454
4.1.3	Af: uitkeringen	-1.722.461	-546.017	-1.082.070
Personeelslasten		117.247.507	121.497.703	112.657.758

Het aantal fte is ten opzichte van 2020 gestegen met 33 fte van 1475 fte naar 1509 fte en de gemiddelde loonkosten zijn met € 711 per fte gestegen. Deze stijging heeft te maken met de stijging van de pensioenpremies van het ABP van 25,9% ten opzichte van 24,9% in 2020, maar ook de CAO stijging en de kosten van de toekenning Arbeidsmarkttoelage.

De post Uitkeringen heeft betrekking op de ontvangen vergoedingen voor Zwangerschaps- en bevallingsverlof die wij via het UWV ontvangen. Ten opzichte van 2020 zijn de vergoedingen voor zwangerschaps- en bevallingsverlof gestegen met 59% oftewel € 640K.

Begroten van deze post blijkt in de loop der jaren erg lastig en kan alleen op historische gegevens gebaseerd worden.

4.1.1 Lonen en salarissen

Lonen en salarissen	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	78.939.868	82.423.347	76.807.801
4.1.1.2 Sociale lasten	14.215.842	14.083.996	14.327.285
4.1.1.3 Pensioenpremies	12.648.077	12.421.885	11.234.288
Lonen en salarissen	105.803.787	108.929.228	102.369.374
Aantal Fte	1.509	1.512	1.475
Gemiddelde loonkosten	70.138	72.067	69.389

De omvang van de post Lonen en Salarissen wordt bepaald door de hoeveelheid (aantal fte) en de prijs (gemiddelde loonkosten). Daarbij kan De Haagse Scholen zelf sturen op het aantal fte's, terwijl de gemiddelde loonsom nagenoeg geheel extern wordt bepaald.

De toename van 33 fte ten opzichte van 2020 komt voort uit de inzet van werkdrukmiddelen voor €2,18 mln. en de NPO gelden voor € 1,55 mln..

Met het groeiend aantal leerlingen en het wegwerken van de onderwijsachterstanden door de diverse lockdowns door de COVID-19 pandemie was die formatie-uitbreiding ook meer dan noodzakelijk en de toename zal zich in 2022 in meer of mindere mate voortzetten.

De gemiddelde loonkosten zijn in 2021 met 1,08% gestegen ten opzichte van 2020. Dit komt voort uit meerdere aspecten zoals een CAO salarisstijging van 2.25%, een eenmalige verhoging van de eindejaarsuitkering van 6,3% naar 6,5%, de stijging van de ABP pensioenpremie met 1%, maar ook een wijziging van de personeelsopbouw waarbij er meer OOP medewerkers zijn aangenomen (36 fte) en de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand van invloed is geweest.

In de sociale lasten zit een creditering van de maanden november en december 2021 verwerkt van ca. € 419.872, doordat de premie Participatiefonds voor deze maanden op 0% is gezet, aangezien het Participatiefonds een vermogensoverschot had.

4.1.2 Overige personele lasten

Overige personele lasten	Realisatie 2021	Realisatie 2020
4.1.2.1 Mutaties personele voorzieningen	1.146.482	436.079
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	8.985.507	8.302.312
4.1.2.3 Overig	3.034.193	2.632.063
Overige personele lasten	13.166.181	11.370.454

4.1.2.1 Mutaties personele voorzieningen

De personele voorzieningen zijn flink toegenomen ten opzichte van vorig jaar, mede door een toename van de voorziening voor langdurig zieken van € 425K en een nieuw gevormde voorziening transitievergoeding van € 350K.

4.1.2.2 Personeel niet in loondienst

De post personeel niet in loondienst is als volgt te specificeren:

Personeel niet in loondienst bedragen x € 1.000	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Gemeentelijke subsidies	3.021	4.153
Inhuur bestuurskantoor	952	717
Inhuur juristen	18	54
Inhuur t.b.v. inzet werkdrukmiddelen	149	182
Inhuur scholen t.b.v. vervanging	800	871
Kosten toezichthouders	20	32
Inzet schoolbegeleidingsdienst HCO	899	357
Overige inhuur scholen	3.125	1.937
Totaal	8.984	8.302

De realisatie van 2021 is hoger dan de realisatie 2020, mede door meer inhuur op de scholen.

Het wordt steeds lastiger om tijdelijke vervangers in eigen dienst te vinden voor afwezige leerkrachten (vanwege ziekte, studie, zwangerschaps-, bevallings- en ouderschapsverlof e.d.) en er moet daarom nog steeds veel gebruik worden gemaakt van externe inhuur.

4.1.2.3. Overige

Overige	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Reiskosten	224.033	237.218
Dienstreizen en parkeergeld	52.801	51.746
Opleiding en training	1.672.237	1.403.760
Personeel overige kosten	600.793	418.514
Medezeggenschap	16.042	10.690
Kosten re-integratie	90.084	36.462
Werving en selectie	73.293	205.566
Bedrijfsgezondheidszorg	253.935	205.118
Overige	50.974	62.989
Totaal	3.034.192	2.632.063

De overige personeelskosten zijn toegenomen, met name meer opleiding en training ten opzichte van 2020, vanuit de NPO gelden € 120K). In 2020 waren er minder opleidingen en training in verband met de coronacrisis.

4.2 Afschrijvingen

Afschrijvingen	Realisatie 2021	Realisatie 2020
4.2.2 Materiële vaste activa	2.771.517	2.731.806
Afschrijvingen	2.771.517	2.731.806

De afschrijvingen zijn in 2021 nagenoeg gelijk aan 2020.

De post afschrijvingen 2021 bevat een bedrag van € 167K dat is bekostigd uit gemeentelijke of overige subsidies. Deze posten worden wel geactiveerd zodat zij t.z.t. ter vervanging in het meerjareninvesteringsplan (MIP) kunnen worden opgenomen. Ze worden direct in het jaar van aanschaf geheel afgeschreven ten laste van de subsidie.

4.3 Huisvestingslasten

Huisvestingslasten	Realisatie 2021	Realisatie 2020
4.3.1 Huur	314.696	342.534
4.3.3 Onderhoud	2.247.524	2.312.870
4.3.3.1 Dotatie groot onderhoud	2.748.938	2.748.938
4.3.4 Energie en water	1.884.969	1.913.773
4.3.5 Schoonmaakkosten	3.099.193	3.237.806
4.3.6 Heffingen	250.123	262.771
4.3.7 Overige	49.051	63.790
Huisvestingslasten	10.594.494	10.882.482

De kosten voor huisvestingslasten zijn op alle posten licht afgenomen ten opzichte van 2020.

4.4 Overige lasten

Overige lasten	Realisatie 2021	Realisatie 2020
4.4.1 Administratie en beheerslasten	2.473.352	2.664.921
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	5.088.277	4.076.767
4.4.3 Mutaties overige voorzieningen	-2.488	-
4.4.4 Overige	2.531.812	2.164.950
Overige lasten	10.090.953	8.906.639

De administratie- en beheerslasten zijn ten opzichte van 2020 iets afgenomen, met name door minder ICT onderhouds- en netwerkbeheerskosten en lagere ICT Licentie- en beheerskosten en het doorvoeren van maandelijksse permanenceboeking waardoor er kosten overlopen voor ca. 1 à 2 maanden naar 2022.

De inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn voornamelijk gestegen door een toename van inhuur van externe begeleiding van leerlingen voor € 0,6 mln. en extra OLP-licenties € 0,3 mln..

De post overige lasten is in 2021 gestegen, met name door meer schoolreisjes en werkweken en culturele uitjes ten opzichte van 2020, deels gecompenseerd door minder lasten voorgaande jaren. In 2020 vonden door de lockdowns in verband met de COVID-19 pandemie zeer weinig schoolreisjes en werkweken plaats.

In de realisatie 2021 is een bedrag van € 47.916 opgenomen voor de kosten van de accountant.

Honoraria van de accountant	2021 Astrium	2020 Mazars / Astrium
Honorarium onderzoek jaarrekening	47.916	55.856
Honorarium andere controle opdrachten	-	-
Honorarium fiscale adviezen	-	-
Honorarium andere niet-controlediensten	-	-
Totaal	47.916	55.856

5. Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten	Realisatie 2021	Realisatie 2020
5.1 Rentebaten	-	-
5.5 Rentelasten (-/-)	-119.372	-80.140
Financiële baten en lasten	-119.372	-80.140

De rentelasten zijn een resultaat van de negatieve rente op ons banksaldo. In oktober 2021 zijn we hierom overgestapt op schatkistbankieren.

Deel 3

Overige gegevens

Verantwoording subsidies

Model G

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1006934-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165669-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165734-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165734-01	23/08/2021	ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165734-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1006946-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1090925-01	03/09/2020	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1006949-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165826-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165827-01	23/08/2021	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1177380-01	22/09/2021	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1006955-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165831-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1006988-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1006988-01	28/08/2019	Ja

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1006988-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1090920-01	03/09/2020	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1090920-01	03/09/2020	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165800-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1007023-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1007023-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1009803-01	27/09/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1090844-01	03/09/2020	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165853-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165853-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1007065-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 958706-01	02/01/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1090863-01	03/09/2020	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1007067-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1019880-01	28/11/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1177452-01	22/09/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165835-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1166021-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1007131-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165997-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1091305-01	03/09/2020	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165938-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165938-01	23/08/2021	Nee

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165940-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165941-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1007151-01	28/08/2019	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1165990-01	23/08/2021	Nee
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1091194-01	03/09/2020	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1166169-01	23/08/2021	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1191121-01	22/12/2021	Ja
Regeling lerarenbeurs	Subsidie voor studieverlof 1166135-01	23/08/2021	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1085546-01	03/07/2020	Ja
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1164705-01	23/08/2021	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1078830-01	01/04/2020	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1102867-01	01/12/2020	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1088669-01	05/08/2020	Ja
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1085613-01	03/07/2020	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1164693-01	23/08/2021	Ja
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1189663-01	22/12/2021	Ja
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1122955-01	26/01/2021	Ja
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1085598-01	03/07/2020	Ja
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1180618-01	21/10/2021	Ja
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1189628-01	22/12/2021	Ja
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1183671-01	23/11/2021	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1189656-01	22/12/2021	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1052413-01	26/02/2020	Ja

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1120809-01	07/01/2021	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1097383-01	29/10/2020	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1189629-01	22/12/2021	Nee
Regeling subsidie zij-instroom	Subsidie zij-instroom 1083304-01	26/05/2020	Nee
Regionale samenwerking kansengelijkheid in het onderwijs	GK019006	31/10/2019	Nee
Subsidie Doorstroomprogramma po-vo (19/20)	DPOVO19094	28/08/2019	Nee
Subsidie Doorstroomprogramma po-vo (19/20)	DPOVO19102	28/08/2019	Nee
Subsidie Doorstroomprogramma po-vo (20/21)	DPOVO20187	29/10/2020	Ja
Subsidie Doorstroomprogramma po-vo (20/21)	DPOVO20085	29/10/2020	Nee
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-17FE	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-17JE	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-17MR	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-17PJ	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-17PY	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-19LY	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-19MZ	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-19NN	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-19OQ	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-19SI	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-19WO	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-19YL	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-19ZF	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-20JJ	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-20JM	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 1-26AX	IOP1-41572-PO	03/07/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-17EK	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-17EU	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-17FN	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-17FV	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-17NF	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-17NQ	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-17PJ	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-17PY	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-18PQ	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19MH	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19MP	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19MU	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19MZ	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19NT	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19NW	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19NZ	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19OC	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19OQ	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19SI	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19TO	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19UK	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19XU	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19YL	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19YS	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19YX	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19ZF	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-19ZJ	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-20IX	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-20JE	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-20KP	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-26AU	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-26PP	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 2-27VA	IOP2-41572-PO	16/10/2020	Ja
Subsidieregeling zij-instroom PO G5	G5 - Den Haag	31/07/2020	Nee
Regeling Teambeurs PO (2020-2022)	TEAM19016	14/10/2019	Nee
Subsidieregeling tegemoetkomingvervangingskosten schoolleiders PO (2021-2023) - 17EU	TVKS21029	22/09/2021	Nee
Subsidie Doorstroomprogramma po-vo 2021 (2021-2023)	DPOVO21086	20/07/2021	Nee
Subsidie Doorstroomprogramma po-vo 2021 (2021-2023)	DPOVO21134	27/07/2021	Nee
Subsidie Doorstroomprogramma po-vo 2021 (2021-2023)	DPOVO21158	20/07/2021	Nee
Vrijroosteren leraren fase III 2021-2023	VRL210027	05/07/2021	Nee
Subsidieregeling impuls en innovatie bewegingsonderwijs (2021-2023)	IIB210329	13/12/2021	Nee
Subsidieregeling Schoolkracht (2021-2022)	SK20-190Q	15/04/2021	Nee
Subsidieregeling Schoolkracht (2021-2022)	SK20-20JM	15/04/2021	Nee
Subsidieregeling Schoolkracht (2021-2022)	SK20-20IX	22/05/2021	Nee

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-17EK	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-17EU	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-17FE	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-17JE	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-17NQ	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-17PJ	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-18AR	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-18PQ	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19LY	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19MH	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19MP	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19MU	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19MZ	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19NN	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19NT	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19NW	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19NZ	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19OC	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19OQ	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19SI	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19TO	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19UK	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19VB	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19YL	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19YX	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-19ZJ	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-20JE	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-26AX	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-26PJ	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-26PP	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 tijdvak 5-27VA	IOP5-41572-PO	17/07/2021	Ja
Subsidieregeling tegemoetkoming vervangingskosten schoolleiders primair onderwijs	TVKS19065	11/11/2019	Nee

Vaststellingsformat schoolbesturen subsidie 2021

Type	Beschikkningsnr.	Activiteitsnummer en - naam	Toegekend bedrag	Ontvangen voorschot	Realisatie	Evt. ver-rekening	Verant-woord bedrag	Toe-lichting	Terug-betalen	Overlopend naar 2022
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/650	06.05.03 Kopklassen inclusief begeleiding	250.000	250.000			250.000		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/707	06.05.03 Kopklassen inclusief begeleiding	80.000	80.000	348.341		80.000		- 0	- 0
Voorziening onderwijsbeleid Den Haag 2019	ABBA/SVL/486	02.02.06 - Conciërgeregeling	136.868	136.868	142.634		136.868		- 0	- 0
Voorziening onderwijsbeleid Den Haag 2019	ABBA/SVL/421	02.02.08 - Voormalige ID-banen po	30.000	30.000	37.502		30.000		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/645	02.03.02 Leren en innoveren in po-netwerken	35.000	35.000	15.000		15.000		20.000	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/658	02.03.02 Leren en innoveren in po-netwerken	18.500	18.500	10.417		10.417		8.083	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/439	05.01.02 - Pilots kindcentra po (IKC)	63.000	63.000	61.431		61.431		1.569	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/476	05.01.05 - Culturele activiteiten po	137.725	137.725	181.810		137.725		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/460	05.05.04 - Schoolsportclub	266.938	266.938	347.396		266.938		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/536	05.05.03 - Schoolsportcoördinator	483.859	483.859	556.848		483.859		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/453	05.05.01 - Haagse Sporttuin	267.660	267.660	284.878		267.660		- 0	- 0
VGO DH 2019	ABBA/SVL/6	01.01.01 Schoolbegeleiding - on-derwijsachterstanden	109.503	109.503	90.074		90.074		19.429	- 0

Type	Beschikkingnr.	Activiteitsnummer en - naam	Toegekend bedrag	Ontvangen voorschot	Realisatie	Evt. ver-rekening	Verant-woord bedrag	Toe-lichting	Terug-betalen	Overlopend naar 2022
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/436	05.01.08 - Brede buurtschool acti-viteiten po niet VVE-scholen	112.856	112.856	104.849		104.849		8.007	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/443	01.01.04 - Leerkansenprofiel	3.149.960	3.149.960	3.089.675		3.089.675		60.285	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/431	01.01.03 - Extra of intensieve leertijd po	2.226.599	2.226.599	2.526.516		2.226.599		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/418	01.01.047 - Doorgaande lijn po gekoppeld aan VVE	250.800	250.800	252.765		250.800		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2019	ABBA/SVL/466	05.01.03 - Vakantiescholen po	276.720	276.720	219.801		219.801		56.919	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/671	06.05.02 Opvanggroepen voor nieuwkomers	633.000	633.000	874.212		616.958		16.042	- 0
ASV-2020	ABBA/VL/38880	Ouderparticipatie Cultuurrparticipa-tie 2021	10.000	10.000	10.000		10.000		- 0	- 0
ASV	ABBA/VL/39927	Vervoer Schoolzwemmen (waarde-ringssubsidie)	5.909	5.909	4.049		4.049		1.860	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/582	01.01.08 Maatwerkaanpak kansen-gelijkheid po	50.000	50.000	50.000		50.000		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/646	02.02.01 Aanpak lerarentekort po - Programma Klaswerk	70.000	70.000	9.801		9.801		60.199	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/655	06.05.02 Opvanggroepen voor nieuwkomers	84.000	84.000	87.656		84.000		- 0	- 0
Subsidieregeling Primair onderwijs Den Haag 2020	ABBA/SVL/651	02.02.10 Programma zij-instroom	600.000	600.000	600.000		600.000		- 0	- 0
			9.348.897	9.348.897	9.905.655	- 0	9.096.504		252.393	- 0

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

WNT-verantwoording 2021 De Haagse Scholen

De WNT is van toepassing op De Haagse Scholen. Het voor De Haagse Scholen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 190.000 (Klasse F).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt³

Gegevens 2021

bedragen x € 1	Dhr. Mr. W. Hendricks	Mw. Dr. J. van Beek	Dhr. R.H.M. Peeters	Dhr. Drs. J.D.H.M. Willenborg
Functiegegevens ⁵	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12	25/10-31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	1	0,6	N.v.t.
Dienstbetrekking ⁸	Ja	Ja	Ja	N.v.t.
Bezoldiging⁹				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.488	132.417	14.572	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	22.852	21.541	-	N.v.t.
Subtotaal	163.340	153.958	14.572	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	190.000	190.000	21.238	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	163.340	153.958	14.572	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering we- gens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020¹⁴

bedragen x € 1	Dhr. Mr. W. Hendricks	Mw. Dr. J. van Beek	Dhr. R.H.M. Peeters	Dhr. Drs. J.D.H.M. Willenborg
Functiegegevens ⁵	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/01-31/12	N.v.t.	01/01-31/08
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1	1	N.v.t.	1
Dienstbetrekking ⁸	Ja	Ja	N.v.t.	Ja
Bezoldiging⁹				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.659	135.614	N.v.t.	54.070
Beloningen betaalbaar op termijn	20.934	19.783	N.v.t.	-264
Subtotaal	161.593	155.397	N.v.t.	53.806
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	183.000	183.000	N.v.t.	122.000
Bezoldiging	161.593	155.397	N.v.t.	53.806

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing voor De Haagse Scholen in 2021.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen¹**Gegevens 2021**

bedragen x € 1	Dhr. Drs. M.M. Frequin	Dhr. A. Mohamed-ajob	Dhr. H. Verkerk	Mw. Drs. E.D.C.M. Lambrechts
Functiegegevens ²	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	N.v.t.
Bezoldiging				
Bezoldiging ³	5.500	5.000	5.000	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	28.500	19.000	19.000	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁵	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	5.500	5.000	5.000	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁶	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁷	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020⁸

bedragen x € 1	Dhr. Drs. M.M. Frequin	Dhr. A. Mohamed-ajob	Dhr. H. Verkerk	Mw. Drs. E.D.C.M. Lambrechts
Functiegegevens ²	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/01-31/12	14/07-31/12	01/01-20/05
Bezoldiging				
Bezoldiging ³	5.500	5.000	2.292	1.937
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	27.450	18.300	8.523	7.069

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder

Niet van toepassing voor De Haagse Scholen in 2021

Tabel 1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700

De totale bezoldiging van een topfunctionaris inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen (uitsluitend te verantwoorden indien en voor zover er sprake is bij een topfunctionaris van bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij de WNT-instelling en/of bezoldiging uit hoofde van werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen)¹

Niet van toepassing voor De Haagse Scholen in 2021

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

In het geval een leidinggevende topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij een of meer andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van deze tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1a. Dit geldt in voorkomende gevallen ook voor diegene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700.¹

Niet van toepassing voor De Haagse Scholen in 2021

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

In het geval een leidinggevende topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij een of meer andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van deze tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1d. Dit geldt in voorkomende gevallen ook voor diegene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder.

Niet van toepassing voor De Haagse Scholen in 2021

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen in 2021.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bezoldigingsmaxima 2021 (in €)

Klasse1	Toepasselijk bezoldigingsmaximum	Voorzitter raad van toezicht (15%)	Leden raad van toezicht (10%)
A	124.000	18.600	12.400
B	138.000	20.700	13.800
C	149.000	22.350	14.900
D	163.000	24.450	16.300
E	177.000	26.550	17.700
F	190.000	28.500	19.000
G	216.000	32.400	21.600

De Haagse Scholen heeft zestien complexiteitspunten en valt hierdoor in Klasse F (omzet tussen de € 75 en € 125 miljoen = 8 complexiteitspunten, driejaarsgemiddelde tussen de 10.000 en 20.000 bekostigde leerlingen = 4 complexiteitspunten en vier onderwijssoorten = 4 complexiteitspunten. De berekening van de complexiteitspunten is goedgekeurd door de raad van toezicht op 16 december 2021.

Verbonden partijen

Model E

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 12/31/20 EUR	Resultaat jaar 2020 EUR	Totale baten jaar 2020 EUR	Art 2:403 BW Ja/Nee	Deelname %	Consolidatie
Samenwerkingsverband Stichting Primair Passend Onderwijs Haaglanden	Stichting	Den Haag	4 - overig	2.175.405	-178.018	36.050.756	Nee	0%	Nee
Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Midden Holland	Stichting	Gouda	4 - overig	1.430.981	645.643	10.647.648	Nee	0%	Nee
Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland	Stichting	Naaldwijk	4 - overig				Nee	0%	Nee
Stichting Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Westland	Stichting	Naaldwijk	4 - overig	698.268	-12.268	8.750.788	Nee	0%	Nee
Stichting Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Delftlanden	Stichting	Delft	4 - overig	926.597	-113.156	12.402.754	Nee	0%	Nee
Vereniging Samenwerkingsverband Voortgezet (speciaal) Onderwijs Midden-Holland en Rijnstreek	Vereniging	Gouda	4 - overig	3.230.151	-393.700	20.870.493	Nee	0%	Nee
Vereniging Primair onderwijs raad	Vereniging	Utrecht	4 - overig	3.420.000	825.000	6.323.000	Nee	0%	Nee

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht van De Haagse Scholen, stichting voor primair en speciaal openbaar onderwijs

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van De Haagse Scholen, stichting voor primair en speciaal openbaar onderwijs te 'S-GRAVENHAGE' gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van De Haagse Scholen, stichting voor primair en speciaal openbaar onderwijs op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van De Haagse Scholen, stichting voor primair en speciaal openbaar onderwijs zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720.

Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zoetermeer, 12 mei 2022

Astrium Onderwijsaccountants B.V.

Was getekend,
Drs. R.A.D. Knoester RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlagen

Nevenfuncties college van bestuur 2021

Naam	Functie	Nevenfuncties
De heer mr. W. (Wiely) Hendricks	Voorzitter college van bestuur	▪ Voorzitter PO-Platform Den Haag ▪ Voorzitter Stichting Playing for Success ▪ Lid bestuur Vervangingsfonds/ Participatiefonds (bezoldigd via vacatiegeld, dat rechtstreeks naar De Haagse Scholen gaat)
Mevrouw Dr. J. (Cobi) van Beek	Lid college van bestuur	▪ Lid dagelijks bestuur SPPOH ▪ Lid algemeen bestuur SPOW ▪ Lid algemeen bestuur Zuid Holland West ▪ Voorzitter stuurgroep opleidingsschool Zuid-West Holland ▪ Lid stuurgroep Dekkend netwerk passend onderwijs Delft ▪ Lid POVO ▪ Expertgroep onderzoek en innovatie, PO-Raad ▪ Lid landelijke kennistafel ontwerpend en onderzoekend leren, PO-Raad ▪ Voorzitter Raad van Toezicht MAAS theater, dans en podium
De heer R. (René) Peeters	Lid college van bestuur ad interim	▪ Lid dagelijks bestuur SPPOH ▪ Lid algemeen bestuur SPOW ▪ Lid algemeen bestuur Zuid Holland West ▪ Lid stuurgroep opleidingsschool Zuid-West Holland ▪ Lid stuurgroep Dekkend netwerk passend onderwijs Delft ▪ Voorzitter hoofdbestuur Humanitas ▪ Lid Raad van Toezicht Stichting Orion (openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs, Amsterdam) ▪ Lid Raad van Advies Inspectie van het Onderwijs (tot 01-04-2022)

Verslag raad van toezicht

Het verslagjaar 2021 heeft voor de scholen in het teken gestaan van de coronapandemie. De raad van toezicht heeft oog voor de ingrijpende gevolgen van schoolsluiting en quarantaine voor het welzijn van kinderen en het welbevinden van de medewerkers op de scholen en het bestuurskantoor. Via periodieke rapportages vanuit het college van bestuur heeft de raad van toezicht vinger aan de pols gehouden omtrent de situatie op de scholen ten gevolge van corona. De raad van toezicht spreekt zijn waardering uit voor de deskundige wijze waarop de medewerkers van De Haagse Scholen in uiterst moeilijke omstandigheden zorg hebben gedragen voor het onderwijs aan en de leerlingen op de scholen. In de loop van 2021 zijn in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs van overheidswege middelen beschikbaar gesteld voor het inlopen van achterstanden ten gevolge van corona en het investeren in de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van leerlingen. De raad van toezicht is in de loop van 2021 vanuit het college van bestuur geïnformeerd over de uitkomst van de in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs voorgeschreven schoolscans en de door de scholen gekozen interventies.

Een ander urgent probleem dat in 2021 de aandacht heeft gevraagd van de raad van toezicht en andere geledingen binnen de organisatie is het lerarentekort. De bestuurlijke aanpak met onder andere aandacht voor het aantrekken van meer zij-instromers, extra inzet op de wervingskant, het verstevigen van de samenwerking met de opleidingsinstituten, het ontwikkelen van managementrapportages om zicht en grip te krijgen op de personeelssituatie op de scholen en een heroriëntatie op de inrichting van het onderwijs en scholen is op verschillende momenten in het verslagjaar onderwerp van gesprek geweest tussen de raad van toezicht en het college van bestuur.

Wettelijke taken

Naast de focus op de coronapandemie en het lerarentekort heeft de raad van toezicht met in acht neming van de wettelijke taken en bevoegdheden en het interne toezichtkader uitvoering gegeven aan de hem toebedeelde taken:

1. de werkgeversrol

De renumeratiecommissie heeft individuele en gezamenlijke voortgangs- en beoordelingsgesprekken gevoerd met de leden van het college van bestuur. Vanuit de renumeratiecommissie en de raad van toezicht is er waardering voor de wijze waarop het college van bestuur in 2021 in complexe (werk)omstandigheden uitvoering heeft gegeven aan zijn taken. De bezoldiging inclusief overige arbeidsvoorwaarden van het college van bestuur zijn vastgesteld in overeenstemming met de vigerende CAO Bestuurders PO en de Wet Normering Topinkomens.

Voor het overzicht van de specifieke bezoldiging van de leden van het college van bestuur en de raad van toezicht wordt verwezen naar de bijlage 'Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)'. Het overzicht van hoofd- en/ of nevenfuncties van de raad van toezicht en het college van bestuur is opgenomen in de bijlage. Er is geen sprake van ongewenste belangenverstrengeling tussen leden van de raad van toezicht en/ of leden van het college van bestuur of met betaalde en onbetaalde nevenfuncties van de leden.

In verband met het wegvallen ten gevolge van ziekte van één van de leden van het college van bestuur is eind 2021 een tijdelijk waarnemer benoemd.

2. De toezichthoudende rol

De raad van toezicht heeft vanuit zijn toezichthoudende rol goedkeuring verleend aan de jaarstukken, het bestuursplan inclusief de begroting, een voorstel tot statutenwijziging (m.b.t. een uitbreiding van het aantal leden van de raad van toezicht) en een voorstel tot invoering van schatkistbankieren. De raad van toezicht heeft overlegd met de door de raad van toezicht aangestelde accountant over het jaarverslag en de jaarrekening. Opvolging van de door de accountant gesignaleerde (beperkt van omvang zijnde) bevindingen is bewaakt door de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft daarnaast intensief gesproken met het college van bestuur over de invulling en rolverdeling van de kwaliteitszorg en de kwaliteitscyclus binnen De Haagse Scholen, met oog hierbij voor het door de Inspectie van het Onderwijs gehanteerde referentiekader. Ook is het gesprek gevoerd over de hoogte en wijze van inzet van de reserves.

Onderdeel van het toezichtkader van de raad van toezicht is ook het toezien op de rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige bestemming van middelen. De RvT heeft geen indicaties gekregen van schendingen op dit gebied of andere schendingen van wettelijke voorschriften geconstateerd. Ook zijn er geen indicaties voor afwijkingen van de (governance) code Goed bestuur in het primair onderwijs.

3. De adviseursrol

De raad van toezicht heeft het college van bestuur op verschillende terreinen, ten aanzien van verschillende beleidsdocumenten van advies voorzien, o.a. op het punt van het meerjarig HRM-beleid, digitale veiligheid, het innovatiebeleid en de aanpak lerarentekort. Ook is verkennend gesproken over de mogelijkheid van vormen van samenwerking met aanpalende sectoren zoals de kinderopvang en het voortgezet onderwijs.

Interne organisatie, samenstelling, werkwijze en adviesorganen
Vanaf 2011 zijn binnen De Haagse Scholen de functies van intern toezicht en bestuur gescheiden in twee aparte organen; een orgaan voor intern toezicht, de raad van

toezicht en een apart orgaan voor het bestuur, het college van bestuur, tevens het bevoegd gezag.

De raad van toezicht houdt op grond van wettelijke bepalingen, de statuten en interne reglementen toezicht op de gang van zaken binnen de stichting. Het college van bestuur is belast met het besturen van de organisatie en is bevoegd tot alle taken die niet krachtens de wet of de statuten bij anderen zijn belegd.

De raad van toezicht kende in 2021 drie leden: de voorzitter Mark Frequin en een tweetal leden, Ajoeb Mohamedajoeb en Henk-Frits Verkerk. In goed overleg met de GMR zijn eind 2021 op basis van de regeling "Profielschets leden raad van toezicht" en de "Regeling werving en selectie leden raad van toezicht" drie nieuwe leden voor de raad van toezicht voorgedragen bij de gemeenteraad.

De leden van de raad van toezicht hebben geen ander belang bij de stichting dan op grond van de uitoefening van hun rol in de raad. Er zijn in 2021 geen situaties voorgekomen waarin zich (de schijn van) een potentieel tegengesteld belang voordeed.

De raad van toezicht is in het verslagjaar zes maal bijeengekomen. De raad van toezicht wordt bij de uitoefening van zijn taken ondersteund door de bestuurssecretaris van De Haagse Scholen. De vergaderingen van de raad van toezicht worden in beginsel bijgewoond door het college van bestuur. De raad van toezicht voert daarnaast twee maal per jaar overleg met een vertegenwoordiging van de GMR en met de accountant over de jaarstukken. In het overleg met de GMR is onder andere de goede werking van de zogenaamde horizontale dialoog met het college van bestuur geadresseerd. Op dit vlak waren er in 2021 geen bijzondere bevindingen.

De raad van toezicht kent twee adviesorganen; de financiële auditcommissie en de remuneratiecommissie. Leden van de financiële auditcommissie in 2021 waren Ajoeb Mohamedajoeb (vanuit de raad van toezicht) en een tweetal externe leden, Ingeborg van Elswijk en Kirsten Veldhuijzen. De financiële auditcommissie adviseert – gevraagd

en ongevraagd – de raad van toezicht over de rechtmatigheid en doelmatigheid van inzet van financiële middelen. De financiële auditcommissie is in 2021 vijf maal bijeengekomen. De financiële auditcommissie heeft advies uitgebracht richting de raad van toezicht over de vaststelling van het jaarverslag en het bestuursplan, een voorstel tot invoering van schatkistbankieren, het verslag van de accountant, de tussentijdse 4- en 8 maanden (voortgangs)rapportage over de financiële situatie in zijn algemeenheid en een voorstel van het college van bestuur over de omvang van het eigen vermogen en de inzet van reserves boven de door de Inspectie gehanteerde signaalwaarden.

In 2021 maakten de voorzitter van de raad van toezicht, Mark Frequin en Ajoeb Mohamedajoeb deel uit van de renumeratiecommissie. De renumeratiecommissie heeft conform te doen gebruikelijk een arbeidsvoorwaardelijk en functioneringsgesprek gevoerd met het college van bestuur.

De raad van toezicht heeft in 2021 onder externe begeleiding, als onderdeel van een vierjarige cyclus, aan de hand van een gestandaardiseerd model een zelf-evaluatie uitgevoerd om de effectiviteit van het werken en handelen van de raad van toezicht te versterken. De opbrengst hiervan is vastgelegd en in een dialoogsessie besproken, aanbevelingen worden opgepakt.

Extern toezicht

De gemeenteraad oefent extern toezicht uit op basis van bevoegdheden uit de wet dan wel de statuten van De Haagse Scholen. Binnen de gestelde kaders is in 2021 ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeenteraad een voorstel tot statutenwijziging en tot benoeming van een drietal nieuwe leden voor de raad van toezicht, ter overleg zijn aangeboden de conceptbegroting en de accountantsverklaring.

Mark Frequin
voorzitter raad van toezicht

Verslag gemeenschappelijke medezeggenschapsraad

GMR: 'Werken aan de kwaliteit van het onderwijs'

De GMR wil, samen met het College van Bestuur, de medezeggenschapsraden op de scholen, de medewerkers én de ouders en de kinderen, werken aan de kwaliteit van het onderwijs. En doet dat met een constructief kritische houding. Deze beoogde benadering vormde één van de uitkomsten van de Eendaagse samenkomst die de GMR aan de start van het schooljaar 2021-2022 hield. Naast een inhoudelijk programma besteedde de GMR ook aandacht aan teambuilding. Voor een raad bestaande uit ouders en medewerkers van veel verschillende scholen en een vertegenwoordiger van het Bestuurskantoor vormt dat een wezenlijk onderdeel in de samenwerking. Zoveel is na twee jaar beperkingen door corona en veel vergaderingen in teams wel duidelijk geworden.

Uitgelicht

Natuurlijk vroegen het lerarentekort en de directe en langere termijn gevolgen voor het onderwijs door corona ook de aandacht van de GMR. Dat geldt voor meerdere onderwerpen die elders in dit jaarverslag van De Haagse Scholen aan de orde komen (voor onderwerpen GMR, zie: Overzicht instemmingsverzoeken, ...). Om beter uit te lijnen hoe de behandeling in de GMR verloopt, lichten we hieronder twee onderwerpen iets uitgebreider toe.

Indeling scholen - schaalindeling directeuren

Het instemmingsverzoek 'Functiebouwhuis – bepalen D12 en D13 scholen' ontving de GMR net te laat om nog mee te kunnen nemen voor de vergadering van 25 maart. Daardoor werd de behandeling, na contact met de beleidsafdeling van het Bestuurskantoor, vooruitgeschoven tot na de voorjaarsvakantie. Gezien het directe belang voor de directeuren heeft de personeelsgeleding twee directeuren die zitting hebben in de adviesgroep Personeel van directeuren gevraagd om inbreng. Zij hebben dat met collega's besproken.

De directeuren waardeerden het dat de GMR het voorstel met hen deelde, omdat de inhoud bij hen niet bekend was. Ook heeft de PGMR het voorstel voorgelegd aan een adviseur van de AOb (Algemene Onderwijsbond). Daarin werd o.a. bevestigd wat de PGMR al vermoedde, namelijk dat terugplaatsing in schaal alleen mogelijk is bij een vrijwillige sollicitatie naar een functie in een lagere schaal. Begin juni vroeg de PGMR het College van Bestuur om de onderbouwing van de criteria waarop de keuze voor de indeling voor D12 – D13 gebaseerd was. Het antwoord ontving de GMR op 21 juni. Vier dagen later liet de PGMR weten dat door de verduidelijking zijn vraag beantwoord was en verleende zijn instemming aan het voorstel.

Arbeidsmarkttoelage

Al voordat de 'Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging uitvoering arbeidsmarkttoelage Nationaal Programma Onderwijs' in de Staatscourant gepubliceerd werd, startte de gesprekken tussen de beleidsafdeling en de personeelsgeleding van de GMR. De bedoeling van de regeling van het ministerie van OCW was om een arbeidsmarkttoelage te verstrekken aan de medewerkers van scholen met een uitdagende leerlingpopulatie. Deze regeling geldt voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. Bij De Haagse Scholen zijn er 34 locaties die hiervoor in aanmerking komen. De beleidsafdeling legde de PGMR twee opties voor. De keuze was óf een gelijk toelagepercentage voor alle vestigingen die voor de arbeidsmarkttoelage in aanmerking komen, óf een toekenning van het toelagepercentage per vestiging. De personeelsgeleding van de GMR heeft deze vraag voorgelegd aan de personeelsleden in de MR-en van de betreffende scholen. De reacties van de 22 scholen die de peiling hebben ingevuld, lieten een ruime voorkeur voor het gemiddelde toelagepercentage zien. Mede op grond hiervan besloot de GMR op 4 november 2021 met deze optie in te stemmen. Door de vroegtijdige betrokkenheid, nog

vóór de regeling gepubliceerd was, kon de PGMR anticiperen. Gezien de gevoeligheid van de materie besloot de PGMR de opties voor te leggen aan de personeelsleden van de MR-en op de scholen, waar het personeel in aanmerking komt voor de toelage. Het uiteindelijke besluit werd daardoor goed onderbouwd. Het overleg met de beleidsafdeling en het besluitvormingsproces verliepen snel en goed.

Tijdige betrokkenheid is belangrijk

Wat deze voorbeelden laten zien is dat de behandeling in de GMR – wanneer de GMR tijdig betrokken wordt én er rekening wordt gehouden met het vergaderschema – niet heel veel tijd hoeft te kosten, terwijl de GMR er toch in slaagt om een externe adviseur én de achterban te raadplegen. Voor beide voorbeelden geldt dat de behandeling in de GMR tot verbeteringen in de uiteindelijke besluiten heeft geleid.

Overzicht instemmingsverzoeken, adviesaanvragen en overige gespreksonderwerpen

Onderwerp	Voorstel ingediend	Besluitvorming afgerond	Besluit GMR / stand van zaken
Instemming			
Glaslokaal – toetreding tot convenant	6 januari 2021	4 maart 2021	Instemming
Vervanging MijnSchoolinfo door Social Schools	6 januari 2021	27 mei 2021	Instemming
Bestuursplan HRM	5 maart 2021	2 juni 2021	Instemming
Bevordering Leraar	19 maart 2021	8 juli 2021	Instemming
Functiebouwhuis: bepalen D12 – D13 scholen	19 maart 2021	25 juni 2021	Instemming
Arbeidsmarkttoelage NPO	20 september 2021	8 november 2021	Instemming
Bestedingsplan boven-scholen NPO-programma	8 oktober 2021	6 december 2021	Instemming

Onderwerp	Voorstel ingediend	Besluitvorming afgerond	Besluit GMR / stand van zaken
Advies			
Bestuursplan Financiën	5 maart 2021	2 juni 2021	Positief
Vakantieplanning	17 mei 2021	25 juni 2021	Positief 2022-2023 en 2023-2024
Uitgangspuntennota Planning & Control	26 augustus 2021	3 november 2021	Positief
Opvolging onderzoek organisatie De Haagse Scholen – stand van zaken	27 oktober 2021		Loopt nog
Overig			
Corona			Doorlopend
Lerarentekort			Doorlopend
Bezoek Onderwijsinspectie en Kwaliteitszorg en -kader	November 2020	30 maart 2021	Afkondiging bezoek
ICT-beleid	16 januari 2021		Discussie loopt
Sturingsbeleid	28 januari 2021		Presentatie
Statutenwijziging	Najaar 2020	1e kwartaal 2021	
DHS-lab en Innovatievonk	15 maart 2021		Presentatie
Klachtenbehandeling	19 maart 2021		Ter informatie
Verkiezingen GMR	Mei 2021	Juni 2021	
HRM-beleid	29 november 2021		Discussie loopt
Samenstelling Raad van Toezicht		11 november 2021	Voordracht twee nieuwe leden

Samenstelling GMR

De GMR kent elk schooljaar een andere samenstelling. GMR-leden worden gekozen voor een periode van drie jaar en kunnen zich desgewenst daarna opnieuw verkiesbaar stellen. De verkiezingen vinden steeds plaats in de periode mei-juni, zodat het nieuwe team van start kan gaan in het nieuwe schooljaar. Op dit moment zijn negen van de zestien leden korter dan twee jaar lid van de GMR. Aangezien er voor de Personeelsgeleding meer belangstellenden waren dan vacante zetels, hebben er verkiezingen plaatsgevonden. De leden van de personeelsgeledingen van de MR-en van onze scholen in het basisonderwijs hebben de gelegenheid gehad hiervoor een stem uit te brengen.

Naam	School/bestuurskantoor	S(B)O	Lid sinds/tot
Oudergeleding			
Benito Boer, voorzitter	Galvani		Januari 2012 / augustus 2021
Tina van Wouw, vice-voorzitter	Anne Frank		Augustus 2018
Thomas Klompmaker	Inspecteur De Vries	+	Augustus 2019
Manish Dixit	Eerste Nederlandse Buitenschool	+	Augustus 2019
Rolien Blanken	Galvani		Augustus 2019 / augustus 2021
Marjonne Maan	Bohemen Kijkduin		Augustus 2020
Karima Sanhaji	Houtwijk		Augustus 2020 / augustus 2021
Esther Verheijen, voorzitter	Het Volle Leven		Augustus 2020
Fatiha el Ghabzouri	Prins Willem-Alexander		Augustus 2021
Klazine de Bas-Verdonschot	Bohemen Kijkduin		Augustus 2021
Fariz Rahman	Annie M.G. Schmidt		Augustus 2021

Naam	School/bestuurskantoor	S(B)O	Lid sinds/tot
Personeelsgeleding			
Ihsane Hajjaoui	Van Ostade		Augustus 2015 / augustus 2021
Şahiner Pekdemir, vice-voorzitter	Van Ostade		Augustus 2015 / augustus 2021
Willem van Gemmert	Inspecteur De Vries	+	Augustus 2015
Zohra Moudian	Maria Montessori		Augustus 2018
Cathy Goose	De Piramide	+	Augustus 2018
Frank Koole	Zuidwal		Augustus 2019
Jikke Slijkhuis	Het Volle Leven		Augustus 2020
Arnold Zadelberg, vice-voorzitter	Bestuurskantoor		Augustus 2020
Imke Bouts	P.C. Hooft		Augustus 2021
Yvonne Knoester	Anne Frank		Augustus 2021

Samenwerking

De insteek van de GMR – kritisch constructief – brengt met zich mee dat de samenwerking met het College van Bestuur en het Bestuurskantoor ups-and-downs kent.

De gesprekken in een kleinere werkgroepsetting zorgen ervoor dat er dieper op de inhoud ingegaan wordt, wat bijdraagt aan een beter begrip over en weer.

In de relatie met de Raad van Toezicht stond de werving en selectie van nieuwe leden voor de Raad van Toezicht centraal. Uiteindelijk heeft de GMR twee nieuwe leden en de Raad van Toezicht een nieuw lid voorgedragen voor benoeming in de Raad van Toezicht. Op 9 februari 2022 heeft de gemeenteraad van Den Haag ingestemd met de benoeming van de drie nieuwe leden van de Raad van Toezicht.

Helaas was het vanwege de coronamaatregelen ook dit jaar niet mogelijk om een achterbanavond voor MR-leden te houden. De MR-en werden wel geïnformeerd via de GMR-Nieuwsflits en berichten op JIP (intranet) en de website. Verder heeft de GMR contact gezocht met de MR-leden van de personeelsgeleding in het kader van de verkiezingen voor de GMR, en met de PMR-leden van de betreffende scholen naar aanleiding van het voorstel Arbeidsmarkttoelage. MR-en hebben ook de GMR benaderd met vragen.

Overzicht van de scholen

School	Type	Brin	Locatie	Postcode
Annie M.G. Schmidt	BAO	19LY	Gaffelstraat 85*	2584 SJ
Annie M.G. Schmidt	BAO	19LY	Willem Beukelszoonplein 7*	2584 XJ
Annie M.G. Schmidt	BAO	19LY	van Hoornbeekstraat 5	2582 RA
Anne Frank	BAO	18PQ	Beresteinlaan 267	2542 JG
Anne Frank	BAO	18PQ	Laagveen 22	2544 RZ
Archipel	BAO	17EU	Atjehstraat 31	2585 VG
Baanbreker, de	BAO	17NF	Elboogstraat 68	2516 PV
Benoordenhout	BAO	17MR	Dreiboltzstraat 2	2596 XG
Bohemen Kijkduin	BAO	17MC	Daltonplantsoen 6	2555 SB
Drentse Hoek, de	BAO	19NT	Oosterhesselenstraat 586	2545 SL
Erasmus	BAO	19NZ	Ambachtsgaarde 1	2542 ED
Galjoen, het	BAO	19WO	Anna Blamanplein 15	2525 ZV
Galjoen, het	BAO	19WO	Arnold Aletrinoplantsoen 8	2525 ZX
Galvanischool	BAO	17PY	Stokroosstraat 185*	2565 BM
De Gelderlandschool	BAO	19NQ	Nijkerklaan 9-11	2573 BA
Helen Parkhurst, Dalton	BAO	17FE	Baambruggestraat 2	2546 SK
Houtrust	BAO	19NN	Nachtegaalplein 19A	2566 JP
Houtwijk	BAO	19MZ	Mari Andriessenstraat 42	2552 KN
Jan Ligthart	BAO	19UK	Slicherstraat 5-7-9	2515 GE

School	Type	Brin	Locatie	Postcode
Kameleon, de	BAO	19MP	Ketelstraat 101	2516 VN
Kleine Keizer, de	BAO	17EK	Alphons Diepenbrockhof 79	2551 KK
Kleine Keizer, de	BAO	17EK	Loosduinse Uitleg 10	2553 AZ
Kleine Wereld, de	BAO	19QD	Van Ruysbroekstraat 7	2531 VP
Klimop, de	BAO	19MH	Cartesiusstraat 2-4	2562 SK
Leeuwerikhoeve, de	BAO	19YX	Walenburg 25	2591 BR
Maria Montessori	BAO	18AR	Zevenwoudenlaan 197	2548 NT
Max Velthuijs	BAO	19MU	Da Costastraat 40	2513 RP
Notenkraker, de	BAO	26PP	Eksterhof 2	2496 HS
Ostadeschool, van	BAO	19NW	V. Ostadestraat 245	2526 EV
P.C. Hoofdschool	BAO	17NQ	Escamplaan 65	2547 GA
Prins Willem Alexander	BAO	19OC	Laakweg 199	2521 SG
Prins Willem Alexander	BAO	19OC	Slachthuisplein 15	2521 EC
Prinses Catharina Amalia	BAO	27VA	Cicerostrook 9	2493 ZL
Prinses Marijke	BAO	19ZF	Abraham van Beijerenstraat 1c	2525 TA
Reyschool, de la	BAO	19SI	De La Reyweg 212	2571 GH
Reyschool, de la	BAO	19SI	Voortuizenstraat 245	2573 AH
Spoorzoeker, de	BAO	17FN	Busken Huetstraat 22-24	2524 TT
Springbok, de	BAO	19OQ	Pretoriusstraat 123	2571 VD

* Tijdelijke locatie

School	Type	Brin	Locatie	Postcode
Springbok, de	BAO	190Q	Wolmaransstraat 100	2572 EM
Startpunt International	BAO	17PJ	Suze Robertsonstraat 103	2526 WS
Tweemaster,de	BAO	19XU	Tesselsestraat 75a	2583 JH
Valkenbos, Montessorischool	BAO	17JE	Cederstraat 29	2565 JM
Daltonschool De Vijver	BAO	26AX	Kikkerbeetlaan 27	2548 WJ
Vlierboom, de	BAO	19YS	Vlierboomstraat 364-366	2564 JJ
Volle Leven, het	BAO	19TO	Rijslag 21	2587 BB
Voorsprong, de	BAO	19YL	Ruijsdaelstraat 11	2525 AA
Waterland, Dalton	BAO	26PJ	Eendenplein 1	2492 NZ
Willem Drees, dr.	BAO	17FV	Bresterstraat 15	2523 XC
Wissel, de	BAO	19VB	Steenwijklaan 10	2541 RL
Ypenburg	BAO	26AU	Böttgerwater 21	2497 ZJ
Zonnebloem, de	BAO	19LI	Hyacinthweg 5	2565 RE
Zuidwal	BAO	19ZJ	Zuidwal 47, Postadres Lepelstr. 6	2512 CW
Bonte Vlinder, de	SBO	20JC	Aucubastraat 3	2565 XD
Bonte Vlinder, de	SBO	20JC	De Reaumurstraat 43	2562 TW
Haagse Beek, de	SBO	20JF	Bentelostraat 59	2545 NV
P.H. Schreuderschool	SBO	20JJ	Hendrick Goltziusstraat 5	2526 LL

School	Type	Brin	Locatie	Postcode
Eerste Nederlandse Buitenschool	SO	20JE	Doorniksestraat 28	2587 XM
Inspecteur W.P. Blokpoelschool	SO	20IX	Haardstede 1	2543 VS
Strandwacht, de	SO	20KP	Paddepad 8	2554 HZ
Piramide, de	SO	20JM	Melis Stokelaan 1189	2541 GA
Piramide College	VSO	20JM	Steenwijklaan 30	2541 RL
Inspecteur S. de Vriesschool	SO	20JG	Heliotrooplaan 35	2555 MA
Inspecteur S. de Vriesschool	VSO	20JG	Esther de Boer-van Rijklaan 80	2597 TJ

dehaagsecholen.nl

Colofon

Teksten

De Haagse Scholen

Fotografie

Roland Amsterdam (RV Webdiensten)

Bart van Vliet

Frank van der Burg

Ontwerp

Endore Creative Agency